ਮਸਲੇ

ਪ੍ਰੇਮ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਾਨ-ਸਰਬ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਸਲ਼ੇ ਸ਼ੇਖ਼ ਫ਼ਰੀਦ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਲੋਕ

ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੇ

ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ :—ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ ।

ਸੰਪਾਦਕ :—(ਸੰਤ) ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ।
ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ੧੯੬੨—੧,੦੦੦

ਮਿਲਣ ਦਾ ਪਤਾ :—ਕੰਟਰੋਲਰ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਅਤੇ ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ।
ਛਾਪਕ :—ਸ: ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕੌਮੀ, ਕੌਮੀ ਪ੍ਰੈਸ, ਜਲੰਧਰ ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ

ਹੱਥ-ਲਿਖਤਾਂ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਵਡਾ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਤੇ ਬਹੁ-ਮੁਲਾ ਸੋਮਾ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੁਰਾਤਨ ਤੇ ਕਲਾਸਕੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਹੱਥ-ਲਿਖਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਪੀਆਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੱਥ-ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਪਾਦਤ ਕਰਕੇ ਛਾਪਣਾ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੇ ਪਰਸਾਰ ਲਈ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਲਾਸਕੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪਰਮਾਣੀਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਥੁੜ ਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਕਰਕੇ ਵਿਭਾਗ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜੇਹੀਆਂ ਹੱਥ-ਲਿਖਤਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਰੂਪ ਪਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਕ ਅਸੀਂ 'ਹੱਥ-ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ' ਤੋਂ ਛੁਟ 'ਬਿਸ਼ਨ ਪਦੇ ਖੁਸ਼ਾਲ ਰਾਏ', 'ਯੂਸਫ਼ ਜ਼ੁਲੈਖਾ' 'ਹਾਫ਼ਿਜ਼ ਬਰਖੁਰਦਾਰ'; 'ਮੁਕਬਲ' 'ਕਾਦਰਯਾਰ'; 'ਸੈਫ਼ੁਲ ਮਲੂਕ' 'ਹੀਰ ਵਾਰਿਸ'; ਆਦਿ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਭੇਟਾ ਕਰ ਚੁਕੇ ਹਾਂ।

ਇਸ ਸਾਲ ਅਸੀਂ 'ਅਹਿਸਨੁਲ ਕਸਿਸ' ਤੇ 'ਮਸਲੇ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੇ' ਪੰਜਾਬੀ ਜਗਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਣ ਪਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

'ਮਸਲੇ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੇ' ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦਾ ਇਕ ਅਦੁਤੀ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਮੂਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਲ,ਸਿੱਧੀ, ਤੇ ਸੰਕੋਚਵੇਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੇ ਨਿਕੇ ਨਿਕੇ ਵਾਕਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗਲੀ ਦੀਆਂ ਕੜੀਆਂ ਵਾਂਗ ਬੱਧੀ ਵਾਰਤਕ ਜਿਥੇ ਲਹਿੰਦੇ ਦੇ ਪਰਭਾਵ ਨੂੰ ਦਰਸਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਇਸ ਮੁਢਲੇ ਸੂਫ਼ੀ ਕਵੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪੁਰ ਵੀ ਗਾੜ੍ਹਾ ਚਾਨਣ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਹੱਥ-ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਸੰਕਲਤ ਤੇ ਸੰਪਾਦਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸੰਤ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਦਾ ਵਡਾ ਹੱਥ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਆਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਪਰਕਾਸ਼ਨਾਂ ਵਾਂਗ, ਸੁਹਿਰਦ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕ, ਇਸ 'ਮਸਲੇ ਸੇਖ ਫਰੀਦੇ ਕੇ' ਦਾ ਵੀ ਉਜੇਹਾ ਨਿੱਘਾ ਸੁਆਗਤ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਗੇ।

ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ (ਡਾ:)
ਡਾਇਰੈਕਟਰ,
ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ।

ਲਾਲ ਸਿੰਘ
ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ,
ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ।

ਪਟਿਆਲਾ ੭ ਮਾਰਚ, ੧੯੬੨

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੂਮਿਕਾ

"ਮਸਲੇ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੇ" ਨਾਂ ਦੀ ਲਿਖੀ ਇਕ ਸੈਂਚੀ 'ਮਾਈਸਰ ਖਾਨਾ' ਨਾਮੀ ਪਿੰਡ, ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕਾਂਸ਼ੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਤਪੇ, ਜ਼ਿਲਾ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ ਵਾਕਿਆ ਹੈ, ਦੇ ਇਕ ਨਾਮਧਾਰੀ ਘਰਾਣੇ ਪਾਸ ਸੀ। ਜਿਹੜੀ ਪਿਛੋਂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪੁਸਤਕਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਦੂਜੀਆਂ ਹਥ-ਲਿਖਤ ਭੈਣਾਂ ਸੰਗ ਆ ਰਲੀ। ਇਹ ਲੰਮੇ ਚੌੜੇ ਪੁਰਾਣੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਕੋਈ ੭੦੦ ਸਫ਼ਿਆਂ ਦਾ ਇਕ ਕੀਮਤੀ ਨੁਸਖਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਗਜ਼ ਪੁਰਾਣਾ, ਭੁਰਭੁਰਾ ਜਿਹਾ ਤੇ ਕਾਫੀ ਖਸਤਾ ਹੈ। ਲਿੱਪੀ ਪੰਜਾਬੀ ਹੈ ਪਰ ਅਜ ਕਲ੍ਹ ਦਾ ਟਾਈਪ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਤੇ ਸੁਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਅੱਖਰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ ਰਵਾਂ ਰਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਪੜ੍ਹ ਸਕੇ। ਕਿਉਂਕਿ 'ਹ', 'ਘ', 'ਝ', 'ਚ', 'ਟ', 'ਠ', 'ਡ', 'ਢ', 'ਵ', 'ਲ' ਆਦਿ ਅਜਿਹੇ ਅਖਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੂਰਤ-ਸ਼ਕਲ ਅਜੋਕੇ ਅਖਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਅਸਲੋਂ ਹੀ ਅੱਡਰੀ ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਸਤਰ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਜਿਥੇ 'ਾ' ਕੰਨਾਂ ਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪਈ ਹੈ ਉਥੇ '੦' ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾ ਕੇ ਕੰਮ ਚਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾਲੇ ' ੇ ' ਤੇ ' ੈ ' ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵੀ ਹੋਰ ਦੀ ਹੋਰ ਹੀ ਹੈ। ਚੌਧਵੀਂ ਤੇ ਪੰਦਰਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਮਿਆਂ ਨਾਲ ਟਾਕਰਾ ਕਰ ਕੇ ਵੇਖਣ ਤੇ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਲਿੱਪੀ ਜੇ ਬਹੁਤੀ ਪੁਰਾਣੀ ਨਹੀਂ ਤਦ ਘਟ ਤੋਂ ਘਟ ੧੬੫੩-੫੪ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਮੁਢਲੇ ਤੇ ਅੰਤਲੇ ਪੰਨੇ ਫਟੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਦੇ ਸੰਮਤ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਅੰਦਰਲੀ ਲਿਖਤ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਹੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੈਂਚੀ ਸ੍ਰੀ ਪਿਰਥੀ ਚੰਦ ਜੀ, ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਵਡੇ ਭਰਾ ਸਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕਲੇਵਰ-ਬਧ ਹੋਈ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਪਿਰਥੀ ਚੰਦ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ੧੬੫੩ ਵਿਚ 'ਕੋਠਾਰ ਗੁਰੂ ਕਾ' ਨਾਮੀ ਪਿੰਡ ਆਬਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਗਲ ਤੇ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕੂਤ ਤੇ ਖੋਜ ਤੋਂ ਪਤਾ ਕਰਨ ਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਸਚੇ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ ਕਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਆਦਿ ਬੀੜ ਸੰਕਲਿਤ ਕੀਤੀ ਉਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੋਢੀ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਬੇਮੁਲੇ ਰਤਨਾਂ ਨਾਲ ਭਰਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਾਣ ਲਾਇਆ। ਇਸ ਸੈਂਚੀ ਵਿਚ 'ਮਸਲੇ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੇ' ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਕਾਫੀ ਕੁਝ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕੀਤਾ ਹੈ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

੧. ਪੰਦ੍ਰਹ ਥਿਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੋਰਖ ਨਾਥ ਕੀਆਂ ।
੨. ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੋਰਖ ਕੇ ।
੩. ਦਸਲਖਣ ਜੋਗ ਕੇ ।
੪. ਚਾਰ ਮਹਲ ਆਤਮਾ ਕੇ ।
੫. ਜੋਗ ਅਰੰਭ ।
੬. ਖਿਧੜ ਪਤਬਿਧੁ ।
੭. ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਸਾਈ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਕੀ ।
੮. ਗੋਸਟਿ ਗੁਸਾਈ ਧੰਨੇ ਕੀ ।
੯. ਗੋਸਟ ਬੇਣੀ ਭਗਤ ਕੀ ।
੧੦. ਗੋਸਟਿ ਸ੍ਰੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ਕੀ ।
੧੧. ਕਥਾ ਸੂਰ ਗੁਸਾਈ ਕੀ ।
੧੨. ਆਦਿ ਕਥਾ ਮਹੰਮਦ ਕੀ ।
੧੩. ਮਸਲਾ ਹਦਰਥ ਰਸੂਲ ਕਾ ।
੧੪. ਮਸਲਾ ਨਿਹ ਕਲੰਕੀ ਅਵਿਤਾਰ ਕਾ ।
੧੫. ਗਿਆਨ ਤਿਲਕ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਗੁਸਾਈ ਕਾ ।
੧੬. ਗੋਸਟਿ ਭਖਣੀ ਪੀਰ ਮੁਰੀਦ ਕੀ ।
੧੭. ਗੋਸਟਿ ਗੋਰਖ ਗੁਸਾਈ ਕੀ ।
੧੮. ਗੋਸਟਿ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨੇ ਤਿਲੋਚਨ ਕੀ ।
੧੯. ਮਸਲਾ ਮੂਸੇ ਪੈਗੰਬਰ ਕਾ ।
੨੦. ਮਸਲਾ ਹਸਨ ਹੁਸੈਨ ਕਾ ।
੨੧. ਮਸਲੇ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੇ ।
੨੨, ਕਾਨ੍ਹਾ ਭਗਤ ।

ਸ੍ਰੀ ਪਿਰਥੀ ਚੰਦ ਜੀ ਕਿਉਂਕਿ ਹਕੂਮਤ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ਾਇਦ ਆਮ ਵਾਕ਼ਫ਼ੀਅਤ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸਲਾਮੀ ਮਤ ਸਬੰਧੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਲਿਖਵਾਇਆ ਹੈ । 'ਮਸਲੇ ਹਸਨ ਹੁਸੈਨ ਕੇ', 'ਆਦਿ ਕਥਾ ਮੁਹੰਮਦ ਕੀ','ਮਸਲਾ ਹਦਰਥ ਰਸੂਲ ਕਾ', 'ਮਸਲੇ ਹਸਨ ਹੁਸੈਨ ਕੇ' ਦਾ ਆਰੰਭ 'ਬਿਸਮਿਲਹ ਰਹਮਾਨ ਰਹੀਮ' ਕਿਸਾ "ਅਮੀਰੁਲਿ ਮੋਮਨੀ, ਹਸਨ ਹੁਸੈਨ ਕਾ" ਖੁਦਾਇ ਰਾਜੀ ਹੋਵੈ ਇਵੈਂ ਕਰਿ ਕਰਿ ਅੰਦਰਿ ਪੈਗੰਬਰ ਜਾਦਿਆਂ ਵਿਚ ਆਵਤਾ, ਧੁਰਹੁ, ਧੁਰਹੁ ਚਲਦੀ ਆਈ ਹੈ। ਅਦਾਵਤ ਇਤਿਕਾਂਤਿ ਥੀ ।"

ਜਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਮੁਢਲੇ ਪੰਨੇ ਫਟੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਦੇ ਸੰਮਤ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਅੰਦਰਲੀ ਲਿਖਤ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੈਂਚੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ੍ਰੀ ਪਿਰਥੀ ਚੰਦ ਜੀ, ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਵਡੇ ਭਰਾ ਸਨ, ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕਲੇਵਰ-ਬਧ ਹੋਈ ਹੈ।

ਅੰਦਰਲੀ ਉਗਾਹੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜੋ ਲਭੀ ਜਾ ਸਕੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਪਤ੍ਰਨ ਤੇ ਸੰਮਤ ਆਦਿ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਭੁਲੇਖਾ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ।

"ਤੂੰ ਜਾਇ ਜਾਇਕਰ ਨਾਨਕ ਪੰਥੀ ਹੋਹੁ। ਅਮਰ ਦਾਸ, ਰਾਮ ਦਾਸ, ਰਾਮਦਾਸ ਕਉ, ਅਰਜਨ ਜੀ, ਕਉ, ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਉ ਗੁਰੂ ਕਰ ਅਰੁ ਉਸ ਧਰਮਸਾਲਾ ਬੀਜ, ਜਿ ਕਿਛੁ ਤੂੰ ਉਹਾਂ ਬੀਜਹਿਗਾ ਸੋ ਤੇਰੇ ਏਕ ਏਕ ਦਾਨੇ ਕਾ ਕਈ ਅਸੰਖਮਣਾਂ ਹੋਇ ਫਲੀਹੈਗਾ" ।

'ਸਾਹਿਬ ਜੀ' ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਿਥੀ ਚੰਦ ਜੀ ਦਾ ਨਾਂ ਸੀ । 'ਸਾਹਿਬ' ਜੀ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਨਾਉਂ ਇਸ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਨਾਲੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਅਖਰਾਂ ਦੀ ਬਨਾਵਟ ਤੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੁਰਾਤਨਤਾ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਧ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲਿਖਤ ੧੬ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਜਾਂ ਅਗੋਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ।

ਇਸ ਸੈਂਚੀ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੋਈ ਮੁਲਤਾਨੀ ਜਾਂ ਲਹਿੰਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਹੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਉਹ 'ਤੋਰਕੀ' ਤੇ 'ਪੰਜਾਬੀ' ਬਿਨਾਂ ਹਿੰਦੀ ਦਾ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਉਹ 'ਔਰਤ' ਨੂੰ 'ਲਅਵਰਤ' ਤੇ 'ਹਜਰਤ' ਨੂੰ 'ਹਦਰਥ' ਲਿਖਦਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਲਹਿੰਦੇ ਦੀ ਛਾਪ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹਰ ਇਕ ਮਸਲੇ ਵਿਚੋਂ ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਲਭਦੀ ਹੈ । ਨਾਲ ਹੀ ਹਰ ਮਸਲੇ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ੇਖ ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਰਵਾਇਤੀ ਝਲਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਗੋਚਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਮਸਲੇ ਪੰਜਵੇਂ ਵਿਚ ਬੋਲੀ ਦੀ ਤੇ ਇਹ ਰਵਾਇਤੀ ਝਲਕ ਇੰਵ ਪੈਂਦੀ ਹੈ:—

"ਤਬ ਬਾਰਹਿ ਵਰ੍ਹਿਆ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਬਾਹਰੇ ਹੀ ਰਹਿਆ, ਜਾਂ ਛਿਅ, ਮਹੀਨੇ ਜਾਨਿ ਤਾ ਏਕ ਮੁਠ ਬਣਦਿਆ ਪਤ੍ਰਾ ਦੀ ਮੁਹਿ ਪਾਏ। ਜਦਿ ਬਾਰਹ ਵਰਸ ਮੁਕੇ ਤਾ ਘਰ ਆਇਆ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਭਾਈ ਭਤੀਜੇ ਕੁਟੰਬ ਜਿਤਨਾ ਥਾ ਸਭ ਆਇ ਮਿਲੇ ਓਨ੍ਹੀ ਆਖਿਆ ਹੇ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਇਆ ਬਾਰਹ ਵਰ੍ਹਿਆ ਪਿਛੋਂ ਆਇਆ। ਸਭ ਕੋਈ ਆਇ ਲਗਾ ਮਿਲਣ। ਮਿਲ ਮਿਲ ਲੋਕ ਜਿਤਨੇ ਥੇ ਸਭ ਘਰੀ ਗਏ । ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦੀ ਮਾਉ ਆਖਿਆ ਜਿ ਬਚਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦਾ ਜੇ ਤੂੰ ਭੋਰਾ ਬਹੇ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਮਖਣ ਮੰਡੀ। ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਹਾਂ ਅੰਮਾਂ ਭਲਾ ਹੋਵੇ। ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਬੈਠਾ। ਸੇਖ ਦੀਆ ਭਰਜਾਈਆ ਆਹੀ ਸੁ ਫਰੀਦ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇਲ ਲਗੀ ਮਲਣ। ਤਾਂ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਨੂੰ ਨੀਦਰ ਪਈ। ਉਹ ਭਾਵਜ ਮਖਣ ਮਲਦੀ ਮਲਦੀ ਹੀ ਰਹੀ ਤਾ ਜਿਉਂ ਭਰਜਾਈ ਮਖਣ ਮੰਦ ਕਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਾਲਾ ਕੂ ਵਿਛੋੜਨ ਲਗੀ ਤਾ ਹਿਕ ਜੀਵ ਦਾ ਵਾਲੁ ਤਰੁਟਿ ਗਇਓਸੁ । ਵਾਲੁ ਜੀਵਦਾ ਤਰੁਟਾ ਅਤੇ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਚਮਕ ਚਮਕ ਉਠਿਆ, ਸੇਖ ਆਖਿਆ ਜਿ ਹਾਇ ਹਾਇ ਭਾਬੀ ਪੀੜ ਕੀਤੀ ਆਹੀ । ਕਹਰੁ ਪਾਇਓਂ ਬਹੁਤ ਪੀੜੂ ਹੋਈ । ਤਬਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦੀ ਭਰਜਾਈ ਬੋਲੀ ਜਿ ਫਰੀਦ ਤੂੰ ਜਿ ਬਾਹਰ ਉਜਾੜ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਤਾ ਕਿਆ ਖਾਵਦਾ ਆਏ ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ ਜਦਹੁ ਛਿਅ ਮਹੀਨੇ ਜਾਦੇ ਤਾ ਹਿਕ ਮੁਠੀ ਵਣੇ ਦਿਆ ਪਤ੍ਰਾ ਦੀ ਧਰੂਹ ਕਰ ਮੁਹਿ ਪਾਇਦਾ । ਤਾ ਓਨਿ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦੀ ਭਰਜਾਈ ਆਖਿਆ ਜਿ ਫਰੀਦ ਹਿਕਸ ਵਾਲ ਤਰੁਟੇ ਕੂ ਤੈ ਪੀੜ ਹੋਈ ਆਖਿਓਸੁ ਜਿਥੇ ਤੂੰ ਨਿਸੰਗ ਭਾਇ ਵਣੇ ਦੇ ਟਾਲ ਧਰੂਹਦਾ ਹੋਸੀ ਡਿਖਾ ਉਸ ਵਣੇ ਦੇ ਸਿਰ ਕਿਹਾ ਲਹੰਦਾ ਹੋਸੀ । ਏਤਨੇ ਓਸ ਦੇ ਆਖਣੇ ਨਾਲ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਖੌਫ ਪਾਇ ਗਿਆ । ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦੀ ਜਿੰਦ ਨਿਕਲ ਗਈ ।"

ਇਕ ਫ਼ਰੀਦ ਦੀ ਸਿਹਰਫੀ ਪੜ੍ਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਉਂ ਵਿਅਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ :—

ਖਿਚਿਆ ਵਾਲ ਫਰੀਦ ਨੇ ਸੀ ਕੀਤੀ,
ਘਰੋਂ ਕਢ ਦਿਤਾ ਧਕੇ ਮਾਰ ਕਰ ਕੇ ।
ਜਿੰਨਾ ਰੁਖਾਂ ਦੇ ਪਤ੍ਰ ਤੂੰ ਤੋੜ ਖਾਧੇ,
ਓਹ ਰੁਖ ਰੋਂਦੇ ਜ਼ਾਰੋ ਜ਼ਾਰ ਕਰਦੇ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਰਾ ਦਾ ਹਾਲ । ਲਿਖਦਿਆਂ ਲਹਿੰਦੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਆਹਲਾ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਹਨ :—

"ਤਾ ਤੋੜੀ ਟੰਮਕੁ ਵੇਸੀ ਵੇ ਵਜਿਆ । ਧ੍ਰੀ-ਧ੍ਰੀ ਧ੍ਰੀ, ਟੰਮਕੁ ਕੀਤਾ । ਫਰੀਦ ਸੁਣਿਆ ਅਣੀ ਅੰਮਾ ਇਹ ਜੋ ਟੰਮਕ ਵਜਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਥੇ ਵਜਦਾ ਹੈ । ਅਖੈ ਬਚਾ ਫਰੀਦਾ ਤੂੰ ਭੀ ਮੈਂਡਿਅਹੁ ਪੇਟਹੁ ਨਿਕਲਿਆ ਜੈ ਕਿ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਆਜਿਜ ਥੀਆ ਫਿਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਰੀਦ ਭੀ ਮੈਡੇਅਹੁ ਪੇਟਹੁ ਨਿਕਲਿਆ ਜੈ ਵੈਸੀ ਵੇ ਵਿਚ ਚਕ ਬਧਾਂ ਹੈ । ਤੈਦਾ ਇਹ ਟੰਮਕ ਵਜਦਾ ਹੈ । ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਬੋਲਿਆ ਅਣੀ ਅੰਮਾ ਇਹੁ ਜਿ ਮੁਰੀਦ ਚਕੁ ਬਣਾਇਆ ਤੇ ਸੁ ਕਿਤੀ ਕੋਹ ਹੈ ਇਥੋ ਅਖੇ ਬਚਾ ਇਥੋਂ ਤ੍ਰੈ ਕੋਹ ਹੈ । ਅਖੇ ਤ੍ਰਿਹੁ ਕੋਹਾ ਉਪਰ ਸੁਣੀਦਾ ਹੈ । ਆਹੋ ਬਚਾ ਤ੍ਰੈ ਕੋਹਾ ਉਪਰ ਸੁਣੀਦਾ ਹੈ । ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਬੋਲਿਆ, ਮੁਰੀਦੇ ਦਾ ਦਮਾਮਾ ਤ੍ਰਿਹੁ ਕੋਹਾ ਉਪਰ ਸੁਣੀਦਾ ਹੈ । ਅਤੈ ਅੰਮਾ: ਸੇਖ ਫ਼ਰੀਦ ਦਾ ਭੀ ਦਮਾਮਾ ਕੜੀਦਾ ਹੈ । ਕੱਸੀ ਦਾ ਹੈ । ਜਾ ਵਜਸੀ ਤਾ ਤ੍ਰਿਹੀ ਜਹਾਨੀ ਸੁਣਿਸੀ । ਆਖਦਿਆਂ ਹੀ ਗਲ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ, ਅਹਿ ਗਇਆ, ਅਹਿ ਗਿਆ ....."

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਸ ਪੁਸਤਕ "ਮਸਲੇ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੇ" ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਫਰੀਦ ਜੀ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਕ ਡਰਨੇ ਦੇ ਹਸਣ ਤੇ ਭਗਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦੁਆਈ ਹੈ, "ਫਰੀਦ ਬੇਕਾਰ ਬੈਠਾ ਰਹੇ ਕੰਮ ਕੋਈ ਕਰੇ ਨਾ । ਚਾਰ ਪੰਜ ਫਾਕੇ ਜਦ ਬੀਤ ਗਏ ਤਦ ਬੀਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ, "ਏ ਫਰੀਦ ਲੋਕ ਮਜੂਰੀ ਕਰਦਾ ਏ ਤੂੰ ਭੀ ਕਿਛੁ ਰੋਜ ਮਸੱਕਤਿ ਕਰੁ ਕਿਛੁ ਅਸਾਡੇ ਭੀ ਮੁਹਿ ਪਵੈ । ਭੁਖ ਨਾਲ ਆਜਿਜ ਥੀ ਗਏ ਆਹੇ । ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਅਵਰਤ ਕੂ ਜਵਾਬ ਦਿਤਸ ਜਿ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਏ ਮਸਲਤਿ ਮੈਥੋ ਨਾਹੀ ਹੋਇਆਵਦੀ । ਅਖੇ ਜਿ ਮਸਕਤਿ ਤਉ ਕੰਨਉ ਨਾਹੀ ਥੀਦੀ ਤਉ ਚੋਰੀ ਭੀ ਤਉ ਕੰਨਉ ਨਾਹੀ ਥੀਦੀ ਜਿ ਅਸਾ ਕੂ ਕਉਣ ਖਵਾਇਸੀ । ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕਿਹਾ ਜਿ ਬੀਬੀ ਜਿ ਕਿਛੁ ਖੁਦਾਇ ਲੋੜਿਆ ਹੈ ਸੋ ਥੀਸੀ । ਤਾ ਉਹ ਚੁਪਾਤੀ ਥੀ ਰਹੀ ।

ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਥੀਆ, ਇਕ ਤੁ ਰਾਤੀ ਚਾਰ ਪੰਜ ਜੁਆਨ ਫਰੀਦ ਕੂ ਆਇ ਮਿਲੇ । ਏ ਫਰੀਦ ਜਿ ਚਲਹਿ ਤਾਂ ਇਕਤ ਕਣਕ ਦਾ ਖੇਤ੍ਰ ਪਕਾ ਹੈ । ਚਲਹਿ ਤਾਂ ਕਪਬਿੰਨ ਆਵੀਏ । ਭੁਖੇ ਆਜਿਜ ਕੀਤੇ ਆਹੇ" ।

ਬਸ ਦਸ ਬਾਰਾਂ ਜੁਆਨ ਲੈ ਕੇ ਜਦ ਕਣਕ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਗਏ ਤਦ ਉਸ ਖੇਤ ਵਿਚ ਇਕ ਡਰਨਾ ਖਲੋਤਾ ਸੀ । ਜਦ ਕਣਕ ਵਢ ਕੇ ਇਕ ਦੋ ਸਥਰੀਆਂ ਵਢ ਲਈਆਂ ਤਦ ਡਰਨਾ ਕਹ ਕਹ ਕਰ ਕੇ ਹਸਿਆ । ਦਾਤ੍ਰੀਆਂ ਛਡ ਕੇ ਸਭੇ ਉਠ ਨਸੇ । ਫਰੀਦ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਓ ਯਾਰੋ ਫਿਰ ਵਢੀਏ ਪਰ ਉਹ ਨਾ ਆਏ । ਫਰੀਦ ਇਕੱਲਾ ਵਢਣ ਜਾ ਲਗਾ ਅਤੇ ਕਰੰਗ ਨੂੰ ਹਸਦਿਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਕਾਰਨ ਪੁਛਣ ਤੇ ਉਸ ਕਰੰਗ ਕਿਹਾ—"ਹਉਂ ਜਿ ਆਹਾ ਸੁ ਸੱਯਦ ਜਾਦਾ ਥਾ, ਦਿਆਨਤ ਦਾਰ ਆਹਿਸੁ । ਪਰਾਏ ਹਕ ਪਰ ਕਦਮ ਨਾ ਰਖਦਾ ਆਹਿਸੁ । ਜਿ ਕਿਛੁ ਖੁਦਾਇ ਦੇਂਦਾ, ਆਹਾ ਸੁ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਬੈਠਾ ਕਲ ਮੁਲਹ ਪੜ੍ਹਦਾ ਆਬਹਿਸੁ । ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਪੰਜ ਵਖਤ ਨਿਵਾਜ ਤ੍ਰਿਹ ਰੋਜੇ ਕਮਾਵਦਾ ਆਹਿਸੁ । ਸਿਦਕ ਸਬੂਰੀ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਆਹਸੁ" । ਅਗੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਵਟੇ ਵਟ ਤੁਰਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਸਾਂ । ਜੁਤੀ ਵਿਚ ਕਣਕ ਦੀ ਇਕ ਬਲੀ ਅੜ ਗਈ । ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਭਉ ਪਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਿਟਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਦੀ ਰਾਹਕੀ ਦਾ ਹੈ । ਨਹੀਂ ਤੇ ਮੈਂ ਓਥੇ ਹੀ ਸੁਟ ਆਵਾਂ ਪਰ ਜੱਕੋ ਤਕੇ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਹਥ ਨਾਲ ਕਣਕ ਦਾ ਸਿਟਾ ਮਲਕੇ ਚਬ ਲਿਆ । ਜਦ ਮੈਂ ਮਰਿਆ ਤਦ "ਤਾ ਤੋੜੀ ਹੁਕਮ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਨਾਲ ਫਰਿਸਤੇ ਆਏ । ਆਇ ਕਰ ਮੈਡਾ ਰੂਹ ਕਬਜ ਕੀਤੋ ਨੇ । ਕਬਜ ਕਰਿ ਕਰਿ ਬਲਦ ਦੇ ਕਲਬੂਤ ਵਾੜਿਓਨੇ ।" ਬਸ ਵਡਾ ਹੋ ਕੇ ਮੈ ਲੱਗਾ ਉਸ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਕੋਲ ਚਲਣ ਜਦ ਮਰਿਆ ਤਦ ਫਰਿਸਤਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਾਣਿਆਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਤੇ ਨਿਬੜਿਆ ਪਰ ਛੋਹ ਦਾ ਬਾਕੀ ਹੈ । ਹੁਕਮ ਹਕ ਤਾਲਹ ਦਾ ਹੋਇਆ, ਮੈਡਾ ਕਰੰਗ ਸੂਲੀ ਚਾਇ ਦਿਤੋ ਨੇ । ਮੈ ਖੇਤ੍ਰ ਕੂ ਰਖਦਾ ਆਹਾ । ਐ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਬੰਦੇ ਫਰੀਦ ਮੈ ਏਤ ਕਰ ਕੇ ਹਸਦਾ ਹਾ ਜਿ ਹਿਕਸੁ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਿਰਵੇ ਪੈਰਾ ਨਾਲ ਆਜਾਣ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਏਤ ਸਜਾਇ ਮਿਲੀ। ਵੇਖਾਂ ਜਿ ਜਾਣ ਕੇ ਭਰੀਆਂ ਬੰਨਦੇ ਹੈਨ ਤਿਨਕੂ ਕਿਹ ਹਵਾਲ ਥੀਸੀ । ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਹਥੋਂ ਦਾਤ੍ਰੀ ਝੜ ਪਈ । ਭਰੀ ਉਥਾਊਂ ਛੋੜਾਅਸੁ, ਹਾਇ-ਹਾਇ ਕਰਦਿਆਂ ਉਥਾਊਂ ਚਲਿਆ । ਸਾਈ ਦੇ ਭਇ ਵਿਚ ਆਇਆ। ਉਦਹੁ ਵਲਹੁ ਉਜਾੜ ਜਾਇ ਰਹਿਆ । ਪਹਿਲੀ ਚੋਟ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਨੂੰ ਇਥਾਊ ਪਈ ."

ਹੋਰ ਖੂਹ ਵਿਚ ਲਟਕਣਾ, ਕਾਠ ਦੀ ਰੋਟੀ ਬੰਨ੍ਹਣੀ ਆਦਿ ਰਵਾਇਤੀ ਗਲਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੁਆਰ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਾਰੀ ਜੁਆਰ ਵੀ ਖਾ ਜਾਣੀ ਤੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਘਰੋਂ ਆਈ ਰੋਟੀ ਵੀ ਨਿਬੇੜੀ ਜਾਣੀ ਆਦਿ ਗਲਾਂ ਇਕ ਸਾਧਾਰਨ ਮਾਨਵ ਕੋਟੀ ਦੀਆਂ ਸੂਚਕ ਹਨ ।

ਛਿਵੇਂ ਮਸਲੇ ਵਿਚ ਖਰਬੂਜੇ ਖਾਣ ਨੂੰ ਜੀ ਕੀਤਾ ਪਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਖਰਬੂਜੇ ਖਾ ਕੇ ਸੁਟੇ ਹੋਏ ਛਿਲਕੇ ਖਾ ਕੇ ਹੀ ਸਬਰ ਕੀਤਾ । ਪਰ ਖਰਬੂਜੇ ਖਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਛੁਰੀ ਗੁਆਚ ਗਈ ਛੁਰੀ ਲਭਦੇ ਲਭਦੇ ਉਹ ਲੋਕੀ ਫਰੀਦ ਕੋਲ ਆਏ ਅਤ ਵਿਸਰ ਗਈ ਛੁਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਫਰੀਦ ਜੀ ਨੇ ਛੁਰੀ ਡਿਠੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਉਹ ਨਾ ਮੰਨੇ ਅਤੇ ਦਰਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਕੋਰੜਿਆਂ ਨਾਲ ਮਾਰਨ ਲਗ ਪਏ । ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਕੋਰੜੇ ਵਜਣ ਫਰੀਦ ਜੀ ਖਿੜ ਖਿੜ ਕੇ ਹਸਣ । ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ ਅਤੇ ਪੁਛਿਆ "ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਬੰਦੇ ਤੈਨੂੰ ਦੋਟਾਂ ਮਾਰੀਦੀਆ ਹਨ ਤੂੰ ਹਸਦਾ ਕਿਉਂ ਹੈ ?" ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਬੋਲਿਆ :—

ਜਿਤੀ ਖੁਸ਼ੀਆ ਕੀਤੀਆ ਤਿਤੀ ਥੀਆ ਰੋਗੁ ।
ਛਿਲੂੰ ਕਾਰਨ ਮਾਰੀਐ ਖਾਧੇ ਦਾ ਕੀ ਹੋਗੁ ।

ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕਿਹਾ ਐ ਯਾਰੋ ਮੈ ਇਉ ਹਸਦਾ ਹਾ ਛਿੰਲੂ ਮੂੰਹ ਪਈਆ ਅਜਿਹੀ ਮਾਰ ਖਾਣੀ ਜਿੰਨਾ ਵਿਚੋ ਫਲ ਖਾਧੇ ਹਨ ਤਿੰਨਾ ਕੁ ਕਿ ਹਵਾਲ ਹੋਸੀ । ਮੈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ਇਦੂ ਮੈ ਹਸਦਾ ਹਾ—। "ਰੁਖਾਂ ਦੀ ਜੀਰਾਂਦ" ਇਸੇ ਘਟਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਰੂਪਵਾਕ ਹੈ।

ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਅੱਜ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਲਈ ਅਲੋਕਾਰਕ ਗੱਲਾਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਖਰਬੂਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਥਾਂ ਵੱਲਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਲਗ ਜਾਣੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਖਰਬੂਜਿਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਚਰਨੀ ਆਇ ਪੈਣ ਤੇ ਖਰਬੂਜ਼ੇ ਹੀ ਹੋ ਜਾਣੇ। ਹਰਨਾ ਦਾ ਜੰਗਲ ਦੇ ਖੂਹ ਦੇ ਕੋਲ ਆਉਣਾ ਅਤੇ ਦੋ ਸਉ ਹਥ ਪਾਣੀ ਖੂਹ ਵਿਚੋਂ ਉਪਰ ਆ ਜਾਣਾ । ਹਰਨਾ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀ ਕੇ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਚੋਕੜੀਆਂ ਭਰਦਿਆਂ ਜਾ ਵੜਨਾ ਵੇਖ ਕੇ ਫਰੀਦ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਆਖਣ ਲਗਾ ਕਿ, "ਇਤਨੇ ਸਾਲ ਗੁਜ਼ਰ ਗਏ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰਦਿਆਂ ਪਰ ਸਾਡੇ ਤੇ ਇੰਵ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਖੁਦਾਇ ਮਿਹਰਵਾਨ ਨਾ ਹੋਇਆ ਪਰ ਇਨਾਂ ਮਿਰਗਾਂ ਤੇਰੀ ਕੀ ਬੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿ ਤੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਿਤਰ ਮਿਹਰਵਾਨ ਹੋਇਓ । ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਹੋਇਆ ਫਰੀਦ ਇਨ੍ਹਾਂ (ਹਰਨਾ) ਵਿਚ ਸਾ ਬੰਦਗੀ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਭਾਵਦੀ ਹੈ ਤੂੰ ਸਾ ਬੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੈ ਨਾਂਹੀ ਭਾਵਦੀ । ਯਾ ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਓਹ ਕੀ ਬੰਦਗੀ ਹੈ ਜੋ ਤਉ ਭਾਵਦੀ ਹੈ ।"

ਖੁਦਾਵੰਦ ਨੇ ਸਿਦਕ ਦੀ ਗਲ ਕਹੀ ਕਿ—"ਫਰੀਦ ਲਖ ਬੰਦਗੀਆਂ ਕੋਈ ਕਰੈ ਜਿਚਰ ਮੈਂ ਉਪਰ ਅਕੀਦਾ ਨਾ ਲਿਆਵੀ । ਫਰੀਦ ਤੈਨੂੰ ਆਸਰਾ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਰਣਾ ਕੂ ਆਸਰਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਬਗੈਰ । ਤੈਨੂੰ ਆਸਰਾ ਹੈ ਜਿ ਅਸਤਵੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਹੈ । ਇਨਾਂ ਕੂੰ ਮੈ ਬਗੈਰ ਆਸਰਾ ਕੋਈ ਨਾਹੀਂ । ਹਿਨਾਂ ਕੂੰ ਹਉ ਪਾਣੀ ਪਿਆਲੀ ਨਾਹੀਂ ਤਾ ਕਉਣ ਹੋਰ ਪਿਆਲੇ । ਤਾਂ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਅਸਤਾਵਾ ਭੁਇ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ ਜਿ ਹਾਇ ਹਾਇ ਇਤਨੀ ਕਮਾਈ ਥਾਇ ਨ ਪਈ । ਜਿਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਬਗੈਰ ਹੋਰ ਆਸਰੇ ਹੈਨਿ ਤਿਨਾ ਦਾ ਕਉਣ ਹਾਲ ਹੋਸੀ । ਕੂਜਾ ਭੰਨ ਦੂਰ ਕੀਤੋ ਸੁ । ਟੋਪੀ ਭੁਇ ਨਾਲ ਮਾਰੀ ਅਸੁ । ਤਾਂ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ :—

ਆਸਰਾ ਧਣੀ ਮਲਾਹ ਕੋਇ ਨਾ ਲਾਖਹੁ-ਕਢ ਤੂੰ ।
ਵੇ ਇਤੁੋਂ ਕਾਜ ਅਥਾਹੁ ਵਰਿਆਵੈ ਸਚਾ ਧਣੀ '

. ਦਸਵੇਂ ਮਸਲੇ ਵਿਚ, ਮੋਕਲ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਹੁਕਮਰਾਨ ਦਾ ਘੋੜੇ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹਨਾ ਪਰ ਪਰਦੇਸ ਵਲ ਨਜ਼ਰ ਭਰ ਕੇ ਵੇਖਣਾ ਤੀਕ ਨਾ । ਘੋੜੇ ਤੋਂ ਡਿਗ ਕੇ ਮਰਨਾ ਫਰੀਦ ਕਿਹਾ :—

'ਭੰਨੀ ਘੜੀ ਸੁਵੰਨਵੀ ਟੁਟੀ ਨਾਗਰ ਲੱਜ ।
ਅਜਰਾਈਲ ਫਰੇਸਤਾ ਕੈ ਘਰ ਨਾਠੀ ਅਜ ।'

ਤੀਸਰੀ ਤੁਕ ਬੀੜ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜੋ ਇਸ ਸਲੋਕ ਨਾਲ ਹੈ ।

"ਘਿੰਨਣ ਆਇਆ ਜਿੰਦ ਕੂ ਇਕਾ ਕਰੇਸੀ ਪਜ ।"

ਦਰਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਫੜ ਕੇ ਵਿਗਾਰ ਕਰਾਉਣ ਜੋ ਲੈਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ । ਆਪ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ।

ਬਾਰ੍ਹਵੇਂ ਮਸਲੇ ਵਿਚ ਜਿਕਰ ਹੈ ਕਿ ਫਕੀਰ ਦਰਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਭੁਲ ਕੇ ਵੀ ਕੂੜ ਨਾ ਬੋਲੇ । ਸ਼ਕਰ ਦੇ ਲਦੇ, ਸੁਆਹ ਖੇਹ ਹੋ ਗਏ । "ਬਾਬਾ ਇਨ੍ਹਾ ਲਦਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਆ ਹੈ । ਤਾਂ ਓਹ ਬਖੀਲ ਆਹੇ ਓਨਾਂ ਥਾਵਹੁ ਨਿਕਲਿਆ ਜਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਘਾਸ ਫੂਸ ਹੈ ਤਾਂ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕਿਹਾ ਜਿ ਜਾਹੁ ਬਾਬਾ ਖੁਦਾਇ ਕਰੇ, ਘਾਸ ਹੀ ਹੋਸੀ । ਜਾ ਜਾਇ ਕਢਣ ਤਾਂ ਵਿਚਹੁ ਕੱਖ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਚੀਥੜੇ ਅਤੇ ਮਲੀਹ ਭਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਰੋੜੇ ਠੀਕਰੀਆਂ ਚੀਥੜੇ ਇਹ ਗਲਾ ਵਿਚਹੁ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਿਕਲੇਸੁ । ਵਾਪਾਰੀ ਲਗੇ ਸਿਰੋ ਸਿਰ ਪਿਟਣ । ਅਤੇ ਫਿਰ ਪੈਰੀ ਆਇ ਪਇ ਤੇ ਮੁੜ ਸਕਰ ਦੀ ਸ਼ਕਰ ਹੋ ਗਈ ।"

ਬਾਰ੍ਹਵੇਂ ਮਸਲੇ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਦਰਵੇਸ਼, ਫਕੀਰਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੈ । ਸੇਖ ਸ਼ਰਫ, ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ, ਲਾਲ ਸਹਿਬਾਜ ਆਦਿ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ । ਸਬਨਾ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੀਹਰ ਮੋਚੀ ਕਾਮਿਲ ਫਕੀਰ ਹੈ । "ਟੀਹਰ ਮੋਚੀ ਬਹੁਤ ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਖਾਦਮੀ ਕਰੇਂਦਾ ਹੈ । ਟੁਕੜਾ ਟੁਕੜਾ ਫਕੀਰਾਂ ਨਾਲ ਵੰਡ ਖਾਂਦਾ ਹੈ । ਆਵਹੁ ਉਸ ਕੰਨੇ ਚਲੀਏ ।"

ਸਭੇ ਉਸ ਕੋਲ ਗਏ ਜਾ ਵੇਖਨ ਤਾਂ ਅਧਉੜੀ ਰੰਗਦਾ ਹੈ । ਹਥ ਵਿਚ ਰੰਗ ਦੀ ਟਿੰਡ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈ । ਫਕੀਰਾਂ ਸਲਾਮ ਲੇਕਮ ਆਖਿਆ, ਸੇਖ ਟੀਹਰ ਉਠ ਖੜਾ ਹੋਇਆ । ਫਕੀਰਾਂ ਕਿਹਾ ਇਥਾਉ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਪਰਥਤ ਫਕੀਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਖੁਆਓ । ਅਖੇ ਜੀ ਘਰ ਚਲੀਏ । ਅਖੇ ਆ ਇਥਾਊਂ । ਤਾਂ ਸੇਖ ਟੀਹਰ ਕਿਹਾ ਭਲਾ ਹਵੈ । ਛਰ ਕਰ ਟਿੰਡ ਰੰਗ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਿਹਾ ਬਿਸਮਿਲਹ ਕਰ ਕੇ ਪੀਓ । ਪੀਰ ਬਹਾਵਦੀ ਸਰਮ ਦੇ ਮਾਰੇ ਪੀ ਨਾ ਸਕਿਆ, ਕਪੜਿਆਂ ਤੇ ਕੁਝ ਛਿੱਟੂ ਪੈ ਗਈਆਂ । ਡੇਰੇ ਜਾ ਕੇ ਬਾਦੀ ਨੂੰ ਕਪੜੇ ਧੋਨ ਲਈ ਦਿਤੇ । ਉਸ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਛਿੱਟਾਂ ਚੂਸੀਆਂ ਅਗਮ ਨਿਗਮ ਦੀ ਸੋਝੀ ਹੋ ਗਈ । ਫਰੀਦ ਸਕ . ਖੁਆਈ ਸੀ । ਲਾਲ ਸਹਿਬਾਜ ਸਾਗ ਰੋਟੀ ਖੁਆਈ ਸੀ । ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਮੱਕੇ ਦਾ ਤਰ ਹਲਵਾ ਤੇ ਮੰਡੇ ਫਕੀਰਾਂ ਮੰਗੇ । ਬਹਾਵਦੀ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਬਾਂਦੀ ਟਿੰਡ ਦੀ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਛਿੱਟਾਂ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਚੂਸਣ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ਕਤੀਵਾਨ ਹੋ ਗਈ ਸੀ । ਉਸ ਮਕੇ ਦਾ ਹਲਵਾ ਮੰਗਵਾ ਖੁਆਇਆ । ਪੁਛਣ ਤੇ ਸਾਰੀ ਗਲ ਦਸੀ । ਬਹਾਵਦੀ ਬਹੁਤ ਅਫਸੋਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟਿੰਡ ਵਿਚੋਂ ਪੀਤਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਮੁੜ ਜਦ ਫਿਰ ਟੀਹਰ ਕੋਲ ਗਏ ਉਸ ਕਿਹਾ ਉਹ ਸਮਾਂ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ।

ਤੇਰਵੇਂ ਮਸਲੇ ਵਿਚ ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਗੋਸ਼ਟੀ ਤੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਨਿਮਾਜ ਆਦਿ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੇਖ ਸ਼ਰਫ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਨਵਾਂ ਸਲੋਕ ਹੈ ਜੋ ਆਦਿ ਬੀੜ ਵਿਚ ਨਹੀਂ :

ਚਿਣ ਕਾਇਨ ਵੰਗਾ ਚੂੜੀਆਂ,
ਸਹੁ ਬਾਝਹੁ ਗਲਾਂ ਕੂੜੀਆਂ ।
ਸੇਖ ਸਰਫ ਨਾ ਥੀਉ ਉਤਾਵਲਾ,
ਹਿਕ ਚੋਟਨ ਥੀਂਦੇ ਚਾਵਲਾ ।

ਚਉਧਵੇਂ ਮਸਲੇ ਵਿਚ ਫਰੀਦ ਦਾ ਕਾਠ ਦੀ ਰੋਟੀ ਬੰਨ ਕੇ, ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਰੋਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ । ਇਸ ਤੋਂ ਅਗੇ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦਾ, ਅਜਮੇਰ ਜਾ ਕੇ ਫਰੀਦ ਦਾ ਮੁਰਸ਼ਦ ਧਾਰਨਾ ਤੇ ਖਿਜਮਤ ਕਰਨੀ । ਅੱਖ ਦੇ ਕੇ ਅਗ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਿਕਰ ਹੈ । ਓਥੇ ਪੀਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਪਾਕ ਪਟਣ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਬੀਰ ਪਾ ਜੋਗੀ ਨਾਲ ਕਰਾਮਾਤੀ ਵਿਟਾਂਦਰਾ ਕਰ ਕੇ ਜਿਤਣ ਦਾ ਹਾਲ ਹੈ। ਜੋਗੀ ਚਲੇ ਗਏ ਤੇ ਫਰੀਦ ਦੀ ਮੰਨਤਾ ਹੋਈ। ਏਥੇ ਪਾਕ ਪਟਣ ਵਿਚ ਵਸ ਕੇ ਕਾਫੀ ਇਸਲਾਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਜਿਕਰ ਹੈ।

ਆਖਿਰ ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਪੁਤ੍ਰ ਨੂੰ ਸਦਿਆ ਉਹ ਨਾ ਆਇਆ। ਜਮਾਲ ਮਰੀਦ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਮਰਨ ਸਮੇਂ ਜਮਾਲ ਪੁਤ੍ਰ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰੁ ਯਾਦ ਕੀਤਿਆ ਨਾ ਆਉਣਾ, ਪਰ ਜਮਾਲ ਚੇਲੇ ਦਾ ਅੰਤ ਤੀਕ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਮਰਨ ਪਿਛੋਂ ਜਦ ਜਮਾਲ ਸਭੋ ਕੁਝ ਲੈ ਤੁਰਿਆ, ਕਾਠ ਦੀ ਰੋਟੀ, ਅਸਤਾਵਾ, ਟੋਪੀ ਚੋਗਾ ਤਦ ਰਾਹ ਵਿਚ ਜਮਾਲ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਜਾ ਘੇਰਿਆ ਪਰ ਜੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸ਼ਨ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦੀਆਂ ਅੰਤਮ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ, ਜਮਾਲ ਮਰੀਦ ਨੇ ਧਰਤੀ ਤੇ ਰਖ ਦਿਤੀਆਂ ਪਰ ਸਾਰਾ ਜੋਰ ਲਾਉਣ ਤੇ ਵੀ ਉਹ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਉਠਾ ਨਾ ਸਕੇ। ਫਿਰ ਜਮਾਲ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਜਮੀਲ ਮੁਰੀਦ ਨੂੰ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਚੀਜਾਂ ਬਖਸ਼ ਦਿਓ ਤਾ ਕਿ ਅਸੀ ਵੀ ਰੋਟੀ ਖਾ ਸਕੀਏ। ਜਮਾਲ ਮੁਰੀਦ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਓ ਤੁਹਾਡੀ ਰੋਟੀ ਸਦਾ ਲਈ ਚਲੇਗੀ। ਮੁਰੀਦ ਨੇ ਜੋ ਕਿਹਾ, ਉਹ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਪਤ ਦੇ ਮਨ ਮਰਜੀ ਨਾ ਚਲ ਸਕੀ। ਬਸ ਇੰਜ ਇਹ ਮਸਲੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਗਏ।

'ਮਸਲੇ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੇ' ਲਿਪੀ ਤੇ ਬੋਲੀ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਇਕ ਅਦੁਤੀ ਵਸਤੂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੁਸਤਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਪਟਿਆਲਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਇਕ ਮਹਾਨ ਤੇ ਅਮੁਲੀ ਚੀਜ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਕਦਰ ਕੀਤੀ ਤਦ ਹੋਰ ਵੀ ਅਮੁਲ ਤੇ ਦੁਰਲਭ ਰਤਨ ਵਿਭਾਗ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਕੇ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ।

(ਸੰਤ) ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਸਲੇ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਸਲੇ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੇ

ਪਹਿਲਾ ਜਨਮ

ਸੇਖੁ ਫਰੀਦੁ ਉਸ ਜਨਮਿ ਕੁਰੇਸੀ ਥਾ । ਸਹਰ ਸੁਲਤਾਨ ਕਾ । ਹੁਕਮ ਹਕ ਤਾਲਹ ਦਾ ਹੋਇਆ, ਸੇਖ ਫਰੀਦੁ ਦਰਵੇਸੁ ਹੋਇਆ । ਫਕੀਰੀ ਦਰ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਉਜਾੜ ਵਿਚ ਰਹੈ, ਖਾਇ ਪੀਐ, ਪਣ ਕੋਈ ਆਣਿ ਦੇਵਸੁ ਤਾਂ ਖਾਵੈ ਪੀਵੈ । ਨਤਰ ਨ ਖਾਵੈ ਪੀਵੈ । ਜੇ ਕੋਈ ਲਿਆਵੈ ਤਾ ਖਾਵੈ ਨਾਹੀ ਤਾਂ ਬੈਠਾ ਫਾਕੇ ਕਟੇ । ਉਜਾੜ ਵਿਚ ਰਹਤਾ । ਤਬ ਉਜਾੜ ਵਿਚ ਚੋਰ ਲਗੇ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਪਾਸਿ ਆਇ ਬੈਠਣ । ਤਬ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕਹਿਆ ਜਿ ਏ ਮੀਆ ਐਥੇ ਜਿ ਤੁਸੀਂ ਆਂਵਦੇ ਹਉ ਸੁ ਕਿਸੁ ਬਾਬਿ ਆਵਦੇ ਹਉ । ਤਬ ਉਨਹੁ ਆਖਿਆ ਜਿ ਸ਼ਾਹ ਜੀ ਸਲਾਮਤਿ ਤੇਰਾ ਦੀਦਾਰੁ ਕਰਣੈ ਆਇ ਹਾਂ । ਤਾ ਸੇਖਿ ਫਰੀਦਿ ਫੁਰਮਾਇਆ ਜਿ ਏ ਖੁਦਾਇ ਦਿਅਹੁ ਤੁਸੀ ਕਵਣ ਹੁੰਦੇ ਅਹੁ । ਅਖ ਜੀ ਅਸੀ ਚੋਰ ਹਾ । ਜਾਤਿ ਤਾ ਏਹਾ ਹਿਕ ਜਾਤਿ ਹੈ ਜਿ ਆਦਮ ਜਾਤਿ ਹਾ । ਐਮਾ ਅਸਾਡਾ ਸਬਬ ਖੁਦਾਇ ਤਾਲਹੁ ਏਵੈ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿ ਚੋਰੀ ਕਰਿ ਰੋਟੀ ਖਾਂਦੇ ਆਹੈ । ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕਹਿਆ ਖੁਦਾਇ ਤੁਸਾਡਾ ਮਖਸੂਦ ਹਾਸਲੁ ਕਰੇਸੀ । ਤਬ ਉਹ ਚੋਰ ਚੋਰੀ ਕਰਨਿ ਤਾਂ ਲਿਜਾਇ ਭਲੀ ਵਸਤੁ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਿ । ਸੇਖੁ ਜਾਣੈ ਜਿ ਏਹ ਚੋਰ ਹੈਨਿ ਪਣੁ ਆਸਰਾ ਜਿ ਹੱਕਤਾਲਾਹ ਕੀਤੁਸੁ ਸੁ ਆਸਰੈ ਦੈ ਲਇਆ ਉਨਾ ਨੂੰ ਕਹਿ ਨ ਸਕੀ ਜਿ ਬੰਦਿਅਹੁ ਖੁਦਾਇ ਦਿਹਹੁ ਤੁਸੀ ਆਵਹੁ ਕਿਨ ਆਵਹੁ । ਤਬ ਜੀ ਬਸੀ ਜਿ ਭਾਈ ਏ ਚੋਰੀ ਕਰਦੇ ਹੈਨਿ ਕਿ ਕਿਉ ਕਰਦੇ ਹੈਨਿ । ਹੋਇ ਜਿ ਏਕ ਰਤਿ ਏਨ੍ਹਾਂ ਸਾਥਿ ਚੋਰੀ ਦਾ ਤਮਾਸਾ ਦਿਸੈ । ਤਬ ਹੁਕਮ ਹਕ ਤਾਲਹ ਦਾ ਹੋਇਆ । ਏਸੁ ਤਲਬ ਵਿਚਿ ਮਰਿ ਗਇਆ ਫਰੀਦੁ । ਉਸ ਚੋਰੀ ਦੈ ਸਹ ਲੱਗ ਅਰ ਹਿਰਸਿ ਕਰਿ ਕਰਿ ਚੋਰੀ ਦੀ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਹਰੜ ਜਟ ਦੈ ਅਵਤਰਿਆ ਫਿਰਿ ਵਡਾ ਜੁਆਨੁ ਜਦਿ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਚੋਰੀ ਲਗਾ ਕਰਣ । ਓਹ ਜਿ ਦਿਲ ਅਹੀਅਸੁ ਜਿ ਮੈਂ ਚੋਰੀ ਕੂ ਦੇਖਾਂ ਏਸੁ ਤਲਬ ਵਿਚ ਚਲਿਆ ਆਹਾ ਸਿਵਤ ਚੋਰੀ ਲਗਾ ਕਰਣ । ਜਿਸੁ ਤਲਬ ਵਿਚਿ ਬੰਦਾ ਮਰੈ ਸਾ ਤਲਬ ਖੁਦਾਇ ਤਾਲਹ ਏਸੁ ਬੰਦੇ ਦੀ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਉਸ ਤਲਬ ਦਾ ਲੀਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦੁ ਵਤ ਚੋਰੀ ਲਗਾ ਕਰਣ ਅਤੈ ਕੀਤੀ ਖਿਜਮਤਿ ਖੁਦਾਇ ਭਾਲਹ ਕਿਸੈ ਦੀ ਨਾਹੀਂ ਗਵਾਇਦਾ । ਫਕੀਰੀ ਜਿ ਕਮਤੀ ਸੁਨੁ ਸੁ ਮਿਹਨਤਿ ਜਿ ਕੀਤੀ ਸੁ ਉਸੁ ਸੁ ਮਿਹਨਤਿ ਦਾ ਲੀਤਾ ਫੇਰਿ ਖੁਦਾਇ ਨਿਵਾਜਿਆ । ਫੇਰਿ ਬੁਜਰ ਕੀ ਖਨਵਾਦਿਆ ਸਭਨਾ ਤੇ ਉਪਰ ਕੀਤਾ । ਖੁਖਾਦਿ ਤਾਲਹਿ ਇਸੁ ਗੁਨਾਹਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਿ ਕਰਿ ਚੋਰ ਕੀ ਜਾਤਿ ਜਟ ਦੇ ਘਰਿ ਜਾਇ ਜਨਮਿਆ। ਅਰ ਉਸ ਸੇਵਾ ਕਰਿ ਪੀਰ ਖਨਵਾਦਿਆ ਦਾ ਹੋਇਆ, ਵੇਹੁ ਖ਼ੁਦਾਇ ਵਤੁ ਖ਼ੁਦਾਇ। ਜਿਸ ਕੀ ਵਡੀ ਰਜਾਇ। ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਸਾਹਿਬ। ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ।

ਅਬ ਦੂਜਾ ਮਸਲਾ ਚਲਿਆ

ਮਸਲਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਖ਼ੁਦਾਇ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਦਾ ਜਿ ਕੋਈ ਸਿਖੈ ਜਿ ਸੁਣੈ ਸੁ ਨਿਹਾਲੁ ਹੋਇ। ਹੁਕਮ ਹਕ ਤਾਲਹ ਦਾ ਹੈ ਜਿ ਕੋਈ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦਾ ਨਾਉਂ ਲਏਗਾ ਤਿਸ ਕੂ ਸਬਾਬ ਹੈ। ਭਿਸਤ ਲਾਇਕ ਥੀਸੀ। ਸੇਖੁ ਫਰੀਦੁ ਜਾਤਿ ਦਾ ਹਰੜ ਜਟ ਆਹਾ। ਲੰਮੇ ਦੀ ਵਲਾਇਤ੍ਰਿ ਰਹਦਾ ਆਹਾ। ਜਮਾ ਉਚ ਅਹੁ ਸੁ ਹੁਕਮ ਹਕ ਤਾਲਾ ਦਾ ਥੀਆ। ਸੇਖ ਫਰੀਦੁ ਕੂ ਹਿਕੁ ਫਾਕਾ ਦੂਜਾ ਫਾਕਾ ਤੀਜਾ ਫਾਕਾ ਚਉਥਾ ਫਾਕਾ ਪੰਜਵਾ ਫਾਕਾ ਛਿਵਾ ਫਾਕਾ ਸਤਵਾ ਫਾਕਾ ਗੁਜਰਿਆ ਤਾਂ ਮੁਕਦਮੁ ਆਹਾ। ਤਦਿ ਜੋਰੂ ਆਖਿਓਸੁ ਏ ਫਰੀਦ ਲੋਕ ਰੋਜ਼ ਮਜੂਰੀ ਕਰਦਾ ਏ ਹੈ ਤੂ ਭੀ ਕਿਛੁ ਰੋਜ ਮਸਕਤਿ ਕਰੁ। ਕਿਛੁ ਅਸਾਡੇ ਭੀ ਮੁਹਿ ਪਵੈ। ਭੁਖ ਨਾਲ ਆਜਜੁ ਥੀ ਗਏ ਆਹੇ। ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦੁ ਅਉਰਤ ਕੂ ਜਬਾਬ ਦਿਤੁਸੁ ਜਿ ਖ਼ੁਦਾਇ ਦੀਏ ਮਸਕਤਿ ਮੈਥੀ ਨਾਹੀ ਹੋਇ ਆਵਦੀ। ਅਖੈ ਜੇ ਮਸਕਤਿ ਤਉ ਕੰਨਉ ਨਾਹੀ ਥੀਦੀ ਤਉ ਚੋਰੀ ਭੀ ਤਉ ਕੰਨਉ ਨਾਹੀ ਥੀਦੀ ? ਜਿ ਅਸਾ ਕੂ ਕਉਣ ਆਣਿ ਖਵਾਇ ਸੀ ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦੇ ਆਖਿਆ ਜਿ ਬੀਬੀ ਜਿ ਕਿਛੁ ਖ਼ੁਦਾਇ ਲੋੜਿਆ ਹੈ ਸੋ ਥੀਸੀ। ਤਦਿ ਓਹ ਚੁਪਾਤੀ ਥੀ ਰਹੀ। ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਥੀਆ ਇਕ ਤੁ ਰਾਤੀ ਚਾਰ ਪੰਜ ਜੁਆਨ ਫਰੀਦ ਕੂ ਆਇ ਮਿਲੈ। ਏ ਫਰੀਦ ਜੇ ਚਲਹਿ ਤਾਂ ਹਿਕਤ ਜਗਹਾ ਕਣਕ ਦਾ ਖੇਤ੍ਰ ਪਕਾ ਹੇ। ਚਲਹਿ ਤਾ ਕਪਿ ਘਿੰਨ ਆਵਾ ਹੇ। ਭੁਖੈ ਆਜਿਜ ਕੀਤੇ ਆਹੇ। ਤਾ ਫਰੀਦੁ ਦਸ ਬਾਰਹਿ ਜੁਆਨਾ ਕੂ ਘਿੰਨ ਦੋ ਚਲਿਆ। ਤਾ ਖ਼ੁਦਾਇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲਿ ਜਾਇ ਖੇਤ੍ਰ ਵਿਚ ਖੜੇ ਹੋਏ ਜਿ ਹੋਰ ਗਇਆ ਆਹਾ ਤਿਨਿ ਕਹਾ ਜਿ ਯਾਰੋ ਏਹੀ ਖੇਤ੍ਰ ਇਹਾ ਜਾਇ ਹੈ। ਕਹੀ ਕਪਣਾ ਸੇ ਕਪ ਆਹਾ ਤਦ ਸਾਂਈ ਦੀ ਰਜਾਈ ਹੋਈ ਲਕੁ ਬੰਨ ਕਰ ਜਾਇ ਲਗੇ ਕਪਣ ਕਣਕ ਕੂ। ਇਕੁ ਵਿਚ ਕਣਕ ਦੇ ਡਰਣਾ ਆਹਾ। ਬਲਦ ਦਾ ਕੁਰੰਗ ਆਹਾ। ਉਸ ਖੇਤ੍ਰ ਵਿਚ ਡਰਣਾ ਕੀਤਾ ਆਹਾ। ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾ ਹਿਕੁ-ਹਿਕੁ ਭੂ ਭੂ ਮੂਹੇ ਕੀਤਿਆ ਨੇ ਤਾ ਜੋ ਕਰੰਗ ਆਹਾ ਸਿ ਕਹ ਕਹ ਹਸਿਆ। ਜਿਤਨੇ ਕਣਕ ਵਢਦੇ ਆਹੇ ਹਭਿ ਦਾਤ੍ਰੀਆ ਛਡ ਦਿਆ ਨਠੇ ਤਦ ਦੂਰ ਜਾਇ ਖੜੇ ਹੋਏ। ਤਾਂ ਆਖਿਓ ਨੈ ਜਿ ਯਾਰੋ ਕਿ ਆਹਾ ਏਹੁ ਜਿ ਕੁਰੰਗ ਹਸ ਉਠਿਆ। ਸੁਕਿਆ ਹਿਕਮਤ ਖ਼ੁਦਾਇ ਦੀ ਹੋਈ। ਤਾ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਆਵਹੁ ਯਾਰੋ ਫਿਰਿ ਜਾਇ ਕਪੀ ਏ ? ਕਿਆ ਹੈ ਜਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰੰਗ ਹਸਦਾ ਆਹਾ ਤਾਂ ਓਨਹੀ ਬਾਰੀ ਆਖਿਆ ਕਿ ਯਾਰ ਅਸੀ ਨਹੀ ਸੇ ਜਾਂਦੇ ਤੂੰ ਜਾਹਿ ਜੇ ਜਾਦਾ ਹੈ ਓਹਿ ਜਿ ਫਰੀਦ ਦੇ ਸਾਥੀ ਆਏ ਸਿ ਹਭਿ ਗਏ । ਸੇਖੁ ਫਰੀਦੁ ਬਿਸਮਿਲਹੁ ਕਰ ਦਿਲ ਕੂ ਬੰਨ੍ਹ ਕਰਿ ਜਾਇ ਫਿਰ ਰੜਿ ਕੂ ਕਪਣ ਲਗਾ । ਜਾ ਫਰੀਦ ਭਰੀ ਬਨ੍ਹ ਕਰਿ ਚਾਵਣ ਲਗਾ ਤਾ ਉਹੁ ਕਰੰਗ ਫੇਰ ਕਹ ਹਸਣ ਲਗਾ । ਤਾ ਫਰੀਦੁ ਉਸ ਕਰੰਗ ਕੂ ਪੁਛਿਆ ਜਿ ਯਾਰ ਤੂੰ ਕੋਈ ਹੈ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਵਲੀ ਓ ਹੈ ਗਉਸ ਕੋਈ ਤੂੰ ਹੈ ਰਜਾਇ ਖੁਦਾਇ ਜਬਾਬ ਦੇਹਿ । ਜਿ ਤੂ ਹਸਦਾ ਕਿਉਂਏ ਹੈ ? । ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤ ਆਖੁ । ਤਾ ਓਹ ਕਰੰਗ ਬੋਲ ਉਠਿਆ, ਜਿ ਏ ਯਾਰ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਫਰੀਦੁ ਹਉ ਜਿ ਹਸਿਆ ਤੂੰ ਸੁਣ ਕਿ ਜਾਇ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਦਾ ਨਿਆਉ ਦੇਖ ਕਰ ਹਸਿਆ ਏਹਾ । ਤੂੰ ਸੁਣਿ ਜਿ ਹਵਾਲ ਮੇਰਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾ ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਹੋਇਆ । ਉਹ ਕਰੰਗ ਬੋਲਿਆ ਹੇ ਫਰੀਦ ਹਉ ਜਿ ਆਹਾ ਸੁ ਸੱਯਦ ਜਾਦਾ ਥਾ । ਦਿਆਨਤ ਦਾਰ ਆਹਿਸੁ । ਪਰਾਏ ਹੱਕ ਉਪਰ ਕਦਮ ਨਾ ਰਖਦਾ ਆਹਿਸੁ । ਜਿ ਕਿਝ ਖੁਦਾਇ ਦੇਂਦਾ ਆਹਾ । ਸੁ ਖੁਦਾਇਦਾ ਬੈਠਾ ਕਲਮੁਲਹੁ ਆਹਿਸੁ । ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਪੰਜ ਵਖਤ ਨਿਵਾਜ ਤ੍ਰੀਹ ਰੋਜੇ ਕਮਾਂਵਦਾ ਆਹਿਸੁ । ਸਿਦਕ ਸਬੂਰੀ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਆਹਿਸੁ । ਹਿਕੁ ਦਿਨੁ ਹੁਕਮ ਹਕਤਾਲਹ ਦਾ ਥੀਆ ਜਿਮੈ ਰਾਹਿ ਪਾਇਆ ਆਂਵਦਾ ਆਹਿਸੁ ਇਸੇ ਖੇਤ੍ਰੀ ਦੀ ਸੀਵਣ ਵਿਚ ਲਗਿ । ਏਥੇ ਹਿਕ ਕਣਕ ਖਸਮਿ ਰਾਧੀ ਆਹੀ ਇਸੁ ਖੇਤ੍ਰ ਦਾ ਸਿਰਟਾ ਕਉਸ ਨਾਲਿ ਹਿਕੁ ਅੜਿ ਕਰਿ ਆਇਆ । ਜਿ ਮੈਂ ਮਸੀਤੀ ਜਬ ਆਇਆ ਤਾ ਕਉਂਸ ਉਤਾਰਣ ਲਗਾ । ਤਾ ਜਾ ਦੇਖਾ ਤਾਂ ਕਉਂਸ ਨਾਲ ਹਿਕ ਸਿਰਟਾ ਹੈ । ਤਾ ਮੈਂਡੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਭਉ ਪਇ ਗਇਆ । ਜਿ ਹੇ ਖੁਦਾਇ ਏਹੁ ਤਾ ਸਿਰਟਾ ਤਾ ਕਹੀ ਦੀ ਰਾਹਕੀ ਦਾ ਆਇਆ । ਪਰ ਕਿਆ ਥੀਵੈ ਮੈ ਕੂ ਇਹੁ ਮਲੂਮ ਨਾਹੀ ਜਿ ਕਹਿੰਦੀ ਰਾਹਕੀ ਦਾ ਸਿਰਟਾ ਆਇਆ ਹੈ । ਜਿ ਇਸੁ ਸਿਰਟੇ ਦੇ ਤਾਈ ਉਥਾ ਹੀ ਪਾਇ ਆਵਾਂ ਜਿ ਜਾਣਾ ਆਹਿ ਇਸੁ ਰਾਹਕੀ ਦਾ ਹੈ । ਇਹੁ ਸੁਖਨ ਮੈ ਜਾਤੇ ਨਾਹੀ । ਇਤੁ ਕਰਿ ਕਰਿ ਮੈ ਉਹ ਸਿਰਟਾ ਹਥਾ ਨਾਲ ਮਲੋਇ ਕਰਿ ਵਾਤਿ ਪਾਇ ਲੀਤਾ, ਭੁਹੁ ਜਿਆਹ ਸਿ ਫੂਕ ਸਟਿਆ ਆਹਾ । ਹੁਕਮ ਹਕ ਤਾਲਾਹ ਦਾ ਆਇਆ ਜਿ ਏਸ ਕੂ ਏਸੁ ਸਿਰਟ ਦੇ ਖਸਮ ਦਾ ਬਲਦੁ ਕਰਿਆਹੁ । ਜਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾਣਿਆ ਪਰਾਇਆ ਦਾ ਹਿਸਾਬੁ ਦੇਵੇ । ਤਾਂ ਤੋੜੀ ਹੁਕਮ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਨਾਲ ਫਰਿਸਤੇ ਆਏ । ਆਇ ਕਰਿ ਮੈਡਾ ਰੁਆਹੁ ਕਬਜਿ ਕੀਤੋਨੇ । ਕਬਜਿ ਕਰਿ ਕਰਿ ਬਲਦ ਦੇ ਕਲਬੂਤਿ ਵਾੜਿਓ ਨੇ । ਵੜਿਆ ਹੋਇਆ ਮੁਦਤ ਸਿਰਿ ਜੰਮਿਆ । ਮਾਂਉਦਾ ਬੂਬਾ ਚੂਸਣ ਲਗਾ । ਮੁਦਤਿ ਸਿਰਿ ਵਡਾ ਹੋਇਆ । ਮੁਦਤਿ ਓਨਿ ਖਸਮਿ ਹਲ ਜੁਤਾ । ਸੁ ਹਲ ਵਹੰਦਾ ਵਹੰਦਾ ਬਹੁਤ ਮੁਦਤਿ ਤੋੜੀ ਹਲ ਵੂੜਾ । ਓਨਿ ਖਸਮਿ ਮੈਡਿਅਹੁ ਗਲਹੁ ਪੰਜਾਲੀ ਤਾਂਹੀ ਲਾਹੀ ਜਾਂ ਮੈਂਡਾ ਦਮ ਵਿਚੇ ਵਹਿੰਦੇ ਹੀ ਦਾ ਨਿਕਲ ਗਇਆ । ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਹਕਤਾਲਾਹ ਦਾ ਆਇਆ ਜਿ ਇਸੇਹੁਣ ਦਾਣਿਆ ਚਬਿਆ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਭਰਿ ਮੁਕਾਇਆ ਹੈ । ਫਰਿਸਤਿਆਂ ਕੂ ਹੁਕਮ ਆਇਆ ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਾਂ ਅਗਿਓਂ ਜਬਾਬ ਫਰਸਿਤਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਿ ਯਾ ਰੱਬ ਦਾਣਿਆ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਭਰਿਆ ਪਰ ਉਹੁ ਜੋ ਦਾਣਿਆਂ ਦਾ ਭੋਹੁ ਆਹਾ ਉਸ ਭੁਹ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਏਸ ਬੰਦੇ ਦੇ ਕੰਨੇ ਰਹਿੰਦਾ ਏ ਹੈ। ਹੁਕਮ ਹਕ ਤਾਲਹ ਦਾ ਆਗਿਓਂ ਹੋਇਆ ਜੋ ਏਸੁ ਭੁਹ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਕੂ ਇਹ ਦਾ ਕੁਰੰਗ ਵੰਗੀਓ, ਇਸੁ ਖਸਮ ਦੇ ਖੇਤ੍ਰ ਕੂ ਰਖੇ । ਤਾ ਹੁਕਮ ਫਰੇਸਤਿਆ ਕੂ ਹਕ ਤਾਲਹ ਕੀਤਾ। ਮੈਡਾ ਕੁਰੰਗ ਸੂਲੀ ਚਾਇ ਦਿਤੋ ਨੇ । ਮੈ ਖੇਤ੍ਰ ਕੂ ਪਾਇਆ ਰਖਦਾ ਏਹਾ। ਐ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਬੰਦੇ ਫਰੀਦ ਮੈ ਏਤੇ ਹਸਦਾ ਹਾਂ ਜੀ ਹਿਕਸੁ ਸਿਰਵੇ ਪ੍ਰੈਰਾ ਨਾਲ ਆ ਜਾਣ ਤੇ ਏਕੂ ਏਤ ਸਜਾਇ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੀ । ਵੇਖਾਂ ਜਿ ਜਾਣ ਕੈ ਭਰੀਆਂ ਬੰਨ ਦੇ ਹੈਨ ਤਿਨ ਕੂ ਕਿਹ ਹਵਾਲ ਥੀਸੀ ਤਾ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਹਥੋਂ ਦਾਤ੍ਰੀ ਝੜ ਪਈ ਭਰੀ ਉਥਾਂ ਊਂ ਛੋਡੀ ਅਸੁ। ਹਾਇ ਹਾਇ ਕਰਦਿਆਂ ਓਥ ਹੂ ਚਲਿਆ । ਸਾਈ ਦੇ ਭਇ ਵਿਚਿ ਆਇਆ। ਉਦਹੂ ਵਲੁਹੁ ਉਜਾੜ ਜਾਇ ਰਹਿਆ। ਪਹਿਲੀ ਚੋਟ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੂੰ ਇਥਾਊ ਪਈ।

ਅਬ ਤੀਸਰਾ ਮਸਲਾ ਚਲਿਆ

ਤਦਿ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਉਜਾੜ ਵਿਚ ਲਗਾ ਰਹਿਣ। ਤਾਂ ਭੁਖ ਆਜਜੁ ਕੀਤਾ, ਨਾਹੀ ਬੈਠਾ ਹਰਿ ਨ ਸੰਘਿਓਂ। ਇਕਤੁ ਨਗਰਿ ਜਾਇ ਵੜਿਆ। ਕੁਮਿਆਰ ਕੰਨੇ ਜਾਇ ਸੁਆਲ ਕੀਤੋਸੁ ਜੋ ਇਹ ਬਾਬਾ ਹਿਕੂ ਮੇਰੇ ਤਾਈਂ ਬਚਨ ਦੇਹਿ : ਜਿਮੈਂ ਟੁਕੜੇ ਮੰਗ ਖਾਵਾਂ। ਤਊ ਕੂ ਸਬਾਬ ਥੀਵੈ। ਤਾਂ ਓਨਿ ਕੁਮਿਆਰ ਵਡਾ ਕਾਸਾ ਸੇਰਾਂ ਦਸ ਬਾਹਰ ਦਾ ਦਿਤੋਸੁ। ਫਰੀਦ ਖ਼ੁਸੀ ਥੀਆ। ਇਕਤੁ ਜਾਹਗਾ ਸਬਰੂ ਧੂਆਂ ਘਤ ਬੈਠਾ। ਸਕ ਸਬਾਹ ਟੁਕੜੇ ਮੰਗ ਖਾਇ ਮਿਹਰਵਾਨ ਲੋਕੁ। ਸੇਰਾਂ ਦਸ ਦਾ ਕਚਕੋਲ ਮਿਟੀ ਦਾ ਨਗਰ ਵਿਚਹੁ ਭਰਾਇ ਕਢੀਐ । ਤਾ ਹਿਕ ਦਿਨ ਜਿਸੁ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨਿਜੀਕ ਰਹੰਦਾ ਥਾ ਉਸ ਆਉਰਤ ਆਖਿਆ ਜਿ ਦਰਵੇਸ ਜੇਵਡੂ ਤੇਰਾ ਕਾਸਾ ਹੈ, ਏਤੜੀ ਰਿਜਕਾ ਹਰੋਜ ਭਰਿਆ ਸ਼ਕਸ ਬਹਿ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਾ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆਸੁ ਹਾਂ ਮਾਈ ਨੇਕ ਜਨਿ ਸੰਕ ਸਬਾਹ ਏਹੀ ਭਰਿਆ ਕਾਸਾ ਖਾਂਦਾ ਹਾਂ ਟੁਕੜਿਆਂ ਦਾ। ਤਾ ਉਨਿ ਅਉਰਤ ਆਖਿਆ ਜਿ ਤੂ ਦਰਵੇਸ ਨ ਹੋਹਿ ਇਉ ਹੀ ਤੂੰ ਪਿਟੋੜੀ ਹੈ। ਇਊ ਜਿ ਏਤੜਾ ਤੇਰੇ ਅੰਦਰ ਅੰਨੁ ਪਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾ ਤੈਨੋ ਜੀਵਣਿ ਕਿਉਂਕਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੂੰ ਖੁਦਾਇ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਕਰ ਯਾਦਿ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੁ ਅੰਨ ਖਾਧਾ ਅੰਨ ਦਾ ਅਮਲੁ ਚੜਿਐ ਨੀਦ ਆਈ ਪਇ ਸੁਤਾ । ਖੁਦਾਇ ਵਿਸਰਿ ਗਇਆ, ਦਯਿ ਦਿਆ ਸਵਾਰਿਆ ਤੂੰ ਜਿ ਦਹ ਸੇਰ ਬਾਹਰ ਸੇਰ ਅੰਨ ਖਾਦਾ ਹੈ ਸੁ ਹੈਫੁ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੂੰ ਬੇ ਸਬੂਰ ਹੈ। ਟੁਕੜਿਆਂ ਦਾ ਯਾਰ ਹੈ ਤੂੰ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਯਾਰ ਨਾਹੀ। ਤਾ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਏ ਮਾਈ ਨੇਕ ਜਨਿ ਤੈਂ ਤਾ ਭਲਾ ਕਹਿਆ ਪਰ ਏਸੁ ਕਾਸੇ ਭਵੇ ਬਗੈਰਿ ਮੈਨੋ ਨਾਹੀ ਸੰਤੋਖ ਨਾਹੀ ਆਵਦਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਾ ਉਨਿ ਅਉਰਤ ਆਖਿਆ ਤੇਰਾ ਇਸੁ ਕਾਸੇ ਭਰੇ ਬਗੈਰਿ ਸੰਤੋਖ ਨਾਹੀ ਆਵਦਾ, ਤਾ ਤੂੰ ਉਰੇ ਮੇਰੇ ਪਾਸਿ ਲਿਆਉ ਤੈਨਉ ਸਮਝਾਈਂ । ਤਾਂ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਮਾਈ ਮਿਹਰਵਾਨਿ ਖ਼ੁਦਾਇ ਤੇਰਾ ਭਲਾ ਕਰੇਸੀ ਜਿ ਕੁਝ ਮੈਕੂ ਨਸੀਹਤਿ ਆਵੈ ਤੈਂਡੇ ਆਲਾਪੇ ਨਾਲ ਮੈਕੂ ਤੂੰ ਸਮਝਾਈ । ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਥੀਆ ਉਨਿ ਅਉਰਤ ਆਖਿਆ ਜਿ ਉਰੇ ਲਿਅਉ ਕਾਸਾ ਮੈਂਡੇ ਕੋਲਿ । ਫਰੀਦ ਕਾਸਾ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਲਿਜਾਇ ਰਖਿਆ । ਉਨ ਲੈਕਰ ਕਾਸਾ ਡਿਠਾ । ਵੇਖਿ ਕਰ ਕਾਸੇ ਵਲਹੁ ਸਿਰ ਫੇਰਿਆ ਤਾ ਉਨਿ ਅਉਰਤ ਵਲ ਕਾਢਿਆ ਜਿ ਫਰੀਦ ਜਿ ਏਹੁ ਕਾਸਾ ਉਣੇ ਰਖਾਵਹਿ ਤਾ ਉਣਾ ਰਹਿਗੋਸੁ । ਤਾ ਫਰੀਦ ਕਹਿਆ ਮਾਈ ਸਲਾਮਤਿ ਊਨਾ ਨਾਹੀ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਤਾ ਉਨਿ ਅਉਰਤ ਆਖਿਆ ਅਖੈ ਤੂੰ ਏਹ ਹਿਕਮਤ ਕਰਿ ਜਿ ਹਿਕੁ ਹਿਕੁ ਉੱਗਲ ਦਾਇਮ ਕਟਿ ਏਹੁ ਕਾਸਾ ਆਪਣਾ । ਭਰੇ ਦਾ ਭਰਿਆ ਹੋਸੀ ਸੰਤੋਖ ਦਾ ਸੰਤੋਖ ਹੋਸੀ ਤਾ ਫਰੀਦ ਹਿਕੁ ਹਿਕੁ ਉੱਗਲ ਦਾ ਦਾਇਮ ਦਾ ਦਾਇਮ ਕਟੈ । ਦਾਇਮ ਦਾ ਦਾਇਮ ਕਟਦੈ ਕਟਦੈ ਪਾਵਕ ਦਾਮਿਨ ਦਾਰੁ ਕਾਸਾ ਆਣ ਰਖਿਆ । ਸੰਤੋਖ ਵਿਚਿ ਆਇ ਗਇਆ, ਵਤਿ ਉਹ ਭੀ ਦੂਰਿ ਕੀਤੋਸੁ । ਆਖੇ ਹੁਣਿ ਮੈਂਡਾ ਦਿਲੁ ਛੋਰਾ ਥਾਂਇ ਆਇਆ । ਆਹੇ ਹਉਂ ਵੰਜਾ ਉਜਾੜਿ ਜਾਂ ਵਤਿ ਫਰੀਦ ਉਜਾੜ ਨਿਕਲ ਗਇਆ । ਪੰਜ ਵਖਤ ਨਿਵਾਜ ਕਰੈ । ਤ੍ਰੀਹ ਰੋਜੇ ਰਖੇ । ਅਠ ਪਹਰ ਬੰਦਗੀ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਵਿਚ ਰਹੈ । ਵਰਿਓਕੁ ਫਿਰਿਆ ਅੰਨ ਨ ਖਾਧੋ ਸੁ ।

ਮਸਲਾ ਚਉਥਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕਾ

ਫੇਰਿ ਭੁਖ ਆਜਜੁ ਕੀਤਾ ਆਖਿਓਸੁ ਭਾਈ ਹੁਣਿ ਮੈਡੇ ਬੁਤੈ ਟੁਕੜੇ ਮੰਗੇ ਨਹੀ ਵੈਂਦੇ ਹੋਵੈ ਜਿ ਕਹੀ ਦੀ ਕੁਝ ਟਹਿਲ ਭੀ ਕਰੀ ਅਤੇ ਟੁਕੜਾ ਜਿਹਾ ਓਹ ਦੇਹ ਓਹੀਸੁ ਖਾਂਵਾਂ । ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਖੁਦਾਇ ਕੂ ਯਾਦ ਕਰੀਂ । ਜਾ ਦੇਖੈ ਫਰੀਦ ਤਾ ਹਿਕੁ ਦੁਨੀਆਦਾਰ ਲੋਕ ਹੈ । ਉਹ ਦੀ ਜੁਆਰਿ ਵੇਸੀ ਵੈ ਉਜੜਦੀ ਵੈਂਦੀ ਹੈ । ਉਹਨੇ ਰਾਖਾ ਕੋਈ ਨਾਹੀ, ਭਾਲ ਦਾ ਭਾਲ ਦਾ ਉਸ ਪੁਕਾਰ ਕਰਿ ਆਖਿਆ ਵੇਖਦਾ ਇਦਿਅਹੁ ਜੇ ਕੋਈ ਮੈਡੀ ਜਆਰ ਦਾ ਰਾਖਾ ਥੀਵ੍ਹੈ ਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਲਾ ਭੀ ਦੇਵਾਂ ਅਤੈ ਰੋਟੀ ਭੀ ਖਾਵੈ । ਤਾਂ ਫਰੀਦੁ ਆਖਿਆ ਜਿ ਯਾਲਹੁ ਇਹੁ ਜਿ ਮੈ ਕੁ ਰਖ ਪਾਏ ਤਾ ਚੰਗਾ ਥੀਵੈ । ਸੇਖ ਜਾਇ ਮਿਲਿਆ ਜਿ ਐ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਜਿ ਕੋਈ ਤੇਰੀ ਜੁਆਰਿ ਰਾਤਿ ਦਿਹੁ ਬੈਠਾ ਰਖੈ ਤਿਸ ਨੂੰ ਤੂ ਕਿਆ ਡੇਸੀ । ਅਖੇ ਮੀਆ ਜਿ ਰਾਤਿ ਡਿਹੁ ਰਖਸੀ ਤਿਸਦੀ ਦੂਣੀ ਮਸਕਤਿ । ਅਖੈ ਮੀਆ ਉਰੈ ਆਉ । ਹਉ ਤਉ ਕੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਆਖੇਦਾ ਨਾ ਕੁਝ ਮਾਲਾ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ ਨਾ ਕੁਝ ਮਸਕਤਿ ਮੰਗਦਾ । ਮੈ ਕੂੰ ਤੂੰ ਜੇਹਾ ਟਿਕੀ ਭੇਜ ਸੀ ਉਸ ਉਪਰਿ ਅਕੀਨੁ ਹੈ । ਤੂੰ ਮੈ ਕੂ ਮਨ੍ਹੇ ਚੜ੍ਹਾਇ ਛੋੜਿ । ਉਨਿ ਆਖਿਆ ਜਿ ਜੇਹਾ ਹਉ ਖਾਵਸਾ ਤੇਹਾ ਦੁਇ ਵਖਤ ਤਉ ਕੂ ਪਹੁਚਾਇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਾ। ਅਤੈ ਮੀਆ ਰੋਟੀ ਦੀ ਹਾਜਤ ਨਾਹੀ ਤਾ ਜੁਆਰ ਪਕੀ ਤੇ ਤੂ ਸਿਰਟੇ ਚਬੇਂ ਜੇ ਭੁਖ ਲਗਸੀਆ। ਆਉ ਏਹ ਜੁਆਰਿ ਏ ਹੀ ਮੈਡਾ ਫਿਰਿ ਆਵਣ ਨਾਹੀ ਹੋਂਦਾ। ਏਹਾ ਜੁਆਰ ਏਹੀ ਤੂੰ ਰਖ ਭੀ ਅਤੈ ਖਾਉ ਭੀ ਜਾਣਹਿ ਤਿਉ ਕਰਿ। ਅਖੈ ਮੀਆ ਖੁਦਾਇ ਚੰਗਾ ਕਰੇਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਜੁਆਰ ਬੈਠਾ ਰਖੈ। ਜਿ ਕਿਛੁ ਘਰਹੁ ਅੰਨੁ ਆਵੈ ਸੁ ਸੁਭੀ ਖਾਇ। ਅਤੈ ਸਿਰਟਿਆ ਕੂ ਭੀ ਝਾੜੇ ਸੁ। ਹਿਕਮਤ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਹੋਈ ਏਹੁ ਜਿ ਕੋਰਾ ਹੈ ਅੰਨੁ ਏਤੁ ਸੰਤੋਖ ਨਾਹੀ। ਅਤੈ ਰਿਧਾ ਪਕਾ ਪਾਣੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਦੀ ਜਿ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਸੁ ਉਸ ਵਿਚ ਸੰਤੋਖ ਹੈ। ਸਿਰਟੇ ਜਿ ਝਾੜ ਝਾੜ ਚਬੈ ਕਚੇ ਪਕੇ ਤਿਨੀ ਸੰਤੋਖ ਕਿਤਨੀ ਹੀ ਆਵਸੁ ਨਾਹੀ। ਚਾਰਿ ਪਹਰ ਰਾਤਿ ਅਤੈ ਦਿਹੈ ਦੇ ਝਾੜ ਦਾ ਹੀ ਰਹੈ ਅਤੇ ਚਬ ਦੋਹੀ ਰਹੇ। ਇਕ ਦਿਨ ਖਸਮ ਆਇ ਕਰ ਦੇਖੈ ਤਾਂ ਜੁਆਰਿ ਸਭ ਤੂਲ ਹੀ ਤੂਲਾ ਹੋਈ ਹੈ ਮੁੜ ਕਰ ਘਤੀਸੁ। ਜਿਤੇ ਪਾਇ ਓਹਿ ਭਠਿ ਤੂ ਤੈਤਾ ਹੈਫੁ ਕੀਤਾ ਜੁਆਰ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਮੀਆਂ ਹਉ ਤੇਰੀ ਰਖੀ ਬਾਝੂ ਰਹਸਾ ਜੁਆਰ ਤੂ ਪਇਹਿ ਭਠਿ ਹਭ ਤੂਲੋ ਤੂਲ ਥੀ ਗਈ। ਓਥ ਹੁ ਉਨਿ ਤ੍ਰੂੰਹਿ ਛੋੜਿਆ। ਚਲਿਆ ਓਥਹੁ ਆਵਦਾ ਆਵਦਾ ਇਕਸੁ ਦਰੀਆਉ ਉਪਰਿ ਆਇ ਖੜਾ ਹੋਇਆ। ਜਾ ਦੇਖੈ ਤਾ ਦਰੀਆਵ ਦੈ ਬੰਨੇ ਇਕ ਮੜਾ ਪਇਆ ਹੈ। ਤਾ ਦਿਲ ਵਿਚ ਲਾਇ ਡਿਠੁ ਸੁ ਜਿ ਸੁਬਹਾਨ ਅਲਾਹ ਇਤਨਾ ਅੰਨੁ ਸਮਾਦਾ ਹੈ ਦਿਖਾ ਓਹ ਜਾਹਗਾ ਕੇ ਹੀ ਹੈ। ਆਖਿਓਸੁ ਹੋਰ ਗਲ ਕਾਈ ਨਹੀ ਪਰ ਇਹੁ ਜਿ ਮੜਾ ਹੈ ਇਸ ਕੂ ਪੇਟੁ ਪੜਿ ਕਰ ਦੇਖਾ ਦਿਖਾ ਉਹੁ ਅੰਦਰ ਕੇਵੜ ਜਾਇ ਹੈ ਜਿਤੁ ਇਤਨੇ ਸਿਰਟੇ ਪਉਦੇ। ਉਹ ਮੜਾ ਲੀਤੋਸੁ ਲੈ ਕਰਿ ਉਸ ਦਾ ਪੇਟ ਪਾੜਿਓਸੁ। ਪੇਟੁ ਪਾੜ ਕਰ ਆਦ੍ਰਾ ਬਾਹਰ ਕਢੀਓਸੁ। ਆਖਿਓ ਜਿ ਏਹੁ ਆਦ੍ਰਾ ਹੈ ਜੈ ਵਿਚ ਏਹੁ ਇਤਨਾ ਅੰਨੁ ਪਉਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਇਸ ਆਦ੍ਰ ਕੂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਰਿ ਦੇਖਾ ਦਿਖਾ ਕਿਤੀ ਕੁ ਇਸੁ ਵਿਚ ਪਉਦਾ ਹੈ। ਡਿਬੀ ਭਰਿ ਭਰਿ ਉਸ ਆਦ੍ਰ ਵਿਚ ਪਾਇਦਾ ਜਾਇ। ਤਾਂ ਆਖਿਓਸੁ ਸੁਬਹਾਨੁ ਅਲਹੁ ਮੈ ਏਹੇ ਮੁਈ ਆਦ੍ਰਾ ਪਾਣੀ ਰਜਾਇ ਨਾ ਸੰਘੀਆ। ਦਿਖਾ ਜੀਵਦੀ ਆਦ੍ਰ ਕੈ ਦੈ ਬੁਤੈ ਰਾਜਾਈ ਵੰਞੇ ਆਦ੍ਰ ਹਥਹੁ ਛੋੜ ਦਿਤੀਅਸੁ। ਤਿਤੀ ਜਾਰਗਾ ਨੇਮੁ ਕੀਤੋਸੁ ਜਿ ਫਿਰ ਇਸ ਅੰਦ੍ਰ ਕੂ ਮੈ ਜੇ ਖੁਦਾਇ ਭਾਵੈ ਤਾਂ ਅੰਨ ਨਾ ਦੇਵਸੀ। ਨੇਮੁ ਕਿਤੋਸੁ ਆਖਿਓਸੁ ਜੇ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਨਾਉਂ ਲੈਦਾ ਮਰਿ ਵੈਸਾ ਤਾ ਬਲਾਇ ਲੈ ਮਰ ਵੰਵਾ। ਪਰ ਬਿਨਾ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਨਾਵਹੁ ਹੋਰ ਹੁਣ ਅੰਨ ਦਾ ਸੁਆਦ ਇਸੁ ਦੇਹੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾਹੁ ਤਦ ਹੋਈ ਹੈ ਜੇ ਖੁਦਾਇ ਭਾਵੈ। ਕਰਾਰੁ ਖੁਦਾਇ ਪਕੜਿਓਸੁ ਖੁਦਾਇਦੀ ਬੰਦਗੀ ਉਪਰਿ ਖੜਾ ਹੋਇਆ। ਕਾਮ ਕਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਹੰਕਾਰ ਕਿਬਰੁ ਕਹੁਰ, ਨੀਦ ਭੁਖ ਆਲਸ ਸਹੰਸਾ ਭੁਖ ਤ੍ਰਿਹ ਬੰਦੀ ਖਾਨੇ ਦਿਤਿਆਸੁ ਖੁਦਾਇ ਨਾਲ ਅਕੀਨੁ ਰਖਿਓਸੁ। ਬੰਦਗੀ ਪਰਬਦਗਾਰੁ ਦੀ ਉਪਰਿ ਖੜਾ ਹੋਇਆ। ਪਹੁਚਾਵਣ ਵਾਲਾ ਖੁਦਾਇ ॥ ੪ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੰਜਵਾਂ ਮਸਲਾ

ਤਬ ਯਾਰਹਿ ਵਰ੍ਹਿਆ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦੁ ਬਾਹਰੇ ਹੀ ਰਹਿਆ ਜਾ ਛਿਅ ਮਹੀਨੇ ਜਾਨਿ ਤਾ ਏਕ ਮੁਠ ਵਣਦਿਆ ਪਤ੍ਰਾ ਦੀ ਮੁਹਿ ਪਾਏ। ਜਦਿ ਬਾਹਰ ਵਰਸ ਮੁਕੇ ਤਾਂ ਘਰ ਆਇਆ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਭਾਈ ਭਤੀਜੇ ਕੁਟੰਬ ਜਿਤਨਾ ਥਾ ਸਭ ਆਇ ਮਿਲੈ। ਓਨ੍ਹੀ ਆਖਿਆ ਹੇ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦੁ ਆਇਆ ਬਾਰਹ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਪਿਛੋਂ ਆਇਆ । ਸਭੁ ਕੋਈ ਆਇ ਲਗਾ ਮਿਲਣ ਮਿਲ ਗਿਲ ਲੋਕ ਜਿਤਨੇ ਥੇ ਸਭ ਘਰੀ ਗਏ। ਤਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦੁ ਦੀ ਮਾਉ ਆਖਿਆ ਜਿ ਬਚਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦਾ ਜੇ ਤੂੰ ਭੋਰਾ ਬਹੈ ਤਾ ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਮਖਣ ਮੰਡੀ। ਫਰੀਦਿ ਆਖਿਆ ਹਾਂ ਅੰਮਾ ਭਲਾ ਹੋਵੈ। ਤਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਬੈਠਾ। ਸੇਖੁ ਫਰੀਦੂ ਦੀ ਭਰਜਾਈ ਆਹੀ ਸ ਫਰੀਦ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇਲ ਲਗੀ ਮਲਣ ਤਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਕੂੰ ਨੀਦਰ ਪਈ। ਓਹ ਭਾਵਜ ਮਖਣ ਮਲਦੀ ਮਲਦੀ ਅਹੀ ਰਹੀ। ਤਾ ਜਿਉ ਓਹ ਭਰਜਾਈ ਮਖਣ ਮੰਡ ਕਰ ਵਾਲਾ ਕੁ ਵਿਛੋੜਨ ਲਗੀ ਤਾ ਹਿਕੁ ਜੀਵਦਾ ਵਾਲੁ ਤ੍ਰੁਟੀ ਗਇਓਸੁ। ਵਾਲੁ ਜੀਵਦਾ ਤ੍ਰੁਟਾ ਅਤੈ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦੁ ਚਮਕ ਉਠਿਆ। ਸੇਖੁ ਆਖਿਆ ਜਿ ਹਾਇ ਹਾਇ ਭਾਬੀ ਪੀੜ ਕੀਤੀ ਆਈ। ਕਹਰੁ ਪਾਇਓ ਬਹੁਤ ਪੀੜ ਹੋਈ। ਤਦ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦੀ ਭਰਜਾਈ ਬੋਲੀ ਜਿ ਫਰੀਦ ਤੂੰ ਜਿ ਬਾਹਿਰ ਉਜਾੜ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਤਾ ਕਿਆ ਖਾਵਦਾ ਆਹੇ ? ਤਾਂ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ ਜਦਹੁ ਛਿਅ ਮਹੀਨੇ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਹਿਕ ਮੁਠੀ ਵਣੇ ਦਿਆਂ ਪਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਧੂਹ ਕਰ ਮੁਹਿ ਪਾਂਇਦਾ । ਤਾ ਓਨਿ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦੀ ਭਰਜਾਈ ਆਖਿਆ ਜਿ ਫਰੀਦ ਹਿਕਸ ਵਾਲ ਤਰੁਟੈ ਕੂ ਤੈਂ ਪੀੜ ਹੋਈ, ਆਖਿਓਸੁ ਜਿਥੈ ਤੂੰ ਨਿਸੰਗ ਭਾਇ ਵਣੇਦੇ ਟਾਲ ਧੂਹ ਦਾ ਹੋਸੀ ਡਿਖਾ ਉਸ ਵਣੇਦੇ ਸਿਰ ਕੀ ਹਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੋਸੀ। ਏਤਨੇ ਓਸਦੇ ਆਖਣੇ ਨਾਲ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਖੈੜ ਪਇ ਗਇਆ। ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦੀ ਜਿੰਦ ਨਿਕਲ ਗਈ। ਹੋਰ ਰਹਿਓਸੁ ਕਿਝ ਨਾਹੀ। ਹਾਇ ਹਾਇ ਹਾਇ ਹਾਇ ਏ ਬੀਬੀ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਤੈਂ ਹੇਕ ਦੀ ਗਲ ਆਖੀ। ਜਾਹਿ ਪੋਛੈ ਹੋਇਆ ਸੋ ਹੋਇਆ, ਹੁਣਿ ਓਹ ਮੁਠਿ ਪਤ੍ਰਾ ਦੀ ਭੀ ਰਹੀ । ਤਾ ਤੋੜੀ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦੀ ਮਾਉ ਆਇ ਗਈ। ਇਹ ਖਿਧੜੀ ਲਾਹਿ। ਕਪੜੇ ਉਪਰ ਕਰ, ਭੋਰਾ ਮੈਕਾ ਜੀਉ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੈ ? ਬਚਾ ਤਉਕੁ ਡੇਖਸਾ ਬੈਠੇ ਕੁ, ਮੈਂ, ਮੈਂ ਉਤ ਹੀ ਜੋਵਸਾ, ਸੁ ਮਾਉ ਜਿ ਪਈ ਤਿਨਿ ਸਕਰਿ ਇਕ ਥੈ ਖੰਡ ਇਕ ਥੈ ਨਿਵਾਤ ਇਕ ਥੈ ਗੁੜ ਇਕ ਥੈ, ਮਾਝਾ ਦੁਧ ਇਕ ਥੈ, ਘਿਉ ਕਾਰਣੀਆ ਰੋਟੀਆਂ, ਚਾਵਲ ਖੀਰ ਹਭ ਚੀਜ ਆਗੈ ਆਂਣ ਰਖਿਸੁ, ਤੂੰ ਕੁਝ ਖਾਹਿ ਫਰੀਦਾ ਕੁਝ ਮੂੰਹ ਨਾ ਪਾਈ। ਤਾਂ ਮਾਉ ਆਖਿਆ ਜਿ ਬਚਾ ਸਾਇਦੂ ਚੰਗੀ ਵਥ ਕੇਹੀ ਹੈ ਜਿ ਤੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ੀ ਥੀਂਦਾ ਹੈ ਅਤੈ ਏਹੁ ਚੀਜ, ਸੱਕਰ, ਖੰਡ, ਨਿਵਾਤ, ਗੁੜ, ਮਾਝਾ ਦੁਧ ਤੂੰ ਨਾਂਹੀ ਖਾਂਵਦਾ ਸੁ ਇਦੂ ਚੰਗੀ ਕਿਹੜੀ ਵਥ ? ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਬੋਲਿਆ। ਅੰਮਾ:—

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

"ਸਕਰ ਖੰਡ ਨਿਵਾਤ ਗੁੜ ਮਾਖਿਉ ਮਾਝਾ ਦੁਧ ॥
ਹਭੇ ਵਸਤੂ ਚੰਗੀਆ ਪਰ ਰੱਬ ਨ ਪੁਜਹਿ ਤੁਧ" ॥ ਸਲੋਕ

ਅੜੀ ਮਾਉ ! ਏ ਵਸਤੂ ਹਭੇ ਚੰਗੀਆਂ ਹੈਨਿ ਪਰਿ ਜਿ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਨਾਂਵ ਦੀ ਲਜਤਿ ਮੈ ਕੂ ਜਿ ਆਈ ਹੈ ਸੋ ਹੋਰ ਲਜਤਿ ਕਾਈ ਨਾਹੀ ਮੇ ਲਗਦੀ। ਤਾ ਤੋੜੀ ਟੰਮਕੁ ਵੈਸੀਵੇ ਵਜਿਆ ਧ੍ਰੀ-ਧ੍ਰੀ-ਧ੍ਰੀ ਟੰਮਕੁ ਕੀਤਾ। ਤਾ ਫਰੀਦ ਸੁਣਿਆ। ਅਣੀ ਅੰਮਾਂ, ਇਹ ਜਿ ਟੰਮਕ ਵਜਦਾ ਹੈ ਸੁ ਕਿਥੈ ਵਜਦਾ ਹੈ ?। ਅਖੇ ਬਚਾ ਫਰੀਦ ਤੂ ਭੀ ਮੈਡੇ ਪੇਟੋਂ ਨਿਕਲਿਓਂ ਜਿ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਆਜਿਜ ਥੀਆ ਫਿਰਦਾ ਹੈ ਅਤੈ ਮੁਰੀਦ ਭੀ ਮੈਡਿਸਹੁ ਪੇਟਹੁ ਨਿਕਲਿਆ, ਸੁ ਵੇਸੀਵੇ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਬਧਾ ਹੈ। ਤੈਦਾ ਇਹੁ ਟੰਮਕੁ ਵਜਦਾ ਹੈ, ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਬੋਲਿਆ। ਅਣੀ ਅੰਮਾ, ਇਹੁ ਜਿ ਮੁਰੀਦ ਚਕੁ ਬਨਾਇਆ ਤੇ ਸੁ ਕਿਤੀ ਕੋਹ ਹੈ ਇਥੋ ? ਅਖੇ ਬਚਾ, ਇਥੋਂ ਤ੍ਰੈ ਕੋਹ ਹੈ। ਅਖੇ ਤ੍ਰਿਹੁ ਕੋਹਾ ਉਪਰ ਸੁਣੀਦਾ ਹੈ। ਆਹੋ, ਬਚਾ, ਤ੍ਰੈ ਕੋਹਾ ਉਪਰ ਸੁਣੀਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਬੋਲਿਆ, ਮੁਰੀਦੇ ਦਾ ਦਮਾਮਾ ਤ੍ਰਿਹੁ ਕੋਹਾਂ ਉਪਰ ਸੁਣੀਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਅੰਮਾ ! ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦਾ ਭੀ ਦਮਾਮਾ ਕੜੀਦਾ ਹੈ, ਦੱਸੀ ਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਵਜਸੀ ਤਾਂ ਤ੍ਰਿਹੀਂ ਜਹਾਨੀ ਸੁਣਿ ਸੀ। ਆਖਦੋ ਇਹ ਗਲ ਬਾਹਰਿ ਨਿਕਲਿਆ, ਅਹਿ ਗਇਆ, ਅਹਿ ਗਇਆ ਪਿਛੇ ਮਾਉ ਪਿਉ ਲੋਕ ਪਏ, ਪਹੁੰਚ ਕੋਇਨ ਸੰਘਈ। ਫਰੀਦ ਅਦਿਸਟੁ ਥੀ ਗਏ।

ਅਬ ਛਿਵਾਂ ਮਸਲਾ

ਤਾਂ ਫਰੀਦ ਕੂ ਜਿ ਕੁਝ ਨਜਰਿ ਆਵੈ, ਆਖੇ ਇਹ ਵਿਚ ਭੀ ਖੁਦਾਇ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚ ਭੀ ਜੀਉ ਹੈ। ਜਿਤੀਂ ਰੁਖ ਬਿਰਖ ਤਨਿ ਸਭਨਾ ਕੂ ਜੀਉ ਹੈ। ਜਿਤੀ ਦਾਣੇ ਅੰਨ ਕੇ ਹੈਨਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁ ਭੀ ਜੀਉ ਹੈ। ਇਸੁ ਇਕਸੁ ਜੀਦੈ ਤਾਈ ਇਤਨੀਆਂ ਜੀਆਂ ਕੂ ਕਿ ਦੁਖ ਦੇਵਾਂ!! ਇਸੁ ਪਾਣੀ ਕੂ ਭੀ ਜੀਉ ਹੈ। ਇਸੁ ਜੀਆਂ ਦਾ ਲੀਆ, ਇਸ ਕੂ ਕਿਆ ਦੁਖ ਦੇਵਾਂ ਨਾ ਅੰਨ ਖਾਵੈ ਨਾ ਪਾਣੀ ਪੀਵੇ, ਨਾ ਕੰਦ ਮੂਲ ਕੁਝ ਖਾਵੈ, ਨਾਰੰਤਰ ਉਹੀ ਖਾਵੈ ਨਾ ਉਹੀ ਪੀਵੈ ਇਕ ਦਿਨ ਫਰੀਦ ਜਿ ਦੇਖੈ ਤਾਂ ਛਿਲੂ ਖਰਬੂਜਿਆ ਦੀਆ ਪਈਆਂ ਹੈਨਿ। ਆਖਿਓਸੁ ਇਹ ਜਿ ਹੈਨਿ ਸੁ ਸੁਕਦੀਆ ਵੈਦੀਆ ਪਈਆ ਹੈਨਿ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜੀਉ ਨਾਹੀ। ਹੋਵੈ ਜਿ ਇਹੁ ਮੈ ਖਾਵਾ। ਤਾ ਹੁਕਮ ਹਕ ਤਾਲਾਹ ਦਾ ਥੀਆ ਤਾਂ ਉਹ ਛਿਲੂੰ ਲਗਾ ਖਾਵਣ। ਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਓਇ ਖਰਬੂਜੇ ਖਾਇ ਕਰ ਛੋੜੇ ਆਹੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛੁਰੀ ਹਿਕੁ ਉਥਾਈ ਐ ਵਿਸਰ ਗਈ ਆਹੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਜਿ ਯਾਰੋ, ਜਿਥੈ ਖਰਬੂਜੈ ਖਾਧੇ ਆਹੇ। ਉਥਾਈ ਐ ਵਿਸਰੀ। ਓਹਿ ਫਿਰਿ ਆਏ, ਜਾ ਆਇ ਕਰ ਵੇਖਨਿ ਤਾ ਹਿਕੁ ਅਗੈ ਫਰੀਦ ਬੈਠਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਛਿਲੂ ਖਾਂਦਾ ਹੈ । ਓਨੀ ਆਖਿਆ ਜਿ ਯਾਰੋ ਏਨਿ ਫਕੀਰ ਹਥਿ ਲਈ ਹੋਸੀ । ਤਾਂ ਓਨ੍ਹੀ ਆਖਿਆ "ਐ ਫਕੀਰ ਤੈਂ ਇਥਹੁ ਜਿ ਛੁਰੀ ਹਥਿਆਈ ਹੈ ਸਾਂ ਅਮਕੁ ਡੇਹਿ ?-" ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ ——"ਬਾਬਾ, ਮੈਂ ਨਾਹੀ ਇਥਹੁ ਹਥਿਆਈ—" ਤਾ ਓਨ੍ਹੀ ਆਖਿਆ ਜਿ "ਇਸੈ ਘਿਧੀ ਹੈ ਪਰੁ ਦੇਂਦਾ ਨਾਹੀ । ਮੁਸਕਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕਰਿ ਸਕਤੀਆਂ ਮਾਰ ਦੇਵਹੁ ਤਾਂ ਦੇਵੈ-" ਤਾਂ ਓਨ੍ਹੀ ਫੜ ਕਰ ਫਰੀਦ ਦੀਆ ਮੁਸਕਾ ਬਧੀਆ ਚੋਟ ਲਗੇ ਮਾਰਣ ਫਰੀਦ ਕੂ ਚੋਟਾ ਨ ਪਵਨ ਗੈਬ ਹੋ ਵਵਨਿ । ਫਰੀਦ ਨੂੰ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਚੋਟਾ ਪਵਨ ਤਿਉ-ਤਿਉ ਲਗਾ ਕਹ-ਕਹ ਹਸਣ । ਤਾ ਓਨੀ ਪੁਛਿਆ ਜਿ-"ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਤੈਨੂੰ ਚੋਟਾਂ ਮਰੀਦੀਆਂ ਹੈਨਿ ਤੂੰ ਹਸ ਦਾ ਕਿਉਂ ਹੈ ?" ਤਾਂ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਬੋਲਿਆ । ਸਲੋਕ:-

"ਜਿਤੀ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਤਿਤੀ ਥੀਅਮ ਰੋਗੁ ।
ਛਿਲੂ ਕਾਰਣਿ ਮਾਰੀਐ ਖਾਧੈ ਦਾ ਕਿ ਹੋਗੁ ?।"

ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕਹਿਆ ਜਿ—"ਵੇ ਯਾਰੋ, ਮੈਂ ਇਹੁ ਹਸਦਾ ਹਾਂ । ਛਿਲੂੰ ਮੂਹਿ ਪਾਈਆ ਕੂ ਇਜੇਡੀ ਮਾਰ ਥੀਵੀ, ਜਿੰਨੀ ਵਿਚੋਂ ਫਲ ਖਾਧੇ ਹੈਨਿ, ਤਿਨਾ ਕੂ ਕਿ ਹਵਾਲ ਹੋਸੀ । ਮੈਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ । ਇਦੂ ਹੂ ਮੈਂ ਹਸਦਾ ਹਾਂ-" ਤਾਂ ਉਇ ਆਇ ਪੈਰੀ ਪਏ । ਜਿ ਮੀਆ, ਸਲਾਮਤਿ ! ਤੂੰ ਡਾਢਾ ਫਕੀਰੁ ਹੈ ! ਅਸਾਂ ਕੂ ਬਖਸ ਇਹੁ ਗੁਨਾਹ, ਜਿ ਅਸਾਡਾ ਭਲਾ ਥੀਵੈ ? ਅਸੀਂ ਭੁਲੇ ਆਹੇ ?" ਤਾਂ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ-"ਮੀਆਂ ਮੈਂ ਤੁਸਾ ਕੂਕਿਆ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ? ਜਾਹੁ ਤੁਸਾਡਾ ਖੁਦਾਇ ਭਲਾ ਕਰੇਸੀ-"ਕਹੈ,-"ਜੀ ਅਸਾਡਾ ਭਲਾ ਕਿਉ ਕਰ ਥੀਵੈ ਜਿ ਤਊ ਕੂ ਦੁਖ ਪਹੁਚਾਇਆ । ਜੇ ਤੈਂਡੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਮਿਹਰ ਪਵੈ ਤਾ ਅਸਾ ਕੂ ਮਿਹਰਵਾਨ ਥੀਵਹਿ । ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਜਾਣੀਐ ਜਿ ਅਸਾਂ ਕੂ ਭੀ ਮਿਹਰਵਾਨ ਥੀਏ-?" ਤਾਂ ਇਥੈ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੂ ਘਿਨ ਕਰ ਆਪਣਿਆਂ ਘਰਾਂ ਕੂ ਜੁਲਣ ਲਗੇ ?-"ਜਿ ਤੂ ਮਿਹਰਵਾਨ ਹੈ ਤਾਂ ਤੂ ਅਸਾਡੀ ਘਰੀ ਚਲੁ-" ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਹੋਇਆ । ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ-''ਜੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਖੈ ਨਾਂਹੀ ਜੁਲਦਾ ਤਾਂ ਇਹੁ ਆਖਸਨਿ ਜਿ ਫਕੀਰ ਕਿਸੁ ਕਾਰੇ ਦਾ ਹੈ । ਤਿਥੇ ਫਰੀਦ ਸਲੋਕ ਬੋਲਿਆ:—

"ਫਰੀਦਾ ਦਿਲ ਕੀ ਤੋੜ ਤਕੱਬਰੀ ਮਨ ਦੀ ਲਾਹਿ ਭਰਾਂਦਿ ।
ਦਰਵੇਸਾ ਕੂ ਲੋੜੀਐ ਰੁਖਾਂ ਦੀ ਜੀਰਾਂਦਿ-"

ਤਾ ਓਨ੍ਹੀ ਆਖਿਆ ਜਿ-"ਇਹੁ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਪਿਆਰਾ ਹੈ । ਏਹੁ ਦਰਵੇਸੁ । ਇਜੇਹਾ ਤਾ ਕੋ ਨਾਹੀ-" ਉਹ ਪੈਰਾ ਨੂੰ ਚੰਮਾੜੇ ਪਏ ਜਿ ਅਸੀਂ ਭੁਲੇ ਆਹੇ । ਅਸਾਂ ਤਉ ਕੂ ਦੁਖ ਪਹੁਚਾਇਆ ਹੈ । ਰਜਾਇ ਖੁਦਾਇ ਬਖਸਿ—"ਤਾਂ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ— "ਜਾਹੁ, ਤੁਸੀਂ ਇਤੁ ਜਹਾਨ ਭੀ ਬਖਸੇ ਹਉ ਉਤ ਜਹਾਨ ਭੀ ਬਖਸੇ ਹਉ । ਤੁਸਾਡੇ ਹਥ ਕੁਝ ਨਾਹੀ ਏਹੁ ਬਸਾਰਤ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਆਹੀ । ਵੰਞੋ ਖੁਦਾਇ ਤੁਸਾਡਾ ਭਲਾ ਕਰੇਸੀ-" ਉਇ ਘਰੀ ਗਏ । ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਉਠਿ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਗਇਆ ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਤਵਾਂ ਮਸਲਾ ਚਲਿਆ

ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਹਕ ਤਾਲਹ ਦਾ ਥੀਆ। ਹਿਕੁ ਦਿਨ ਫਰੀਦ ਦੈ ਜੀਅ ਬਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਖੁਦਾਇ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਕੋਈ ਰੰਜਈ ਮਿਲਦਾ ਕੋਈ ਮੁਲਾਕਾਤੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਯਾਰ ਦੋਸਤ ਖੇਸੁ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕੋਈ ਸਖਾ ਮਿਲਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਮਹਰਵਾਨ ਦਰਦ ਵੰਦ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਖਿ ਕਰਿ ਫਕੀਰੀ ਦਾ ਲਿਬਾਸੁ ਹਭ ਕੋਈ ਆਖਦਾ ਹੈ ਜਿ ਇਹੁ ਦਰਵੇਸੁ ਹੀ। ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਹਿਨਿ ਜੋ ਨਾਹੀ ਇਹੁ ਦਰਵੇਸਾ ਦੇ ਬਿਲਾਸ ਹੈ ਸਿ ਕੋਈ ਵਡਾ ਦਰਵੇਸ ਹੈ। ਹਭ ਕੋਈ ਲਿਜਾਇ ਲਿਜਾਇ ਬੈਠਾਇਦਾ ਹੈ ਜਿ ਫਰੀਦੇ ਕੁਸ ਖਾਹਿ ਕੁਝ ਪੀਓ। ਓਥੇ ਬੈਤੁ ਕੀਤੋਸੁ:—

"ਫਰੀਦਾ ਕਾਲੀ ਮੈਡੀ ਕੰਮਲੀ ਕਾਲਾ ਮੈਡਾ ਵੇਸ।
ਗੁਨਹੀ ਭਰਿਆ ਮੂ ਫਿਰਾ ਲੋਕੁ ਜਾਣੇ ਦਰਵੇਸ।

ਫਰੀਦਾ ਮੂਤਨਿ ਅਵਗਣ ਏਤੜੇ ਚੰਮੀ ਅੰਦਰਿ ਵਾਰਿ।
ਹਿਕ ਨਿਰੀ ਖੁਆਰੀ ਥੀ ਰਹੈ ਜੇ ਡਿਸਨਿ ਬਾਹਰ ਵਾਰਿ।"

ਏ ਦੋਵੇਂ ਬੈਤ ਦਿਤਿਅਸੁ ਅਤੈ ਆਖਿਸੁ ਜਿ ਹੁਣ ਮੈਂਡਾ ਆਖਣ ਦਾ ਥਾਉਂ ਕੋਈ ਨਾਹੀ ਜਿ ਕੋਈ ਮੈਕੂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿ ਫਰੀਦ ਆਉ ਰੋਟੀ ਖਾਹਿ। ਤਾ ਮੈ ਜੋ ਆਖਦਾ ਹੈ ਜਿ ਮੈ ਰੋਟੀ ਖਾਧੀ ਹੈ ਤਾ ਓਥ ਗਲ ਆਖੀ ਤੇ ਛੋੜੇ ਦੇ ਨਾਹੀ ਅਜਕਲ ਕੋਈ ਮੈਡਾ ਰੋਜਾ ਤਾ ਨਾਇ ਇਦੇ ਪਰ ਹੋਵੈ ਜਿ ਹਿਕ ਮੈ ਕਾਠ ਦੀ ਰੋਟੀ ਘੜਾਇ ਕਰ ਮੈ ਪਲੇ ਬੰਨਾ ਜਿ ਮੈਡਾ ਆਖਣ ਦਾ ਜਬਾਬੁ ਥੀਵੈ। ਲੋਕਾ ਕੂ ਏਹੁ ਮੈਡਾ ਖਿਆਲ ਕੁਝ ਦੇਣਾ ਹੀਏ ਲੋਕਾ ਤਾ ਫਰੀਦ ਹਿਕਸੁ ਤ੍ਰਿਖਾਣ ਕੰਨੋ ਜਾਇ ਕਰ ਸੁਆਲ ਪਾਇਆ ਜਿਵੇ ਯਾਰ ਖੁਦਾਇ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਮਹੱਬਤ ਹਿਕ ਰੋਟੀ ਮੈਕੂੰ ਡੇਹਿ। ਓਨਿ ਅਗਹੁ ਆਖਿਆ ਜਿ ਜਿਤਨੇ ਫਕੀਰ ਆਵਸਨਿ ਓਤੜਿਆ ਨੂੰ ਰੋਟੀਆ ਕਿਸ ਪਾਸ ਹੈਨਿ। ਫਰੀਦ ਓਥਹੁ ਫਿਰ ਚਲਿਆ। ਫਰੀਦ ਦੇ ਜੀ ਐਵੈ ਜਿ ਕੋਈ ਸੁਆਲ ਨਾਲ ਅੰਨ ਦੀ ਰੋਟੀ ਲੈ ਆਵਸੀ ਸੁ ਦਰਦ ਵੰਦ ਖੁਦਾਈ ਹੋਸੀ। ਸੁ ਮੈਕੂੰ ਮਿਹਨਤਿ ਕਰ ਕੈ ਕਾਠ ਦੀ ਰੋਟੀ ਘੜਾਇ ਦੇਸੀ। ਖੁਦਾਇ ਆਨਾਜਿ ਕੋਈ ਹੋਸੀ ਅਤੈ ਜਿ ਸਵਾਲ ਟੁਕੜੇ ਦਾ ਨਾ ਮਨਸੀ ਸੋ ਇਤਨੀ ਮਿਹਨਤ ਕਉਣੁ ਮੈਡਾ ਲੀਤਾ ਕਰੇਦਾ ਹੇ। ਤਾ ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਹੋਇਆ ਰੋਟੀ ਦਾ ਸੁਆਲ ਤ੍ਰਖਾਣੁ ਤ੍ਰਖਾਣਾ ਕੂੰ ਘਤ ਦਾ ਫਿਰੈ। ਆਖੈ ਜਿ ਮੀਆ ਰਜਾਇ ਖੁਦਾਇ ਹਿਕ ਰੋਟੀ ਕੋਈ ਦੇਵੈ। ਹਿਕੁ ਜਿ ਕੋਈ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਆਹਾ ਉਸ ਕੂ ਸੁਆਲ ਕੀਤੋਸੁ ਜਿ ਮੀਆ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤ ਹਿਕ ਰੋਟੀ ਦੇਹਿ। ਓਨਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਖਿਆ ਜਿ ਹਉ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤੀ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਨਾਵ ਵਿਟਹੁ, ਬਲਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਖੁਦਾਇ ਉਪਰ ਹੂੰ ਅਤੇ ਤਉ ਉਪਰਹੁ । ਅਤੈ ਓਸ ਤੈਡੇ ਅੱਲਉ ਅਵਾਜ ਉਪਰਹੁ । ਜਿ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਨਾਉਂ ਤੈਂਡੇ ਵਾਤੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ । ਹਉ ਬਲਿਹਾਰ ਜਾਉਂ ਤਉ ਕੂ, ਅਤੈ ਉਸ ਖਦਾਇ ਕੂ ਜਿਨਿ ਤੂੰ ਭੇਜਿਆ ਹੈ । ਤਾ ਓਨਿ ਸਉਹਾ ਹੋਇ ਕਰਿ ਕਦਮ ਬੋਸੀ ਲੀਤੀ ਅੰਦਰ ਆਣਿ ਮੰਜੇ ਉਪਰ ਬਹਾਲਓਸੁ । ਖਾਣਾ ਆਣ ਅਗੇ ਰਖਿਓਸੁ । ਆਖਿਆਸੁ । ਫਕੀਰ ਪਾਤਸਾਹ ਮਿਹਰਵਾਨ ਹੋਈਐ ਅਸਾਂ ਉਪਰ । ਇਹੁ ਜਿ ਕਿਝੁ ਖੁਦਾਇ ਅਸਾਂ ਕੂ ਭੇਜਿਆ ਹੇ ਸਿ ਤੁਸੀਂ ਖਾਵਹੁ ਕਬੂਲ ਪਵੈ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮੂੰਹਿ ਪਾਵਹੁ ਤਾ ਫਰੀਦ ਓਥੇ ਹਿਕੁ ਬੈਂਤ ਬੋਲਿਆ:—

ਫਰੀਦਾ ਤਿੰਨੇ ਟੋਲ ਕਰੇਨਿ ।
ਮਿਠਾ ਬੋਲਣਿ ਨਿਵਿ ਚਲਨ ਹਥੋਂ ਭੀ ਕੁਝ ਦੇਨਿ ।

ਤਦਿ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਉਸ ਤ੍ਰਿਖਾਣ ਕੂ ਜਿ ਮੀਆਂ ਉਰੈ ਆਉ, ਇਹੁ ਖਾਣਾ ਤੈਡਾ ਦਰਗਾਹ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਕਬੂਲ ਪਇਆ ਹੈ । ਆਉ ਹੁਣ ਤੂੰ ਖਾਣਾ ਬੈਠਿ ਕਰ ਖਾਹਿ । ਮੈ ਕੂ ਰੋਜਾ ਹੈ, ਜਿਸੁ ਰੋਟੀ ਦੀ ਮੈ ਕੂ ਤਲਬ ਹੈ ਸਾ ਰੋਟੀ ਜੇ ਤਉਕੂ ਖੁਦਾਇ ਤਉਫੀਕ ਕਰੈ ਤਾ ਮੈਕੂ ਦੇਹਿ । ਤਾ ਓਨਿ ਤ੍ਰਿਖਾਣ ਆਖਿਆ ਜਿ ਸਾਹ ਸਲਾਮਤਿ ਜਿ ਕੁਝ ਹੈ ਸਾ ਗਲ ਭੀ ਫੁਰਮਾਈਐ । ਤਾ ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਹੋਇਆ ਤਾ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ ਮੀਆਂ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਮਹੱਬਤਿ ਕਾਠ ਦੀ ਰੋਟੀ ਮੈਕੂ ਘੜਿ ਦੇਹਿ । ਜੇ ਤੈਂਬੀ ਖੁਦਾਇ ਕਰਾਇ । ਤਾ ਓਨਿ ਤ੍ਰਿਖਾਣਿ ਆਖਿਆ ਜੀ ਜਿ ਭਲਾ ਹੋਵੈ । ਤਾ ਓਨੇ ਤ੍ਰਖਾਣਿ ਲਕੜਿ ਲੀਤੀ ਲੈ ਕਰਿ ਬਿਸਮਿਲਾ ਕਹਿ ਕੈ ਰੋਟੀ ਘੜੀ, ਸੇਖ ਫ਼ਰੀਦ ਦੇ ਅਗੈ ਰਖੀ । ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਬਿਸਮਿਲਹ ਕਰਿ ਕਰਿ ਰੋਟੀ ਲਈ । ਲਇ ਕਰ ਲਕਿ ਬਧੀ । ਬੰਨ੍ਹ ਕਰਿ ਲਕਿ ਆਖਿਆਸੁ ਤ੍ਰਖਾਣ ਕੂ— ਬਚਾ ਖੁਦਾਇ ਤੇਰੀ ਦੁਹੀ ਜਹਾਨੀ ਕਬੂਲ ਪਾਈ । ਤਾ ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਹੋਇਆ, ਤਾ ਓਥੈ ਬੈਂਤੁ ਦਿਤਸੁ :—

"ਫ਼ਰੀਦਾ ਰੋਟੀ ਤੇਰੀ ਕਾਠ ਦੀ ਲਾਵਣ ਤੈਡੀ ਭੁਖ ।
ਜੋ ਖਾਵਸਨਿ ਚੋਪੜੀ ਘਣੇ ਲਹਿਸਨਿ ਡੁਖ ।"

ਆਖਦਿ ਇਹੁ ਬੈਤੁ ਜੁਲਿਆ । ਜਿ ਕੋਈ ਖਰਾ ਦੋਸਤੁ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਰਜਾਈ ਅਸਨਾਉ ਮਿਲੈ ਸਿ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੂ ਆਖੈ—ਆਉ ਰੋਟੀ ਖਾਹਿ—ਤਿਸਕੂ ਅਗਿਹੁ ਆਖੈ ਜਿ— ਮੀਆਂ ਸਲਾਮਤਿ ਰੋਟੀ ਮੈ ਖਾਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਹਦੀ ਪਲੈ ਬੱਧੀ ਹੈ । ਜਿ ਕੋਈ ਆਖੈ ਜਿ— ਮੀਆ ਡੇਰਾ ਕੂ ਬਹੀਐ ਕਿਝੁ ਪਾਣੀ ਕਾਂਜੀ ਪੀਚੈ । ਤਾ ਅਖੈ ਫਰੀਦ ਜਿ ਮੀਆ ਸਲਾਮਤਿ ਪਾਣੀ ਪੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡੇਖੁ ਅਸਤਾਵਾ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਕੂ ਅਗੇ ਦੀ ਛੇਤੀ ਹੈ ਪਹੁਚਣਦੀ । ਕਿਵੈਂ ਖੁਦਾਇ ਮੈਡਾ ਅਗਲਾ ਕੰਮ ਰਾਸਿ ਕਰੇ । ਤੁਸੀ ਭੀ ਖੁਦਾਇ ਕੰਨੈ ਫਰਿਆਦਿ ਕਰਿਅਹੁ ਜਿ ਮੇਰਾ ਅਗਲਾ ਕੰਮ ਜਿਤ ਮੈ ਫਿਰਦਾ ਹਾ ਓਹ ਬਾਹਲਾ ਸੁ ਰਾਸਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਥੀਵੈ । ਉਹਿ ਭੀ ਆਖਨਿ ਖੁਦਾਇ ਤੇਰਾ ਕੰਮ ਰਾਸਿ ਕਰੇਸੀ । ਤਾ ਓਥਹੁ ਫਰੀਦ ਚਲਦੇ ਰਹੈ । ਤਾਂ ਫਿਰਦਾ ਫ਼ਿਰਦਾ ਇਕ ਤੁ ਦਿਨਿ ਉਜਾੜਿ ਵਿਚ ਜਾ ਦੇਖੇ ਤਾ ਜਸੁ ਲੁਹਾਰੁ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਪਿਆਰਾ ਆਹਾ । ਉਜਾੜਿ ਵਿਚ ਮਿਲਿ ਗਇਓਸੁ । ਸਲਾਮਾਲੇਕ ਕਰਿ—ਕਰਿ ਦਸਤ ਪੰਜਾ ਲੈ ਕਰਿ ਖੜੇ ਹੋਇ ਗਏ । ਜਾ ਫਰੀਦ ਦੇਖੈ ਤਾ ਜਸੁ ਦੈ ਖਵੈ ਉਪਰਿ ਕੁਹਾੜਾ ਹੈ । ਜਸੁ ਨੂੰ ਫਰੀਦ ਪੁਛਣ ਲਗਾ ਜਸੁ ਕੂ । ਜਸੁ ਤੈ ਇਹੁ ਕੁਹਾੜਾ ਕਿਉਂ ਘਿਧਾ ਹੇ ਤੂੰ ਤਾਂ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਪਿਆਰਾ ਹੈ । ਤਾ ਜਸੁ ਆਖਿਆ ਜਿ ਫਰੀਦਾ ਕੋਲੇ ਕਰਣੇ ਹੈਨਿ । ਲੋਹਾ ਪਕਾਵਣਾ ਹੈ । ਤਾ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਸੁ ਜਿ ਹਿਕ ਤੂ ਇਤੜਿਆ ਜੀਆ ਕੂ ਕਪੇਸੀ ਕਪਿ ਕਰਿ ਜਾਲੇਸੀ । ਏਹੁ ਅਜਾਬੁ ਕੈਕੁ ਥੀਸੀ ? ਤਾਂ ਜਸਿ ਆਖਿਆ ਜਿ ਫਰੀਦਾ ਏਹੁ ਅਜਾਰੁ ਕਹੀ ਕੂ ਨਾ ਥੀਸੀ । ਹੁਕਮ ਹਕ ਤਾਲਹ ਦਾ ਹੈ । ਕੀਤਾ ਸਭੁ ਉਸੀ ਦਾ ਹੇ । ਜਿ ਕਿਛੁ ਕਰਾਇ ਦੇ ਹੇ ਸੁ ਓਹੀ ਅਲਹੁ ਕਰਾਇਦਾ ਹੈ । ਬੰਦੇ ਦੇ ਹਥਿ ਕੁਝ ਨਾਹੀ ।'ਓਹੋ ਚੋਰੀ ਕਰੇ ਓਹੋ ਸਾਧੀ ਕਰੈ । ਇਹੋ ਅਲ਼ਹੁ ਜੀਆ ਥਾਂਵ ਹੁਕਮ ਕਰਾਵਣ ਹਾਰੁ ਹੈ । ਜੀਆ ਜੰਤ ਧਾਤੂ ਪਾਣੀ ਬਾਣੀ ਉਨਹੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹੈਨਿ, ਬੰਦਾ ਕਰਾਇਆ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਜਿ ਪਾਪ ਜੇ ਪੁੰਨ ਏਹੁ ਅਜਾਬੁ ਓਸੈ ਨੂੰ ਹੈ । ਜਿ ਕੋ ਕਿਛੁ ਆਪਸੀ ਕਰਿ ਜਾਣਦਾ ਹੈ । ਏਹੁ ਅਜਾਰੁ ਗੁਨਾਹੁ ਓਸੇ ਨੂੰ ਹੈ । ਤਾ ਫਰੀਦ ਓਥੈ ਪਰਚਿਆ ਜਿ ਰਾਸਿ ਕਹਦਾ ਹੈ । ਏਸੁ ਪਾਸਹੁ ਖੁਦਾਇ ਦੀਆ ਬਾਤ ਭੀ ਸੁਣੇਸਾ ਅਤੇ ਏਹੁ ਤਮਾਸਾ ਕੋਲਿਆ ਦਾ ਭੀ ਡੇਖਸਾ । ਜਸੁ ਤੈ ਫਰੀਦੁ ਖੁਦਾਇ ਦੀਆ ਬਾਤਾ ਭੀ ਕਰੇਨਿ ਅਤੈ ਜਸੁ ਕੋਇਲੇ ਭੀ ਕਰੇ । ਜਸੁ ਦੈ ਜੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਜਿ ਫਰੀਦ ਦੈ ਪਲੈ ਰੋਟੀ ਹੈ ਹੁਣੈ ਖੋਲਦਾ ਹੈ ਹੁਣੈ ਖੋਲਦਾ ਹੈ ਜਿਹਾ ਯਾਰ ਖਿਸਮਿਲਹ ਕਹਿ ਕੈ ਖਾਹਿ । ਫਰੀਦ ਆਖੈ ਜਿ ਰਾਤਿ ਪਈ ਹੈ ਚਾਰਿ ਪਹਰ ਖੁਦਾਇ ਦੀਆ ਬਾਤਾ ਕਰੇਸਾ ਹੈ । ਵਤਿ ਇਹ ਲੈਦੋ ਕੋਲੇ ਘਰਿ ਵੈਸੀ ਅਸੀ ਜੰਗਲ ਹੀ ਵਿਚ ਰਹੈ ਸਾਹੇ ਜਸਿ ਲਕੜੀ ਕਟਿ ਕਰਿ ਭਠੀ ਚੜ੍ਹਾਇ ਦਿਤੀ ਫਰੀਦ ਦੀ ਤਰਫ ਦੇਖੈ ਜਿ ਦੁਇ ਪਹਰ ਰਾਤਿ ਗਈ ਫਰੀਦ ਰੋਟੀ ਨ ਖੋਲ੍ਹੀਆ ਫਰੀਦ ਹੈਫ ਕੀਤਾ, ਜਿ ਰੋਟੀ ਨ ਖੋਲ੍ਹੀਆ ਸਿ ਤਿਥੈ ਜਸਿ ਬੈਤ ਦਿਤਾ :—

"ਜਸਾ ਰਾਤੀ ਵਡੀਆ ਧੁਖਿ ਧੁਖਿ ਉਠਨਿ ਪਾਸ ।
ਧ੍ਰਿਗ ਤਿਨ੍ਹਾ ਦਾ ਜੀਵਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਡਾਣੀ ਆਸ ।"

ਤਾ ਫਰੀਦੁ ਸਮਾਧਾ ਹੇ ਖੁਦਾਇ ਤਾ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਏਹੁ ਜਿ ਜਸਿਆ ਥੀਆ । ਰੋਟੀ ਵਲ ਵੇਖ ਕਰਿ ਆਖਿਆ ਤਾਂ ਫਰੀਦ ਫੇਰਿ ਬੈਂਤ ਦਿਤਾ :—

"ਜੇ ਮੈ ਹੋਦਾ ਵਾਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਆਇੜਿਆ,
ਹੇੜਾ ਜਲੇ ਮਜੀਠ ਜਿਉਂ ਉਪਰ ਅੰਗਿਆਰਾ ।"

ਏ ਮੀਆ ਜਸੁ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਇਜੇਹਾ ਖੁਦਾਇ ਨ ਕਰੇ ਜਿ ਮੈਂ ਹੋਦੀ ਰੋਟੀ ਤਉ ਕੰਨਉ ਰਖਾਂ ਮੀਆ ਸਲਾਮਤਿ ਏ ਡੇਖੁ ਏ ਕਾਠ ਦੀ ਰੋਟੀ ਪਲੈ ਬਧੀ ਫਿਰਦਾ ਹਾ ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਹਾਨ ਦਾ ਲੀਤਾ । ਏ ਜਹਾਨ ਲੋੜਦਾ ਹੈ ਅਸਾਂ ਕੂ ਅੰਨੁ ਖਵਾਇਆ । ਅਸਾਂ ਕੂ ਅੰਨ ਦੀ ਤਲਬ ਨਾਹੀ । ਜਹਾਨ ਦੇ ਵਿਰਾਵਣੇ ਕੂ ਏ ਕਾਠ ਦੀ ਰੋਟੀ ਘਿਧੀ ਫਿਰਦਾ ਹਾਂ । ਜਿ ਕਿਛੁ ਖੁਦਾਇ ਭਾਵਸੀ ਸੋ ਥੀਸੀ । ਜਸੁ ਦਾ ਮਨੁ ਥਾਇ ਹੋਇਆ । ਜਾਂ ਸੇਖਿ ਫਰੀਦ ਰੋਟੀ ਕਾਠ ਦੀ ਕਢਿ ਵੇਖਾਲੀ । ਗਲ ਜਿਉਂ ਆਹੀ ਤਿਉ ਕਰ ਸੁਣਾਈ । ਜਸੁ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਇ ਗਇਆ । ਤਾ ਫਰੀਦ ਬੈਤੁ ਦਿਤਾ ਜਿ :—

"ਜਸਾ ਸਿ ਰਾਤੀ ਵਡੀਆ ਡੁ ਡੁ ਗਾਦਲੀ ਆਹ ।
ਤੁਮ ਇਕ ਜਾਲਨ ਸੰਘੀਆ ਅਸਾਂ ਸਭੇ ਜਾਲਣੀ ਆਹ ।"

ਮਸਲਾ ਅਠਵਾਂ ਚਲਿਆ

ਤਦਿ ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਹੋਇਆ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਚਲਿਆ ਜਾਦਾ ਹੈ ਉਜਾੜ ਵਿਚ । ਜਾਂ ਦੇਖੈ ਤਾ ਖਰਬੂਜਿਆ ਦਾ ਵਾੜਾ ਹੈ । ਪਕਾ ਵਾੜਾ ਡਿਠੋਸੁ, ਤਾ ਰਾਖੇ ਕੰਨਹੁ, ਰਜਾਇ ਖੁਦਾਇ, ਖਰਬੂਜਾ ਮੰਗ ਘਿੰਨਾ । ਜੋ ਬਾਸਨਾ ਲਈ ਏਨਾ ਖਰਬੂਜਿਆਂ ਦੀ । ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਇ ਰਾਖੇ ਕੰਨੇ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਤਾ ਉਨ ਰਾਖੇ ਆਖਿਆ ਜਿ ਕਿਹੈ ਦਰਵੇਸ ਕਿਉਂ ਆਇਆ ਹੈ ? ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿਮੀਆ ਰਾਖਾ ਇਕੁ ਖਰਬੂਜਾ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਮੁਹਬਤਿ ਦੇਹ ਤਾ ਓਨੇ ਰਾਖੇ ਆਖਿਆ—ਜਿ ਵੇਂ ਦਰਵੇਸ ਜਿਤੀ ਦਰਵੇਸੁ ਆਵਸਨਿ ਇਤੀ ਕ ਤੋੜ ਤੋੜ ਖਰਬੂਜੇ ਡੇਸਾਂ ਹੇ ਤਾ ਵਾੜਾ ਹਭ ਵੈਸੀ । ਖਰਬੂਜਾ ਨਾਹੀ ਮਿਲਦਾ ਆਪਣਾ ਡਿਠਾ ਕਰੁ । ਤਾ ਸੇਖ ਫ਼ਰੀਦ ਓਨੀ ਹੀ ਪੈਰੀਂ ਪਿਛਾਹਾਂ ਹਟਿਆ । ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਜਿਕਰੁ ਲਗਾ ਕਰਣ— ਜਿਯਾ ਖੁਦਾਇ ਜੇ ਜਾਣਾ ਇਜੇਹੀ ਫਕੀਰੀ ਹੈ ਜਿ ਕੁਝੁ ਨਾਹੀ ਜਾ ਕੂ ਮੰਗਿਆ ਖਰਬੂਜਾ ਭੀ ਨਾਹੀ ਮਿਲਦਾ ਤਾ ਇਸ ਫਕੀਰੀ ਵਿਚ ਕਿਵ ਆਵਹੇ । ਹਉ ਭੀ ਓਹਾਂ ਰਾਹਕੀ ਕਰੇਂਦਾ ਮੈ ਭੀ ਖਾਂਦਾ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਰਾਹ ਭੀ ਦੇਂਦਾ । ਏਹੁ ਕਿਆ ਥੀਆ ਜਿ ਮੈ ਫਕੀਰ ਹੋਇ ਕਰੁ ਦਰਵੇਸ ਨਾਉ ਧਰਾਇ ਕਰ ਫਿਰਿ ਮੰਗਣ ਕੂ ਦਉੜਿਆ । ਲਾਨਤਿ ਇਸੁ ਮੈਂਡੇ ਦਿਲਕੂ, ਜੈ ਕੂ ਅਜੈ ਸਿੰਦਕ ਸਬੂਰੀ ਆਂਵਦੀ ਨਾਹੀ । ਅਜੈ ਮੰਗਣ ਦੀ ਤਲਬ ਕਰੇਂਦਾ ਹਾਂ । ਲਾਨਤਿ ਇਸ ਮੈਡੇ ਦਿਲ ਕ । ਤਾ ਓਥੈ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਹਿਕੁ ਬੈਂਤ ਕੀਤਾ ਹੇ ਜਿ :—

"ਫਰੀਦਾ, ਜੇ ਜਾਣਾ ਦਰਵੇਸੀ ਡਾਖੜੀ ਤਾ ਚਲਾ ਦੁਨੀਆਂ ਭਤਿ ।
ਬੰਨਿ ਉਠਾਈ ਪੋਟਲੀ ਹੁਣ ਵੰਝੇ ਕਿਥੈ ਘਤਿ ।"

ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜੇ ਜਾਣਾਂ ਜਿ ਏਹੁ ਇਜੇਹੀ ਫਕੀਰੀ ਅਉਖੀ ਹੈ ਤਾ ਮੈ ਕਿਤ ਕੂ ਫ਼ਕੀਰ ਥੀਦਾ । ਸਿਧਾ ਰਾਹ ਕੂ ਥੀਦਾ । ਰਾਹ ਕੀ ਕਰੇਂਦਾ । ਖੈਰ ਥੀਂਦੀ ਹਣ ਮੁਸ਼ਕਲ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਥੀਸੀ । ਜੇ ਫਕੀਰੀ ਛੋੜਦਾ ਹਾਂ ਤਾ ਬਣ ਨਾਂਹੀ ਆਂਵਦੀ । ਨਾਉ ਪਇਆ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਸੇਖੀ ਦੀ ਪੰਡ ਸਿਰ ਘਿਧੀ ਸਾ ਜਾਇ ਨਾਹੀ ਜਿਥੈ ਛੋਡ ਕਰ ਵੰਞਾ । ਤਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਫਿਕਰੁ ਕਰਿ ਕਰਿ ਜਾਇ ਕਰਿ ਇਕਸੁ ਦਰੀਆਉ ਕੀ ਤਰਫ ਜਾਇ ਬੈਠਾ । ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਉਦੂ ਵਾੜਿ ਅਹੁ ਆਇ ਕਰ ਜਣਾਇਆ ਤਾ ਪਿਛੇ ਵਾੜਾ ਜਿਤੀ ਆਹਾ ਤਿਤੀ ਸਿਰਾ ਸਿਰ, ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਹੋਇ ਗਏ । ਤਾ ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਰਾਖਾ ਦੇਖੈ ਤਾ ਕਿ ਦੇਖੈ ਵਾੜਾ ਸਿਤਾ ਸਿਰ ਹੋਇ ਗਇਆ ਹੈ । ਤਾ ਰਾਖੈ ਓਥਹੁ ਬੂਬੂ ਕੀਤਾ । ਪੰਡ ਤੁਰੁ ਪਈ ਜਿਥੈ ਵਾੜਾ ਖਰਬੂਜਿਆਂ ਦਾ ਆਹਾ ਓਥੈ ਆਇ ਖੜਾ ਹੋਇ । ਪੁਛਿਓਨੇ ਜਿ ਕਿ ਥੀਆ ਵੇ ਰਾਖਾ । ਤਾ ਰਾਖੇ ਆਖਿਆ ਜਿ ਹਿਕੁ ਏਤਾ—ਏਤਾ ਫਕੀਰੁ ਏਥੈ ਆਇਆ ਆਹਾ ਓਨਿ ਖਰਬੂਜਾ ਮੰਗਿਆ ਮੈ ਦਿਤੋ ਨਾਹੀ । ਉਸ ਦੈ ਜਾਣੈ ਨਾਲ ਵਾੜਾ ਸਿਰਾ ਸਿਰ ਹੋਇ ਗਇਆ । ਸਭਨਾ ਸਿਰੁ ਫੇਰਿਆ । ਵੇਖਿ ਕਰਿ ਵਾੜੇ ਦੀ ਅਹੁ ਤਰਫਹੁ ਅਤੈ ਕੁਦਰਤਿ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਵਲਹੁ ਵੇਖਿ ਕਰ । ਤਾ ਵਾੜੇ ਦੇ ਖਸਮਿ ਆਖਿਆ ਜਿ ਹੈਵੇ ਬੰਦੇ ਹੈਵਾਨਿ ਤੂ ਹੈਫ ਕਰੇਂਦਾ ਹੈ ਜਿ ਫਕੀਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦਾ ? ਤਾ ਰਾਖੇ ਖਸਮ ਨੂ ਆਖਿਆ ਜਿ ਮੀਆ ਸਲਾਮਤਿ ਨਾਉ ਤਾ ਮੈਡਾ ਰਾਖਾ ਦੇਵੈ ਸੋ ਜੁ ਖਸਮੁ ਥੀਵੈ । ਮੈਡਾ ਇਹੁ ਜਿ ਮੈ ਰਾਖਾ । ਤਾ ਓਨਿ ਖਸਮਿ ਆਖਿਆ ਜਿ ਕਿਦੈ ਗਇਆ ਉਹੁ ਫਕੀਰ ਵੇ ਰਖਿਆ ਅਰ ਹੈ ਮੀਆ ਸਲਾਮਤਿ ਦਰੀਆਉ ਦੀ ਤਰਫ ਗਇਆ ਈ । ਤਾਂ ਓਹੁ ਖਸਮੁ ਵਾੜੇ ਦਾ ਦਉੜਿਆ ਪਿਛੈ । ਜਾਂਦਾ-ਜਾਂਦਾ ਜਾ ਦੇਖੈ ਤਾਂ ਦਰੀਆਉ ਉਪਰ ਬੈਠਾ ਹੈ । ਉਹ ਖੇਤ੍ਰ ਦਾ ਖਸਮੁ ਜਾਇ ਕਰ ਹਥ ਬੰਨਿ ਕਰ ਖੜਾ ਹੋਇ ਰਹਿਆ । ਤਾਂ ਫਰੀਦ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫ ਹੋਇ ਕਰ ਬੋਲਿਆ । ਜਿ ਯਾਰ ਤੇਰਾ ਕਿਆ ਮਖਸੂਦ ਹੈ ਜਿ ਖੜਾ ਏਦੈ ਹੈ । ਤਾ ਓਹ ਖੇਤ੍ਰ ਦਾ ਖਸਮੁ ਆਇ ਕਰਿ ਪੈਰੀ ਪਇਆ । ਕਹਣੈ ਲਗਾ ਸਾਹੁ ਸਲਾਮਤਿ ਬਖਸ ਰਜਾਇ ਖੁਦਾਇ । ਬਖਸਿ ਅਲਾਹ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤਿ ਬਖਸਿ । ਤਾ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਬੋਲਿਆ । ਜਿ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਮੈ ਤੀ ਕੂ ਕਿਆ ਕਿਹਾ ਹੈ ਜਿ ਮੈ ਬਖਸ਼ੀਂ ਤਾਂ ਓਨਿ ਆਖਿਆ ਜਿ ਮੀਆਂ ਸਲਾਮਤਿ ਹਭੋ ਕੁਝ ਤੈ ਨੋ ਰੋਸਨਿ ਹੈ । ਤਾ ਫਿਰਿ ਫਰੀਦ ਕਹਾ ਜਿ ਨਾ ਖੁਦਾਇ ਦੈ ਤੂੰ ਆਖਿ ਜਿ ਹੈ । ਤਾ ਓਨਿ ਆਖਿਆ ਜਿ ਸਾਹੁ ਸਲਾਮਤਿ ਤੂੰ ਜੋ ਵਾੜੇ ਖਰਬੂਜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਿ ਜਾਇ ਖੜੋਇ ਓਹਿ ਅਤੈ ਤੈਡਾਂ ਸੁਆਲ ਚੰਦ੍ਰੈ ਬਦ ਬਖਤ ਰਾਖੇ ਰਦੁ ਕੀਤਾ । ਸੁ ਤੈਡਾ ਓਥੈ ਸਗਰ ਦੇਵਣੁ ਸੁ ਉਥਾਊ ਜਿਤਨਾ ਵਾੜਾ ਆਹ ਹਵੋ ਸਿਰਾ ਸਿਰ ਹੋਇ ਗਇਆ । ਮੈ ਜਤੀਮੁ ਹਾ, ਦੰਮਾ ਦੀ ਖਰੀਦ ਘਿਧਾ ਆਹਾ । ਜੇ ਰਜਾਇ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਬਖਸੇਂ ਤਾ ਬਚਾ ਕਚਾ ਵੇਚਿ ਜੀਵ । ਨਾਂਹੀ ਤਾ ਅਸਾਡੀ ਜਾਇ ਕਾਈ ਨਾਂਹੀ । ਜਿਉਂ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਰਜਾਇ ਤੇਰੀ ਰਜਾਇ । ਤਾ ਸੇਖਿ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ—

"ਫਰੀਦਾ ਕੁਝ ਨ ਸੁਝ ਕੁਝ ਨ ਬੁਝੁ ਦੁਨੀਆਂ ਗੁਝੀ ਭਾਹਿ ।
ਸਾਂਈ ਮੈਡੈ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ ਨਾਹੀ ਤ ਹੰਭੀ ਦਝੇ ਆਹਿ ।।੧।।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਿ ਇਤਨੀ ਬਸਾਰਤ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਨ ਆਂਵਦੀ ਤਾਂ ਮੈ ਭੀ ਜਾਇ ਹਲ ਦੀ ਝਾਕੀ ਪਕੜ ਦਾ। ਹਉ ਘੁਮਾਇਆ ਓਸ ਖੁਦਾਇਓ ਪਾਰਹੂੰ ਘੰਨੀਐ ਜਿਨਿ ਖੁਦਾਇ ਖਸਮਾਨਾ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਮੀਆਏ ਖੁਦਾਇ ਦਿਆ ਖਰਬੂਜਿਆ ਵਾਲਿਆ ਜਾਹਿ ਤੈਡਾ ਵਾੜਾ ਖੁਦਾਇ ਬਖਸਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਕੁ ਸਿਰੁ ਰਹਿਸੀਆ ਓਸ ਨੂੰ ਤੂ ਪੂਛੈ। ਤਾਂ ਓਹੁ ਓਥਹੁ ਜਾਇ ਵਿਦਾ ਥੀਆ। ਜਾਇ ਕਰ ਵਾੜਾ ਦੇਖੈ ਤਾਂ ਦਸੂਣਾ ਫਲਿਆ ਹੈ। ਖਸਮ ਦਾ ਜੀਉ ਖੁਸ਼ੀ ਥੀਆ। ਪਰ ਆਖਿਓਸੁ ਜੋ ਓਨਿ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਜਿ ਆਖਿਆ ਆਹਾ ਜਿ ਹਿਕੁ ਸਿਰ ਰਹਸੀਆ॰ ਤਉ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਛਾ ਡਿਖਾ ਮੈ । ਡਿਖਾ ਮੈ। ਡਿਖਾ ਉਹ ਸਿਰੁ ਕਿ ਜੇਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਖਸੀ। ਉਹ ਵਾੜਾ ਡੇਖਦਾ ਡੇਖਦਾ ਆਵੈ ਤੁਸ ਸਿਰੁ ਦੀ ਤਰਫ ਤਾਂ ਓਹੁ ਸਿਰੁ ਪੁਕਾਰਿ ਉਠਾ ਜਿ ਹੈ ਖੁਦਾਇ ਦਿਆ ਮਾਰਿਆ ਮੇਰੇ ਮੁਹਿ ਨਾ ਲਗੁ। ਤਾਂ ਓਨਿ ਆਖਿਆ ਖਰਬੂਜਿਆ ਵਾਲੇ ਜਿ ਮੀਆ ਸਲਾਮਤਿ ਮੈ ਵਿਚਿ ਕੇਹਾ ਗੁਨਾਹ ਥੀਆ । ਤਾ ਉਹ ਗਰੀਬੀ ਸਿਰੁ ਬੋਲਿਆ ਜਿ ਖਰਬੂਜਿਅਹੁ ਹੋਇਆ ਆਹਾ । ਓਨਿ ਆਖਿਆ ਜਿ ਹੇ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਬਖੀਲ ਅਸੀ ਜਿ ਆਰੇ ਇਹੁ ਜਿ ਆਹਾ ਸਿ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਪਿਆਰ ਆਹਾ । ਜੇ ਇਸ ਦੇ ਅਸੀ ਮੁਹਿ ਪਵਦੇ ਤਾਂ ਜਿ ਜੂਨੀ ਭਵੀਅਹਿ ਸਿਨਿਵੀਤਨ ਨਾ ਭਵਦੇ। ਭਿਸਤ ਲਾਇਕੁ ਥੀਦੇ। ਵੇਕੂਣ ਕਈ ਵਾਰ ਤੂ ਖਰਬੂਜੇ ਹੋਏ ਆਹੇ। ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਖਰਬੂਜਿਆ ਦੇ ਖਸਮ ਹੋਈ ਹਹਿ ਏ ਅੰਧੇ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਜੇ ਤਾ ਅਸੀ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਰਾਹਿ ਖੁਦਾਇ ਦਿਆ ਪਿਆਰਿਆ ਦੇ ਮੂੰਹ ਪਏ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਤੂੰ ਭੀ ਭਿਸ਼ਤ ਲਾਇਕ ਥੀਵੈ ਆਹਿ ਅਤੇ ਅਸੀ ਭੀ ਭਿਸਤ ਲਾਇਕ ਹੋਵਾਹਿ ਆਹੇ। ਐ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਨਤਰਸ ਅਸਾਡਾ ਭੀ ਬੁਰਾ ਥੀਆ। ਜਿ ਫਿਰਿ ਜੂਨਿ ਪਏ। ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਪਿਆਰਾ ਰੰਜ ਹੋਇ ਗਇਆ। ਉਸਦੇ ਰੰਜ ਹੋਵਣੇ ਨਾਲ ਖੁਦਾਇ ਭੀ ਰੰਜੁ ਹੋਆ । ਸੁ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਰੰਜ ਹੋਵਣੇ ਨਾਲ ਕਿ ਜਾਪੈ ਕਿਤਨਿਆ ਦੋਜਕ ਤੂ ਭਵਾਇਅਹਿਗਾ। ਸਾਹੁ ਹੋਵੈ ਪਾਤਸਾਹੁ ਹੋਵੈ। ਜਿ ਕਿਛੁ ਰਸ ਸੁਆਦ ਸੁਖ ਹੈ ਅਤੈ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਰਾਹਿ ਪਹਿਲਾ ਨਾਹੀ ਲਿਆਵਦਾ ਦੇਦਾ। ਉਸ ਪਾਸਹੁ ਜਿਤਨੇ ਸੁਖ ਹੈਨਿ ਤਿਤਨੈ ਖੋਹ ਘਿਧੇ ਹੈ। ਏਹੁ ਜਬਾਬ ਵਾੜੇ ਦੇ ਖਸਮ ਕੂ ਥੀਆ! ਉਹ ਗੈਬ ਥੀ ਗਇਆ। ਉਹ ਖਰਬੂਜਿਆ ਵਾਲ ਹਥ ਫਾਟਤਾ ਘਹਿ ਆਇਆ ਹਾਇ ਹਾਇ ਕਰਦਾ : ਉਸ ਨੂ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਖੌਫ਼ ਪੇਇਆ। ਉਹ ਭੀ ਉਠਿ ਫ਼ਰੀਦ ਫਰੀਦ ਲਗਾ ਕਰਣ। ਜਿ ਕਿਛੁ ਹੋਵੈ ਸੁ ਹਛੁ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਰਾਹਿ ਵੰਡ ਦੇਵੈ। ਫਕੀਰ ਦੋਸੁ ਹੋਇਆ ਉਹ ਭੀ ਖੁਦਾਇ ਸਵਾਰਿਆ। ਬਾਬੈ ਫਰੀਦੁ ਦੀ ਦੋਸਤੀ।

ਅਬ ਨਾਵਾ ਮਸਲਾ ਚਲਿਆ

ਹਿਕ ਦਿਨ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋਆ, ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਖੂਹ ਦੇ ਵਿਚ ਓਰਧੁ ਤਪੁ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਦਾ। ਜਾ ਦੇਖੈ ਤਾ ਉਤ ਜਾਹਰਾ ਹਿਕੁ ਅਲਹ ਥਿਆ ਉਤੈ ਜਾਹਰਾ ਤਪੁ ਲਗਾ ਕਰਣ ਜਿਉ ਰਸਾ ਪੈਰੀ ਪਾਇ ਕਰਿ ਸਿਰ ਤਲਵਾਇਆ ਥੀਆ। ਤਾ ਨਕ ਮੂੰਹ ਦੀ ਤਰਫ ਲੋਹੂ ਛੋਡਿ ਕਰ ਮਰਿ ਗਇਆ ਤਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਦੇਖਿ ਕਰਿ ਹੈਰਾਨਿ ਹੋਇ ਰਹਿਆ। ਕਹਿ ਓਸੁ ਵੇ ਖੁਦਾਇ ਏਹੁ ਕੇਹਾ ਆਹ ਜਿ ਮੇਰੀ ਜਾਹਰਾ ਤਪੁ ਲਗਾ ਕਰਣ। ਪਰੁ ਚੰਗਾ ਨ ਹੋਇਆ ਜਿ ਮਰਿ ਗਇਆ ਤਾਂ ਓਥੈ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਬੈਤੁ ਕੀਤਾ :—

"ਫਰੀਦਾ ਹੰਸਾ ਦੇਖਿ ਤਰਦਿਆ ਬਗਾਂ ਕੂ ਆਇਆ ਚਾਉ,
ਬੂਡਿ ਮੂਏ ਬਗ ਬਪੁੜੇ ਸਿਰ ਤਲੇ ਉਪਰਿ ਪਾਉ।"
ਫਰੀਦ ਲਹਿਰੀ ਸਾਇਰ ਸੰਦੀਆ ਭੀ ਸੋ ਹੰਸ ਤਰੰਨ।
ਕਿਆ ਤਰਨਿ ਬਗੁ ਬਪੁੜੇ ਜਿ ਪਹਿਲੀ ਲਹਿਰ ਡੁਬੰਨ।"

ਤਾਂਏ ਏਥੈ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਦੇ ਜੀ ਵਿਚਿ ਕੁਝੁ ਹਇਆ ਜਿਹਉ ਕੁਝੁ ਹਾ। ਜਾ ਉਹ ਖੂਹ ਵਿਚ ਸਿਰ ਤਲਵਾਲਿਆ ਮਰਿ ਗਈਆ। ਫਰੀਦ ਮਰ ਦੋ ਨਾਹੀ ਸਿਰ ਤਲਵਾਇਆ ਹੋਇ ਕਰਿ ਖੂਹ ਵਿਚਿ। ਖੂਹੇ ਦੇ ਕੰਢੇ ਅੰਦਰ ਨਾਲਿ ਜੇਵੜਾ ਘਤਿ ਕਰਿ ਸਿਰ ਤਲਵਾਇਆ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰਦਾ। ਫਿਰਿ ਸਿਧਾ ਹੁੰਦਾ ਚਾਰਿ ਪਹਰ ਰਾਤਿ ਏਵੈ ਸਿਰ ਤਲਵਾਇਆ ਖੂਹ ਵਿਚਿ ਬੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਸੁਬਹ ਦੇ ਵਖਤਿ ਉਠਿ ਕਰਿ ਵਜੂ ਸਾਜਿ ਨਿਵਾਜ ਦੇ ਉਪਰਿ ਖੜਾ ਹੋਦਾ, ਜੰਗਲ ਵਿਚਿ ਰਹਿੰਦਾ, ਜਾ ਫਰੀਦ ਦੈ ਜੀ ਰੰਚਕ ਹੋਈ ਤਾ ਖੁਦਾਇ, ਲਾ ਤਮਾਉ ਹੈ। ਰਾਈ ਸਮਾਨਿ ਨਾਹੀ ਸੁਹਾਦਾ। ਜਿਤੁ ਖੂਹਿ ਫਰੀਦ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰੇਦਾ ਆਹਾ ਉਤੈ ਜਾਹਗਾ ਕੁਲਿ ਮਿਰਗ ਆਇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਖੂਹੋਂ ਪਾਣੀ ਨਿਕਲਿ ਕਰਿ ਬਾਹਰਿ ਆਇਆ, ਜਿਤਨੇ ਮਿਰਗ ਹੈਨਿ ਤਿਤਨੇ ਪਾਣੀ ਲਗੇ ਪੀਵਣ। ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਦੇਖਿ ਕਰਿ ਹੈਰਾਨਿ ਹੋਇ ਰਹਿਆ, ਦੇਖਿ ਕਰਿ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਤਮਾਸਾ ਲਗਾ ਆਹੀ ਮਾਰਣ। ਜਾਰਿ ਜਾਰਿ ਲਗਾ ਰੋਵਣੇ। ਹੇ ਖੁਦਾਇ ਆਖਿ—ਓਸੁ ਅਸਾਂ ਇਤਨੇ ਵਰਸ ਤੇਰੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਬਾਬਿ ਇਉ ਮਿਹਰਵਾਨ ਨਾ ਹੋਇਓ। ਏਨਾ ਹਰਣਾਂ ਤੇਰੀ ਕਿ ਬੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿ ਤੂੰ ਏਹਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਿਤਰ ਮਿਹਰਵਾਨ ਹੋਇਓ। ਜਿ ਜੰਗਲ ਦਾ ਖੂਹੁ ਦੋਇ ਸੈ ਹਥਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਏਨਾ ਹਰਣਾਂ ਕੂ ਨਿਕਲਿ ਬਾਹਰਿ ਆਇਆਸੁ, ਏਨਾ ਨੂੰ ਤੂੰ ਕਿਸ ਬੰਦਗੀ ਮਿਹਰਵਾਨ ਹੋਇਓ ? ਤਾ ਹਕ ਤਾਲਹ ਦਾ ਜਬਾਬ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਦੈ ਤਾਈ ਆਇਆ। ਹੁਕਮ ਅਲਹ ਦਾ ਹੋਇਆ। ਫਰੀਦ, ਏਨਾ ਵਿਚ ਸਾ ਬੰਦਗੀ ਹੈ ਜਿ ਮੈਂ ਭਾਵਦੀ ਹੈ। ਤੂੰ ਸਾ ਬੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿ ਮੈਂ ਨਾਹੀ ਭਾਵਦੀ ਇਤਨੇ ਅਵਾਜ ਨਾਲ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਮਰਿ ਗਇਆ। ਤਾ ਤਤੀਕੁ ਰਹਿ ਕਰ ਸਾਬਤੁ ਹੋਇ ਕਰ ਹਕ ਤਾਲਾਹ ਕੂ ਅਰਜ ਕੀ ਤੇਸੁ-ਹੇ ਖੁਦਾਇ, ਅਰਦਾਸ ਹੈ ਜਿ ਤਉ ਭਾਵੈ, ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਹੋਇਆ ਆਖ ਕੀ ਆਖਦਾ ਹੈ। ਯਾ ਪਰਵਦਗਾਰ ਕਿ ਓਹ ਕਿ ਬੰਦਗੀ ਹੈ ਜਿ ਤਉ ਭਾਵਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾ ਬੰਦਗੀ ਕਿ ਹੈ ਜਿ ਤੈ ਨਾਹੀ ਭਾਵਦੀ ਤਾ ਹੁਕਮ ਹਕ ਤਾਲਹ ਦਾ ਹੋਇਆ ਜਿ ਫਰੀਦ ਲਖ ਬੰਦਗੀਆ ਕਰਿਤੂੰ ਕੋਈ ਜਿਚੁਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੈਂ ਉਪਰ ਅਕੀਦਾ ਨ ਲਿਆਵੈਂਈ । ਹਰਿ ਕਿਸੀ ਬਾਤ ਕਾ । ਜਿਤਨਾ ਜਾਣੈ ਜਿ ਆਸਰਾ ਕਰੀ ਹਉ ਇਤੁ ਆਸਰੈ ਮੈਂਡਾ ਕੁਝ ਥੀਸੀ, ਸੈ ਸੋ ਨਾਂਹੀ ਭਾਵਦਾ ਤਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਅਰਜ ਹਕ ਤਾਲਾਹ ਅਗੈ ਰਖਿਆ ਜਾ ਖੁਦਾਇ ਇਸ ਕਿਆ ਆਸਰਾ ਹੈ ਇਸੁ ਬੰਦੇ ਵਿਚ ਤੈ ਬਿਨਾਂ ਰਖਿਆ । ਤਾ ਹੁਕਮ ਹਕ ਤਾਲਹ ਦਾ ਹੋਇਆ ਜਿ ਫਰੀਦ ਤੈਨੂੰ ਆਸਰਾ ਹੈ ਏਨਾ ਟਰਣਾ ਕੂ ਆਸਰਾ ਕੁਝ ਨਾਹੀ ਮੈ ਬਗੈਰ, ਇਨਾਂ ਦਾ ਅਕੀਦਾ ਹੋਰ ਥੈ ਕਿ ਥਾਉ ਨਾਹੀ ਤੈਨੂੰ ਆਸਰਾ ਹੈ ਜਿ ਅਸਤਾਵੇ ਵਿਚਿ ਪਾਣੀ ਹੈ ਜਿ ਸਭਿਆਰ ਮਰਣ ਲਗਾ ਤਾ ਪੀਵਾਸਾ । ਏਹ ਆਖਦੇ ਹੈਨਿ ਜਿ ਬਿਨਾ ਖੁਦਾਇ ਅਸਾਡਾ ਕੋਈ ਨਾਹੀ ਜਿ ਕਿਛੁ ਖੁਦਾਇ ਕਰੇਸੀ ਸੋ ਹੋਸੀ । ਜਿ ਏਨਾਂ ਨੂੰ ਮੈ ਬਗੈਰ ਆਸਰਾ ਕੋਈ ਨਾਹੀ ਇਨਾ ਨੂੰ ਹਉ ਪਾਣੀ ਪਿਆਲੀ ਨਾਹੀ ਤਾ ਕਉਣ ਹੋਰੁ ਪਿਆਲੇ ਤੂੰ ਤਾ ਅਸਤਾਵੇ ਭਰੀ ਫਿਰਦਾ ਹੈ । ਤਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਅਸਤਾਵਾ ਭੁਇ ਨਾਲਿ ਮਾਰਿਆ ਜਿ ਹਾਇ-ਹਾਇ ਇਤਨੀ ਲੀਦਾ ਲਇਆ ਖੁਦਾਇ ਕਮਾਇਆ ਥਾਇਨ ਪਾਇਓ, ਜਿੰਨਾ ਨੂੰ ਖੁਦਾਇ ਬਗੈਰ ਹੋਰਿ ਆਸਰੈ ਹੈਨ ਤਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਉਣ ਹਾਲ ਹੋਸੀ ਕੂਜਾ ਭੰਨ ਦੂਰ ਕੀਤੋਸੁ ਟੋਪੀ ਭੁਇ ਨਾਲ ਮਾਰੀ-ਅਸੁ ਤਾਂ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ :—

"ਆਸਰਾ ਧਣੀ ਮੜਾਹ ਕੋਇਨ ਲਾਖਹੁ ਕਢ ਤੂੰ ।
ਵੇ ਇਉਂ ਕਾਜ ਹਥਾਹੁ ਵਰਿਆਣ ਸਚਾ ਧਣੀ......

ਤਾਂ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ 'ਗਈ ਹੈ ਹਥਹੁ ਛੁਟਕੀ ਹੈ ਪਿਛਲੀ ਬੰਦਗੀ ਥਾਇ ਨ ਪਈਆ ਅਗੇ ਕੁਝ ਹੋਇ ਆਵਦਾ ਨਾਹੀ । ਤਾਂ ਸੇਖੁ ਸਰਫ ਮਿਲ ਗਇਆ' ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਕੂ ਆਖਿਓਸੁ, ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਤੂ ਏਹਾ ਮਨ ਦਿਲਗੀਰ ਕਿਉ ਹੈ ? ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ ਸੇਖ ਸਰਫ ਜੀ ਏਹੁ ਹਵਾਲ ਥੀਆ ਮੈ ਕੂ ਸਬਰਦਿਲ ਕਰਾਰ ਨਾਹੀ ਆਂਵਦਾ । ਤਾ ਸੇਖੁ ਸਰਫ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਕੂ ਸਮਝਾਇਦਾ ਬੈਤ ਨਾਲ:—

"ਵੇਈ ਵਗਿ ਵੁਹੀ ਵਾਲਿ ਪਵੀ ਹੂ ਨ ਥੀਐ ।
ਸੁਕਰ ਕਰਿ ਸਮ ਤੁਧੁ ਉਧਾਰ ਥੀਵੈ ।"

ਸੇਖ ਸਰਫ ਆਖਿਆ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਜਿ ਖੁਦਾਇ ਤੇਰੈ ਬਾਬਿ ਲਿਖਿ ਛੋੜਿਆ ਹੈ ਸਿ ਹੋਇ ਰਹਿਸੀ ਤੂ ਅਦੇਸਾ ਮਤੁ ਕਰੇ ਅਤੈ ਜਿ ਕਿਛੁ ਖੁਦਾਇ ਤੇਰੈ ਬਾਬਿ ਭਾਵ ਦਾ ਤਾ ਉਹ ਭਲਾ ਕਰਿ ਮਨ ਜਾ ਤੂੰ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਕੀਤਾ ਭਲਾ ਮਨ ਸੀ ਤਾ ਆਪੈ ਤੇਰੈ ਬਾਬਿ ਮਿਹਰਵਾਨ ਥੀਸੀ, ਤਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਦੈ ਦਿਲ ਕਰਾਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਫਰੀਦ ਬੈਤ ਕੀਤਾ:=

"ਫਰੀਦਾ ਸਾਹਿਬ ਲੋੜਹ ਹੱਭ ।
ਤਾਂ ਥੀਉ ਪਵਾਹੇ ਦੱਭ ।
ਹਿਕ ਛਿਜਹਿ ਬਿਆ ਲਤਾੜੀਆਹਿ ।
ਤਾ ਸਾਹਿਬ ਦੈ ਦਰਿ ਵਾੜੀਆਹਿ ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

"ਫਰੀਦ ਜੈ ਦਰ ਲਗੈ ਨੇਹੁ ਸੋ ਦਰ ਨਾਹੀ ਛਡਣਾ
ਆਹਿਣ ਪਵੈ ਭਾਵੈ ਮੇਹੁ ਸਿਰ ਹੀ ਉਪਰ ਝੱਲਣਾ ।"

ਫਰੀਦਾ ਤਿਕਲ ਕਾਸਾ ਕਾਠ ਦਾ ਵਾਸਾ ਵਿਚ ਵਣਾ ।
ਬਾਰੀ ਅੰਦਰ ਜਾਲਣਾ ਦਰਵੇਸ਼ਾ ਹਰਣਾ"

ਦਸਵਾ ਮਸਲਾ ਚਲਿਆ

ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਹੋਇਆ ਹਿਕ ਦਿਨ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਕਸੁ ਨਗਰ ਵਿਚ ਜਾਇ ਵੜਿਆ ਮੋਕਲ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਮੋਕਲ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਜੋ ਸਾਹਿਬ ਥਾ ਸੁ ਉਸੁ ਦਿਆ ਲੋਕਾਂ ਵੇਗਾਰ ਪਕੜ ਖੜਿਆ । ਜਿਥੈ ਓਹ ਮੋਕਲ ਸਹਿਰ ਦਾ ਸਿਕਦਾਰੁ ਰਾਜਾ ਥਾ ਉਥਾਉ ਸਿਰ ਭਾਰ ਦੇ ਕਰਿ ਆਣਿ ਬੈਠਾਇਆ ਉਹ ਵਸਤ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੀ ਜਿ,ਦੀਬਾਨ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਵੇਗਾਰੀ ਨਾਹੀ ਪਾਈ ਵੇ ਇਸੁ ਫਰੀਦ ਕੂ ਇਤੈ ਜਾਹਰਾ ਬੈਠਾਇ ਰਖਹੁ । ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਖਾਸੀ ਵਸਤੁ ਸੀ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਉਸ ਰਾਜੇ ਦੇ ਨਿਜੀਕ ਬੈਠਿ ਰਹਿਆ । ਜਾਂ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਦੇਖੈ ਤਾ ਨਾਵਦਾ ਹੈ, ਤੇਲੁ ਫਲੇਲੁ ਮਲਾਇਦਾ ਹੈ ਮਰਦਨ ਹੋਦੀ ਹੈ, ਇਕ ਪਾਣੀ ਲਇ ਅੜੋਇ ਹੈਨਿ ਇਕ ਤੇਲ ਮਲੰਦੇ ਹੈਨਿ ਹਿਕ ਕਪੜੇ ਸਵਾਰ ਲੈ ਖੜੇ ਹੈਨਿ । ਹਿਕ ਪਾਨਾ ਦੇ ਬੀੜੇ ਲੈ ਸਵਾਰ ਖੜੇ ਹੋਦੇ ਹੈਨਿ । ਇਕ ਘੋੜਾ ਜੀਨ ਕਰ ਲਇ ਖੜੇ ਹੈਨਿ, ਹਿਕ ਮੁਜਰੇ ਹਾਰੇ ਖੜੇ ਹੈਨਿ । ਹਿਕੁ ਦਰਹੁ ਬਾਹਰਵਾਰ ਖੜੇ ਹੈਨਿ, ਜ ਕਦੈ ਬਾਹਿਰਿ ਆਵੈ ਅਸੀ ਸਲਾਮ ਕਰੇਹਾ ਖੁਦਾਇ ਤਾਲਹ ਦਾ ਮੁਲਖੁ ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਉਸਦੀ ਜੋਰਿ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਰਾਜਾ ਕਹਾਵਦਾ ਹੈ । ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਵੇਗਾਰਿ ਫੜਿਆ ਬੈਠਾ ਤਮਾਸਾ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਜਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਵੇਖੈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਅਵਧਿ ਘੜੀਆ ਪਹਰਾ ਵਿਚਿ ਆਇ ਲਗੀ ਹੈ । ਤਾਂ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ ਭਾਈ ਏਸੁ ਦੀ ਉਮਰ ਘੜੀਚਸੇ ਵਿਚਿ ਆਇ ਲਗੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੁ ਰਾਜਾ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਹਵਾਇ ਵਿਚ ਗਲ- ਹੈ ਅਤੈ ਖੁਦਾਇ ਯਾਦ ਨਾਹੀ ਕਰੇਦਾ, ਹਿਕੁ ਮੈ ਬੈਤ ਆਖੀ ਮਤੁ ਸਮਝੇ ਤਾ ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਹੋਇਆ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਬੈਤ ਦਿਤਾ:—

"ਜਿ ਫਰੀਦਾ ਭਨੀ ਘੜੀ ਸੁਵਨਵੀ ਅਤੈ ਤੁਟੈ ਨਗਰ ਲਜੁ ।
ਅਜ਼ੁਰਾਈਲ ਫਰੇਸਤਾ ਕੈ ਘਰਿ ਨਾਠੀ ਅਜੁ ।
ਘਿਨਣ ਆਇਆ ਜਿਦ ਕੂਕਿਆ ਕਰੇਸੀ ਪਜੁ" ।

ਇਹੁ ਬੈਤ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਦਿਤਾ ਪਰ ਓਨਿ ਤਗਾਫਲੀ ਕੀਤੀ, ਨਾ ਸਮਝਿਆ, ਉਹ ਨਾਤਾ ਨਾਇ ਕਰਿ, ਖਾਇ ਕਰ ਪਾਨ ਚਬਦਾ, ਕਪੜੇ ਪਹਿਨ ਕਰਿ ਬਾਹਿਰ ਨਿਕਲਿਆ ਲੋਕਾ ਸਲਾਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

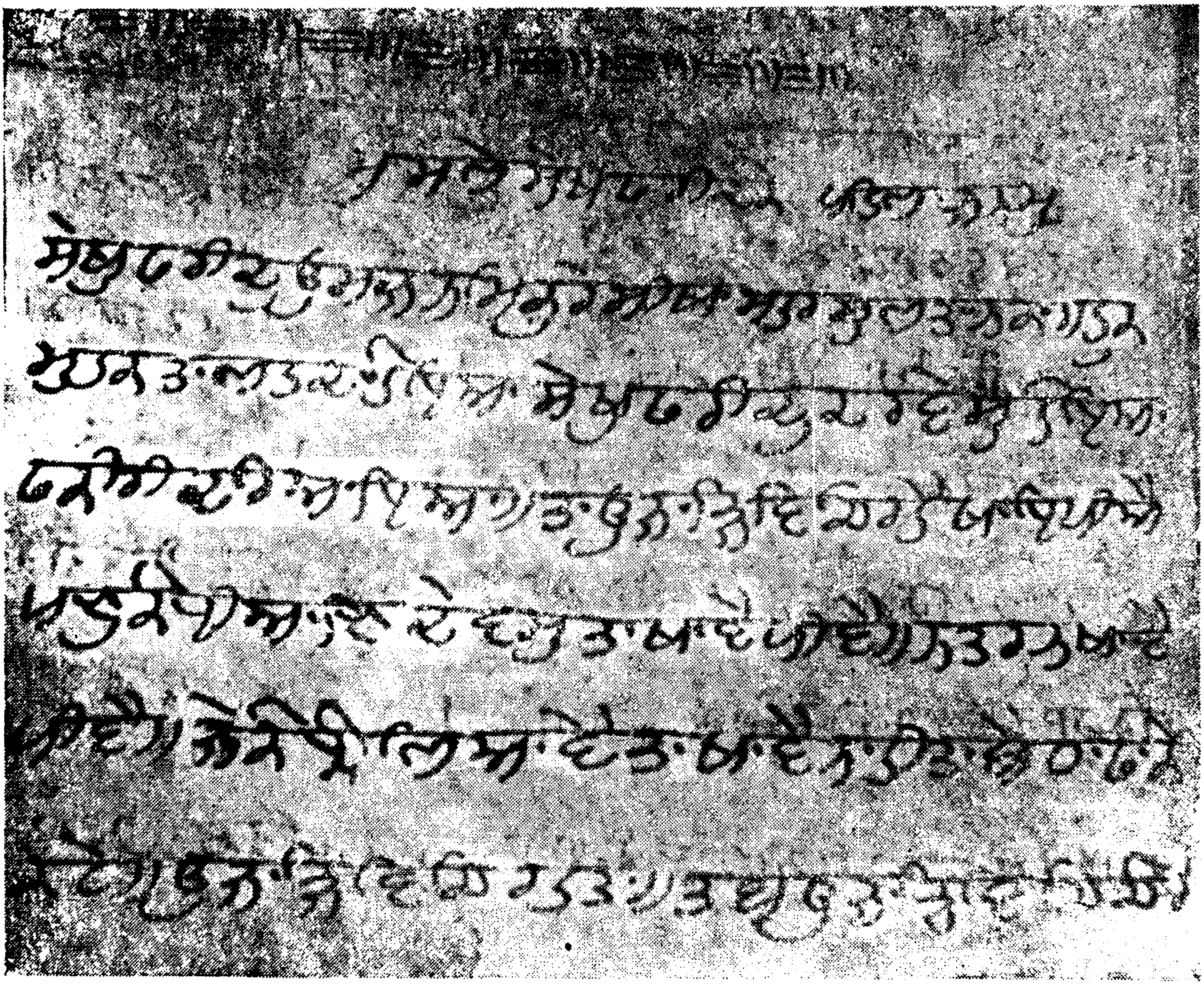

njab Digital Library | www.

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀਤਾ। ਪੁਕਾਰੂਆ ਪੁਕਾਰ ਕੀਤੀ । ਅਰਜਦਾਰਾ ਅਰਜ ਕੀਤੀ । ਕਿਸੈ ਦਾ ਪੁਕਾਰਿ ਆਨਿ ਸੁਣਿਆ । ਕਿਸੈ ਦਾ ਪੁਕਾਰਿਆ ਅਰਜ ਨਾ ਸੁਣਿਆ। ਘੋੜੇ ਅਸਵਾਰ ਹੋਇਆ। ਲੋਕ ਇਕ ਨਾਲ ਚਲੈ ਇਕ ਵਿਦਾ ਹੋਏ ਇਕ ਹੋਵੈ ਖੜੇ ਰਹੇ । ਜਾ ਅਘਾ ਨਿਸਲ ਹੋਇਆ ਤਾ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਮਹਮੇਜ ਦੇਵਣ ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਜਿੰਨ ਨੂੰ ਹੋਇਆਸਾਉਨੀ ਆਖਿਆ ਜਿ ਏਹੁ ਤਾ ਗਇਆ ਅਖੈ ਕਿਥੈ ਜਾਇ, ਜਿਉ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਮਹਮੇਜ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤਿ ਪਕੜ ਫਰੇਸਤੀ ਘੋੜੇ ਉਪਰਹੁਭੁਇ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ ਤਾ ਉਨੀ ਆਖਿਆ ਖਿਜਮਤ ਦਾਰੀ ਹਾਇ ਹਾਇ ਘੋੜੇ ਤੀ ਡਿਗ ਪਾਇਆ ਓਨਾਂ ਬਮਦਿਆ ਬਮਦਿਆ ਮਰਿ ਗਿਆ। ਲਸਕਰ ਵਿਚ ਡੰਡ ਪਈ । ਵਸਤੂ ਅੰਦਰ ਸਾਹਿਤੀਆ ਵੇਗਾਰੀ ਛਡਿ ਮਿਲੇ । ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ । ਅਖੈ ਵੇਗਾਰੀਹ ਤੇ ਖੁਦਾਇ ਛੁੜਾ ਕਾਏ ਤੁਹੁ ਪਰੁ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਕੀਤਾ ਤਮਾਸਾ ਦੇਖੁ ਜਾਹੁ। ਦੇਖਾ ਇਸ ਦੇ ਸਿਰ ਕਿ ਹਾਲ ਬੀਸੀ ਤਾਂ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਜਾ ਦੇਖੈ ਤਾ ਗਲਿ ਘਤਿਆ ਨੇ ਏਸਦਾ ਮੂਹ ਕੀਤਾ ਨੇ ਕਾਲਾ ਸਿਰੇ ਸਿਰਿ ਮਾਰਦੇ ਲੈ ਜਾਦੇਸੁ ਹੁਕਮ ਕਰਤੇ ਦਾ ਹੋਇਆ ਜਿ ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਵੀਐ ਦੋਜਕਿ ਲਿਜਾਇ ਦੇਹੁ । ਤਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ ਬੈਤ ਪੜ੍ਹਿਓਸੁ :—

"ਦੇਖੁ ਫਰੀਦਾ ਜਿਥੀਆਂ ਸਕਰ ਹੋਈ ਵਿਸੁ।
ਬਾਝੁ ਪਿਆਰੇ ਆਪਣੇ ਵੇਦਨ ਆਖੈ ਕਿਸ।"

ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਓਸਹੁ ਚਲਿਆ ਪਰ ਮੂਹੋ ਬਦ ਦੁਆਇ ਨਿਕਲ ਗਈ ਜਿ ਖੁਦਾਇ ਕਰੈ ਇਹ ਕੋਟ ਉਜੜਾ ਰਹਿਸੀ। ਏਹੁ ਮੋਕਲਾਹਰ ਵਸਦਾ ਨਾ ਥੀਸੀਆ। ਸਾਰੀਤ ਦਮਗੁਦਰੀ ਹੈ ਮੋਕਲਾ ਹਰ ਵਸਦੀ ਨਾਹੀ ਹੋਈ ਬਦ ਦੁਆਏ ਫਕੀਰਾ ਸਬਰੁ ਦਰਵੇਸਾ ਦਾ ਇਹੁ ਹੈ।

ਮਸਲਾ ਯਾਰਵਾਂ ਚਲਿਆ

ਤਾ ਹੁਕਮ ਹਕ ਤਾਲਹ ਦਾ ਹੋਇਆ। ਇਕ ਦਿਨ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਚਲਿਆ ਜਾਦਾ ਆਹਾ ਅਗੈ ਥੀ ਸਕਰ ਦੇ ਲਦੇ ਮਿਲ ਗਏ। ਤਬ ਬਾਬੈ ਫਰੀਦ ਦੇ ਮੂਹੋ ਖੁਦਾਇ ਅਖਾਇਆ ਜਿ ਬਾਬਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਦਿਆ ਵਿਚ ਕਿਆ ਹੈ ਤਾ ਓਹ ਬਖੀਲ ਅਹੇ ਓਨਾ ਥਾਂਵਹੁ ਨਿਕਲਿਆ ਜਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਖਾਸ ਖੁਸਾ ਹੈ। ਤਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਕਹਿਆ ਜਿ ਜਾਹੁ ਬਾਬਾ ਖੁਦਾਇ ਕਰੈ ਖਾਸ ਹੀ ਖੁਸ ਹੋਸੀ । ਜਾ ਜਾਇ ਕਰ ਕਢਨ ਤਾ ਵਿਚਹੁ ਕਖੁ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਲੀਲੜੇ ਅਤੇ ਮਲੀਹ, ਭੁਰੀਆ ਢੀਮਾ, ਚੋੜੇ ਠੀਕਰੀਆ ਚੀਥੜੇ ਇਹੁ ਗਲਾ ਵਿਚੋਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਿਕਲੇਸੁ । ਵਪਾਰੀ ਲਗੇ ਸਿਰੇ ਸਿਰ ਪਿਟਣ । ਹਾਇ ਹਾਇ ਜਵਾਲ ਖੁਦਾਇ ਦਾ । ਲਦੇ ਸਕਰ ਦੇ ਭਰੇ ਸੁ ਅਸਾ ਤੇ ਕੀ ਜਵਾਲ ਹੋਇਆ ਜਿ ਇਹ ਸਕਰਹੁ ਮਲੀਹ ਚੀਥੜੇ ਕਖ ਠੀਕਰੀਆ ਲਗੀਆ ਨਿਕਲਣ । ਇਹੁ ਜਵਾਲ ਅਸਾਡੇ ਸਿਰ ਹੋਇਆ । ਜਿਸ ਕਰਹੁ ਇਹ ਰਵਾਲ ਥੀਆ । ਤਾ ਓਹ ਵਪਾਰੀ ਲਗੇ ਬੂ ਬੂ ਕਰਣ । ਹਾਇ ਹਾਇ ਲਗੇ ਕਰਣ ਜਿ ਅਸਾਡੇ ਹਜਾਰ ਰੁਪਏ ਲਗੇ ਸੇ ਕਖ ਹੋਏ । ਅਸਾਡੇ ਸਿਰ ਜਵਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਤਾਂ ਓਨਿ ਵਡੇ ਸਾਹਿ ਆਖਿਆ ਜਿਵੇ ਯਾਰੋ ਦਿਖਾ. ਸੰਮਾਲਹੁ ਜਿ ਕੋਈ ਪੈਡੇ ਲਦੇ ਲੈ ਚਲਦਿਆ ਕੋਈ ਤੁਸਾਨੂ ਫਕੀਰ ਜੋਗੀ ਦਰਵੇਸ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਸਾ ਤਾ ਸਭਨਾ ਕੂ ਯਾਦ ਆਇ ਗਿਆ ਜਿ ਹਿਕੁ ਫਕੀਰ ਰਾਹ ਵਿਚਿ ਮਿਲਿਆ ਤਿਨਿ ਪੁਛਿਆ ਸਾ ਜਿ ਬਾਬਾ ਏਨ੍ਹਾ ਲਦਿਆ ਵਿਚ ਕਿਆ ਹੈ, ਤਾ ਅਸਾ ਸਭਨਾ ਦੇ ਮੂਹੋ ਨਿਕਲਿਆ ਜਿ ਦਰਵੇਸ਼ ਏਨ੍ਹਾ ਲਦਿਆ ਵਿਚ ਖਾਸ ਖੁਸ ਹੈ ਜਿ ਕਿਛੁ ਹੋਇਆ ਸੁ ਉਸੇ ਦੈ ਮਿਲਣ ਤੇ ਹੋਇਆ । ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਹੁ ਉਥਾਊ ਫਿਰਿਆ ਓਤੇ ਰਾਹਿ ਪਾਦੇ ਅਤੇ ਦਉੜਿਆ । ਜਿ ਯਾ ਪਰਵਦਗਾਰ ਉਹ ਫਕੀਰ ਅਸਾ ਕੂ ਮਲੈ । ਦਉੜੇ ਦਉੜੇ ਜਾ ਆਵਨਿ ਤਾਂ ਫੀਰੀਦ ਉਜਾੜ ਵਿਚ ਦਰਖਤ ਹੈ ਓਤੈ ਜਾਹਗਾ ਫਰੀਦ ਬੈਠਾ ਹੈ । ਓਹ ਜਿ ਦਉੜੇ ਸਿ ਸਾਹ ਲੋਕ ਸੇ ਆਇ ਪੈਰੀ ਪਏ ਰੁਪਏ ਦੰਮ, ਮੁਹਰਾ, ਪਰਕਾਲੇ ਸਕਰ ਦੀਆ ਢੇਰੀ ਭਰ ਭਰ ਆਇ ਪੈਰੀ ਪਏ ਜਿ ਰਜਾਇ ਖੁਦਾਇ ਮਿਹਰਵਾਨ ਹੋਹਿ ਜੀ । ਖੁਦਾਇ ਰਆਹਿਮੇਸਤਫਾ ਹਕੀ ਅਸਾ ਕੂ ਬਖਸ ਅਸਾ ਵਿਚਿ ਖਤਾ ਪਇਆ ਹੈ । ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਮੁਹਬਤ ਬਖਸ਼ ਤਾ ਹੁਕਮ ਹਕ ਤਾਲਹ ਦਾ ਹੋਇਆ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ ਐ ਬਾਬਾ ਕਿਆ ਹੋਇਆ ਜਿ ਤੁਸੀ ਇਤਨਾ ਕਹਿਦੇ ਹਉ ਜਿ ਬਖਸ਼ ਤਾ ਓਨੀ ਆਖਿਆ ਸੇਖੁ ਸਲਾਮਤਿ ਤੁਸਨੋ ਸਭੋ ਕੁਝ ਰੋਸਨ ਹੈ ਜਿ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਤਾ ਸੇਖੁ ਆਖਿਆ ਜਿ ਬਾਬਾ ਖੁਦਾਇ ਕੂ ਹਭੋ ਕੁਝ ਮਲੂਮ ਹੈ । ਤਾ ਪਰ ਤੁਸੀ ਕਾਢਹੁ ਜਿਥੀਆ ਤਾ ਉਨਾ ਆਖਿਆ ਜਿ ਸੇਖੁ ਸਲਾਮਤਿ ਅਸਾ ਜਾਦਿਆ ਹੋਇਆ ਤੂ ਸਉਰਾ ਮਿਲਿਆ ਸਹਿ ਤੇਰਿਅਹੁ ਮੁਹਹੋ ਨਿਕਲਿਆ ਜਿ ਬਾਬਾ ਇਨਾ ਲਦਿਆ ਵਿਚ ਕਿਆ ਹੈ ਤਾ ਅਸਾਡਿਓ ਮੁਹਰੋ ਖੁਦਾਇ ਬੁਰਾ ਕਢਾਇਆ, ਸਕਰ ਦੇ ਲਦੇ ਆਹੇ ਅਸਾ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਆਖਿਆ ਜਿ ਏਨਾ ਵਿਚ ਖਾਸ ਫੂਸ ਹੈ। ਤੇਰਿਆਹੁ ਮੁਹਹੁ ਨਿਕਲਿਆ ਜਿ ਜਾਹੁ ਬਾਬਾ ਖੁਦਾਇ ਕਰੇ ਖਾਸ ਫੂਸ ਹੋਇ ਜਾਸੀ,ਸੁ ਜੀ ਖੁਦਾਇ ਤੇਰਾ ਆਖਿਆ ਕੀਤਾ, ਖਾਸ ਫੂਸ ਹੋਇ ਗਇਆ । ਢੀਮਾ ਰੋੜੇ, ਠਿਕਰੀਆ, ਮਲੀਹ, ਕਖ, ਚੀਥੜੇ ਏਹੋ ਨਿਕਲਿ ਦੇ ਹੈਨਿ, ਜੀ ਤੂੰ ਮਿਹਰਵਾਨ ਹੋਹੁ ਜਿ ਸਾਡੇ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਜਾਦੇ ਜਾਦੇ ਹੈਨ ਅਸੀ ਉਜੜ ਵੈਦੇ ਹਾ, ਤੇਰੇ ਵਸਾਏ ਵਸਦੇ ਹਾ ਜੇ ਤੂੰ ਮਿਹਰਵਾਨ ਥੀਵੇ । ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਦੈ ਜੀ ਮਿਹਰ ਪਈ ਜਿ ਜਾਹੁ ਬਾਬਾ ਖੁਦਾਇ ਕਰੈ ਸਕਰ ਗੰਜ ਥੀਸੀ, ਤਬ ਤੁਸੀ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਨਾ ਲੈ ਕਰਿ ਓਹਿ ਲਦੇ ਫੇਰਿ ਘਾਸ ਫੂਸ ਨਾਲ ਭਰੇਹੁ । ਭਰਿ ਭਰਿ ਸੀਵ ਕਰ ਫੇਰਿ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਨਾਉ ਲੈ ਕਹਿ ਪੀਰ ਆਪਣੇ ਦਾ ਨਾਉ ਲੈ ਕਰਿ ਬਿਸਮਲਿਹੁ ਕਰ ਕੈ ਉਹ ਲਦੇ ਲਦਹੁ ਸਕਰ ਗੰਜ ਥੀਸੀ । ਤਾ ਓਹੁ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦੀ ਪੈਰੀ ਪੈ ਗਏ, ਆਖੈ ਜੀ ਅਸਾਡਾ ਪੀਰ ਮੁਰਸ਼ਦ ਤੂ ਹੈ । ਅਸਾਡੇ ਬਾਬਾ ਮਿਹਰਵਾਨ ਹੋਹਿ । ਤਾ ਉਹ ਸਾਹਿ ਲੋਕਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕਿ ਫਿਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਇਆ । ਲਦੇ ਭਰ ਕਰਿ,ਸੀਵ ਕਰਿ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਨਾਉ ਲੈ ਕਰਿ ਕਹਿ ਓਨੁ ਜਿ ਦਮਾ ਦਮ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਸਕਰ ਗੰਜ ਸਕਰ ਨਿਕਲ ਪਈ, ਤਾ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਕਹਿ ਉਠੇ ਐ ਜੋ ਦਮਦਮੇ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਸਕਰ ਗੰਜ ਤਾ ਓਥਹੁ ਲਾਇ ਕਰ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਸਕਰ ਗੰਜ ਹੋਇਆ ।

ਅਬ ਬਾਰਵਾ ਮਸਲਾ ਚਲਿਆ

ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਹਿਕ ਦਿਨ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਫਿਰਦਾ ਆਹਾ । ਸੇਖੁ ਬਹਾਵਦੀ ਮਿਲ ਗਇਓਸੁ । ਆਪ ਵਿਚਿ ਸਲਾਮਾ ਅਲੇਕ ਸਲਾਮ ਕਰਿ ਮਿਲੇ । ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਜਿਥੈ ਬਨ ਆਦਮ ਦਾ ਫੇਰ ਨਾ ਹੋਦਾ ਬਹੁਤ ਉਜਾੜਿ ਆਹੀ । ਸੈਖੁ ਫਰੀਦ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਪਿਆਰਾ ਸੇਖੁ ਬਹਾਵਦੀ ਭੀ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਪਿਆਰਾ ਦੋਵੈ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਮਿਲ ਗਏ । ਖੁਦਾਇ ਦੀਆ ਬਾਤਾ ਲਗੇ ਕਰੇਣ । ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਅਤੈ ਸੇਖੁ ਬਹਾਵਦੀ ਬੈਠੇ ਖੁਦਾਇ ਦੀਆ ਬਾਤਾ ਕਰਦੇ ਥੇ । ਲਾਲਸਹਿਬਾਜ ਅਤੇ ਸੇਖੁ ਸਰਫ ਭੀ ਆਇ ਗਏ । ਸਲਾਮਾ ਲੇਕ ਕਰਿ ਬੈਠੇ ਆਪ ਵਿਚ ਕਮਾਈ ਦੇ ਲਗੇ ਜੋਰ ਅਜਮਾਇਸਣ ਤਾ ਪਹਿਲੇ ਲਾਲ ਸਹਿਬਾਜ ਕੂ ਫਰਮਾਇਆ ਸੇਖੁ ਜਿਹਾ ਲਾਲ ਸਹਬਾਜ ਜਿ ਕਿਝੁ ਤੂ ਫਕੀਰਾ ਦੀ ਖਾਦਮੀ ਕਰੇਸੀ, ਤਾ ਓਥਹੁ ਲਾਲ ਸਹਿਬਾਜ ਸਿਜਦਾ ਦੇ ਕਰ ਫੁਕਰਾਵਉ ਅਗੇ ਦਉੜਿਆ । ਦਉੜ ਕਰ ਰੋਟੀਆਂ ਸਾਗ ਪਾਣੀ ਲੈ ਆਇ ਫਕੀਰਾ ਕੂ ਜਿਤਨੇ ਫਕੀਰ ਜੁੜੇ ਉਤਨਿਆ ਕੂ ਪਹੁਤਾ । ਫਿਰ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਕੂ ਹੁਕਮ ਥੀਆ । ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ, ਤੈ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਸਕਰ ਗੰਜ ਕਹਾਇਆ ਹੈ, ਆਉ ਹੁਣ ਫਰੀਦ ਤੂ ਸਕਰ ਖੁਲਾਉ । ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਅਜ ਮਤ ਦਿਖਾਈ ਢੇਰ ਸਕਰ ਦੇ ਹੋਇ ਗਏ ਹੈਨਿ ਫਕੀਰ ਲੁਟ ਰਹੈ ਸਕਰ ਨਾਖੁਟੈ ਨਾਹੀ, ਕਾਹੀ ਢੇਰ ਗਜ ਗੰਜ ਹੋਇ ਗਏ ਹੈ ਕਿ ਓਥੇ ਫਕੀਰਾ ਪੀਰਾ ਭੀ ਮੰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਿ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਸਕਰਗਜ ਸਭ ਕਹਿ ਉਠੇ ਤਾ ਆਖਿਆ ਫਕੀਰਾ ਜਿਸ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਪੀਰ ਬਹਾਵਦੀ ਲਾਲ ਸਹਿਬਾਜ, ਸੇਖ, ਸਰਫ ਸੇਖੁ ਟੀਹਰ ਮੋਚੀ ਬਹੁਤ ਫਕੀਰਾ ਦੀ ਖਾਦਮੀ ਕਰੇਦਾ ਹੈ ਸਰਸਤੀ ਹੈ । ਟੁਕੜਾ ਫਕੀਰਾ ਨਾਲ ਵਡ ਖਾਦਾ ਹੈ । ਆਵਹੁ ਉਸ ਕਨੈ ਵਞਾਏ, ਚਲੇ ਚਲੇ ਉਸ ਕਨੇ ਆਏ । ਜਾ ਦੇਖਨਿ ਤਾ ਅਧਉੜੀ ਰੰਗ ਦਾ ਹੈ, ਬੈਠਾ ਕੁਨਾਲੀ ਉਪਰ ਹਥ ਰੰਗ ਦੀ ਟਿੰਡ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈ । ਬੈਠਾ ਅਧਉੜੀ ਰੰਗ ਦਾ ਹੈ ਤਾ ਫਕੀਰਾ ਆਖਿਆ ਆਏ ਜਿ ਸਲਾਮ ਲੇਕ । ਸੇਖ ਟੀਹਰ ਅਲੇਕੰ ਸਲਾਮ ਹੈ ਸੇਖਹੁ ਖੁਦਾਇ ਦਿਅਹੁ ਸਾਦਕਹੁ, ਸੇਖ ਟੀਹਰੁ ਉਠ ਖੜਾ ਹੋਇਆ, ਹੇ ਸੇਖੁ ਟੀਹਰ ਫਕੀਰੀ ਕਹਿਆ ਕੁਝ ਇਥਾਓ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਮਹਬਤਿ ਫਕੀਰਾ ਕੂ ਖੁਲਾਓ ਅਖੇ ਜੀ ਘਰਿ ਚਲੀਐ । ਅਖੇ ਨਾ ਇਥਾਊ । ਤਾ ਸੇਖ ਟੀਹਰ ਆਖਿਆ ਭਲਾ ਹੋਵੇ ਭਰਿ ਕਰਿ ਟਿਡ ਰੰਗਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਿਹਾ ਬਿਸਮਿਲਹ ਪੀਰ ਬਹਾਵਦੀ ਪੀਓ । ਪੀਰ ਬਹਾਵਦੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਰਮਾਦਾ ਲਇਆ ਪੀਨ ਸਕਦੀ ਪਰ ਕਪੜਿਆ ਵਿਚ ਦੀ ਲਗਾਣ ਡੋਲਣ ਸਾਰੀ ਟਿਭ ਡੋਲ੍ਹ ਦਿਤੀਅਸੁ ਕਪੜਿਆ ਵਿਚੋ ਦੇ। ਉਥੋ ਸਲਾਮਾ ਲੇਕੀ ਕਰ ਚਲੇ। ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਬਹਾਵਦੀ ਫਕੀਰਾ ਨੂੰ ਲੈਦੇ ਆਪਣੇ ਡੇਰੇ ਗਇਆ। ਕਪੜੇ ਲਾਹਿ ਲਉਡੀ ਕੂ ਦਿਤਿਆਸੁ। ਜਿਏ ਕਪੜੇ ਧੋਇ ਕੇ ਲੈ ਆਉ। ਬਾਦੀ ਧੋਵਣਿ ਗਈ, ਹੋਰ ਦਾਗ ਉਤਰੇ ਹਿਕ ਦਾਗ ਉਤਰੇ ਨਾਹੀ। ਓਹਨਿ ਬਾਦੀ ਲੈ ਕਰਿ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਚੂਸਿਆ। ਉਸ ਦਾਗ ਦੇ ਚੂਸਣੇ ਨਾਲ ਹਭਾ ਕੀਮਤਿ ਪਇ ਗਈ। ਖਬਰਦਾਰ ਹੋਈ, ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਪੀਰ ਬਹਾਵਦੀ ਕੂ ਆਖਿਆ ਜਿ ਸੇਖ ਸਲਾਮਤੀ ਮਕੇ ਦੇ ਪਕੇ ਮੰਡੇ ਅਤੈ ਤਰ ਹਲਵਾਂ ਅਸਾ ਕੂ ਅਜ ਖੁਲਾਓ। ਏਥੇ ਬੈਠਿਆ ਕੂ ਖਵਾਲ। ਤਾ ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇ ਕਰਿ ਅੰਦਰ ਜਾਇ ਕਰਿ ਬਹਿ ਰਹਿਆ। ਤਾਬਾਦੀ ਹਥ ਬੰਨ ਕਰ ਅਗੈ ਆਇ ਖੜੀ ਹੋਈ, ਆਖਿਉਸੁ ਸੇਖ ਸਲਾਮਤੀ ਗਮਨਾਕ ਕਿਉ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਤਾ ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਕਹਿਆ ਜਿ—ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਅਜ ਫਕੀਰ ਰਉ ਰੁਧਾ ਹੈ ਜਿ ਮਕੇ ਦੇ ਪਕੇ ਮੰਡੇ ਅਤੈ ਤਾਜਾ ਹਲਵਾ ਅਸਾ ਕੂ ਡੇਹਿ। ਏਸ ਬਾਤ ਦਾ ਗਮ ਦਿਲ ਵਿਚਿ ਪਇਆ ਆਹੇ। ਤਾ ਓਹ ਬਾਦੀ ਬੋਲੀ ਜਿ ਪੀਰ ਸਲਾਮਤੀ ਏਸ ਬਾਤ ਦਾ ਲੀਤਾ ਗਮ ਮਤ ਖਾਹਿ। ਖੁਦਾਇ ਅਸਾਨ ਕਰੇਸੀ। ਤਾ ਪੀਰ ਬਹਾਵਦੀ ਆਖਿਆ ਜਿ ਐ ਬਾਦੀ ਤੈਨੂੰ ਇਤਨੀ ਪਹੁੰਚ ਹੈ ਤਾ ਓਨਿ ਬਾਦੀ ਕਹਿਆ ਜਿ ਪੀਰ ਸਲਾਮਤੀ ਤੇਰੀ ਮਿਹਰ ਸਾਥਿ ਤੂ ਹੈ ਕਰੇਸੀ। ਸੀਖ ਬਹਾਵਦੀ ਕਹਿਆ ਜਿਹਾ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਬਿਸਮਿਲਹ ਕਰਕੈ ਲੈ ਆਉ ਤਾ ਬਾਦੀ ਮਕੇ ਦਿਆਹੁ ਬਜਾਰਹੁ ਤਾਜਾ ਹਲਵਾ ਤਾਜ਼ੇ ਮੰਡੇ ਤਾਜ਼ੀਆ ਜਲੇਬੀਆ ਮਕੇ ਵਿਚਿਹੁ ਆਣਿ ਪੀਰ ਬਹਾਵਦੀ ਦੈ ਅਗੇ ਰਖੇ। ਪੀਰ ਬਹਾਵਦੀ ਲੈ ਕਰਿ ਦਰਵੇਸਾ ਖੁਦਾਇ ਦਿਆ ਅਗੈ ਰਖੇ। ਫਕੀਰਾ ਖਾਇ ਕਰ ਦੁਆਈ ਕੀਤੀਆ। ਜਾ ਫਕੀਰ ਖਾਇ ਨਿਬੜੇ ਤਾ ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਆਖਿਆ ਜਿਐ ਬਾਦੀ ਅਲਹ ਦੀ ਤੈਨੂੰ ਜਿ ਇਹੁ ਖਬਰ ਪਈ ਇਥਹੁ ਲਹਿ ਪਹੁੰਚ ਹੋਈ ਸੋ ਕਿਥਹੁ ਹੋਈ ਤਾ ਓਨਿ ਬਾਦੀ ਆਖਿਆ ਪੀਰ ਸਾਲਮਤੀ ਮੈ ਏਹ ਤੈ ਹੀ ਤੈ ਪਾਈ ਹੈ। ਤਾ ਸੇਖੁ ਬਹਾਵਦੀ ਕਹਿਆ ਜਿ ਤੂੰ ਕਹਿ ਸੁਣਾਇ ਜਿ ਕਿਤੁ ਸਬੱਬ ਤੈਨੂੰ ਏਹ ਬਾਤ ਹੋਈ। ਤਾ ਓਨਿ ਆਬਾਦੀ ਆਖਿਆ ਜਿ ਪੀਰ ਸਲਾਮਤੀ ਤੈ ਜੋ ਪੇਰਣੁ ਆਪਣਾ ਧੋਵਣ ਦਿਤਾ ਤਾ ਮੈਲੈ ਕਰਿ ਪੇਰਣ ਕੂ ਦਰਿਆਇ ਗਈ। ਪੇਰਣ ਕੂ ਧੋਵਣ ਲਗੀ ਤਾ ਇਕ ਜਿ ਦਾਗ ਲਗਾ ਆਹਾ ਸੋਲਹ ਹੈ ਨਾਹੀ। ਮੈਡੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਥੀਆ, ਜਿ ਪੀਰ ਫੁਰਮਾਇਆ ਹੈ ਜਿ ਏਹੁ ਪੇਰਣ ਹਛਾ ਕਰ ਕੇ ਲੈ ਆਉ। ਦਾਗ ਉਤਾਰ ਲੈ ਆਉ ਅਤੇ ਜੇ ਦਾਗ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਸਾ ਤਾ ਪੀਰ ਵੇ ਖੁਸ਼ ਸੀ ਬੀਸੀ, ਪਰ ਹੋਵੇ ਤਾ ਮੈ ਇਸ ਦਾਗ ਕੂ ਘਿੰਨ ਕੈ ਚੂਸਾਂ ਜਿ ਇਹ ਦਾਗ ਲਹਿ ਵੰਞੈ। ਜਾ ਉਹ ਦਾਗ ਮੈਲੇ ਕਰਿ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਜਿ ਹਾਇ ਹਾਇ ਜੇ ਜਾਣਾ ਏਹ ਦਾਗ ਹੈਨਿ ਤਾ ਮੈਂ ਵਿਣੁ ਧੋਤਿਆ ਚੂਸੇ ਹੋਨ ਆਹਿ ਚੂਸ ਘਿਧਾ, ਤਾ ਮੈ ਹਭਾ ਬੋਝੀ ਇਸ ਜਹਾਨ ਦੀ ਹੋ ਗਈ। ਮੈ ਆਖਿਆ ਜੇ ਜਾਣਾ ਇਹੁ ਦਾਗ ਹੈਨਿ ਤਾ ਮੈ ਵਿਣ ਧੋਤਿਆ ਚੂਸੇ ਹੋਣੇ ਆਹੇ ਜਿ ਹਭਾ ਜਹਾਨਾ ਲੋਆ ਦੀ ਖਬਰ ਥੀਵੈ ਆਹਿ। ਪੀਰ ਸਲਾਮਤੀ ਮੈ ਜਿ ਲੱਬਾ ਹੈ ਸੁ ਤੇਰੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸ ਕੇ ਥੀ ਲਥਾ ਹੈ । ਤਾ ਸੇਖੁ ਬਹਾਵਦੀ ਕੂ ਦਿਲ ਵਿਚ ਗੁਜਰੀ ਬਾਤ ਜਿ ਹੈ ਇਹੁ ਦਾਗੁ ਸੇਖੁ ਟੀਹਰ ਦਾ ਆਹਾ ਉਸ ਰੰਗ ਦੀ ਟਿਭ ਦਾ । ਕਿਸੁ ਲਉਭੀ ਧੋਤੇ ਦਾਗ ਨਾਲਿ ਏਵੇ ਹੀ ਸੋਝੀ ਥੀ । ਮੈਂ ਢੁਕਸੁ ਜਿ ਉਤਹੀ ਜਾਹਗਾ ਪੀਤਾ ਹੋਦੀ ਤਾ ਤ੍ਰਿਹੁ ਜਹਾਨਾ ਦੀ ਸੋਝੀ ਹੋਦੀ ਅਤੈ ਕਿਤਨੀਆ ਗਨੀਮਤਿ ਪਲੈ ਪਉਦੀ ਅਲਹੁ ਆਲਮ ਜਾਣੈ । ਪਰ ਫਿਰ ਵੰਞਾ ਸੇਖੁ ਟੀਹਰ ਕੰਨੇ । ਤਾ ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਵਤ ਸੇਖ ਟੀਹਰ ਕੀਨੈ ਆਇਆ । ਆਇ ਕਰ ਆਖਿਓਸੁ ਅਸਲਾਮਾ ਲੇਕੰ ਸੇਖੁ ਟੀਹਰ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਪਿਆਰੇ । ਆਉਜੀ ਅਲੇਕੰ-ਸਲਾਮ ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਅਲਾਹ ਦੇ ਰਸੀਦੇ ਪਰ ਓਹ ਵੇਲਾ ਚਲ ਗਈ ਅਖੇ ਜੀ ਕੁਝ ਬਖਰਵੰਦ ਹੋਵੈ । ਅਖੈ ਬਖਰਵੰਦ ਆਪੇ ਸਟਿਆ ਤਾ ਮੈ ਕਿਆ ਕਰੀ ਸੇਖੁ ਬਹਾਵਦੀ ਵਤ ਗਇਆ ਫਿਰਿ ਜਿ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਇਵੈ ਲੋੜਿਆ ਹੋਇਆ ।

ਅਬ ਤੇਰਵਾ ਮਸਲਾ ਚਲਿਆ

ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਵਤ ਯਾਰਾ ਕੰਨੇ ਆਇਆ । ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਸੇਖ ਫਰੀਦ, ਲਾਲ ਸਹਿਬਾਜੁ ਵਤਿ ਜੰਗਲਿ ਆਏ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਲਗੇ ਕਰੇਣ । ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਮਿਲਿ ਗਇਓ ਨੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚਿ । ਤਾ ਸੇਖ ਸਰਫ ਨਿਵਾਜ ਜਿ ਭਾਵੈ ਤਾ ਕਰੈ ਜੇ ਭਾਵੇ ਤਾ ਨਾ ਕਰੀ । ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਪੰਜ ਵਖਤ ਨਿਵਾਜ ਤ੍ਰੀਹ ਰੋਜਿਆ ਵਿਚ ਖੰਭੁ ਨਾ ਪਾਇਦੇ । ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦੇ ਨਾਲਿ ਇਕੁ ਦਿਨ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੂ ਨਿਵਾਜ ਕਜਾ ਥੀ ਗਈ । ਤਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ ਹਾਇ ਹਾਇ ਮੈਡੇ ਸਿਰ ਜੁਲਮੁ ਹੋਇਆ ਜਿ ਅਜੁ ਮੈਕੂ ਨਿਵਾਜ ਕਜਾਇ ਗਈ ਮੈਡੇ ਸਿਰ ਰੰਙੁ ਥੀਆ । ਜਾਰ-ਜ਼ਾਰ ਰੋਵੈ ਹਾਇ ਹਾਇ ਕਰੈ ਤੋਬਹ ਤੋਬਹ ਜਿ ਖੁਦਾਇ ਮੇਰੇ ਸਿਰਿ ਜੁਲਮ ਕੀਤਾ ਨਿਹਾਜ ਕਜਾ ਥੀ ਗਈ-ਜਿਉ ਗਮਨਾਕ ਬੈਠਾ ਆਹਾ । ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਤਿਉਂ ਸੇਖੁ ਸਰਫ ਨਜਰਿ ਆਇ ਗਇਓਸੁ, ਏ ਖੁਦਾਇ ਮੈਕੂ ਆਹਿ ਏਕ ਵਖਤ ਨਿਵਾਜ ਕਜਾ ਹੋਇ ਗਈ ਹੈ ਤਾ ਮੈਕੂ ਜਿਨੀ ਅਸਮਾਨ ਹਿਕੁ ਥੀ ਗਇਆ ਹੈ । ਭਿਖਾ ਉਸ ਸੇਖੁ ਸਰਫ ਕਾ ਕਵਣ ਹਵਾਲ ਹੈ । ਜਿ ਨਿਵਾਜ ਕਦੇ ਨਾਹੀ ਗੁਜਾਰ ਦਾ ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਬੈਤ ਸੁਟਿਆ ਸੇਖ ਸਰਫ ਲਾਇ ਕਰ ਤਾ ਸੇਖ ਆਖਿਆ:—

"ਫਰੀਦਾ ਅਜ ਨ ਸੁਤੀ ਕੰਤ ਸਿਉ ਅੰਗ ਮੁੜੇ ਮੁੜ ਜਾਇ ।
ਜਾਇ ਪੁਛਹੁ ਡੁਹਾਗਣੀ ਤਿਨ ਕਿਉ ਰੈਣ ਵਿਹਾਇ ।"

ਤਾ ਸੇਖ ਸਰਫ ਬੁਝਿਆ ਜਿ ਅਸਾਕੂ ਇਹੁ ਆਖਦਾ ਹੈ ਅਜੇਹੀ ਗਾਲਿ ਤਾਂ ਸੇਖ ਸਰਫ ਬੈਤ ਸਟਿਆ:—

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

"ਸਹੁਰੇ ਢੋਈ ਨ ਲਹਾ ਪੇਈਏ ਨਾਂਹੀ ਥਾਉ
ਪਿਰੁ ਵਾਤੜੀ ਨਾ ਪੁਛਈ ਧੰਨ ਸੁਹਾਗਣਿ ਨਾਉ।"

ਤਾ ਸੇਖੁ ਸਰਫੁ ਆਖਿਆ ਸੇਖੁ ਫ਼ਰੀਦ ਆਸਾਂ ਕੂ ਕਿਆ ਆਖਦਾ ਹੈ। ਅਜੇ ਤਾ ਤੂੰ ਕੰਨਓ ਕਜੈ ਥੀਵਦੀ ਹੈ, ਤਾ ਤੂੰ ਸਾਧਨ ਸੇਘੀਆ ਤਾ ਅਸਾ ਕੂ ਕਿਆ ਆਖਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਜਾਇ ਸੇਖੁ ਸਰਫ ਦੀ ਪੈਰੀਂ ਪਇਆ ਜੇ ਤੂੰ ਵਡਾ ਬਜੁਰਗਵਾਰ ਹੈ, ਤਾ ਤੂੰ ਇਦੂੰ ਰਾਹ ਹੁ ਕੁ ਕੁਝ ਮੈਕੂ ਭਸਿ ਜਿੰਮੇ ਭੀ ਖੁਦਾਇ ਕੂ ਪਾਇ। ਲਗਿ ਪਇਆ ਸੇਖ ਸਰਫ ਕੂ ਫਰੀਦ। ਤਾ ਸੇਖ ਸਰਫ ਵਤ ਬੋਲਿਆ ਜਿ ਖੁਦਾਇ ਤੈ ਕੁ ਭੀ ਅਬੜਾਇਸੀ। ਖੁਦਾਇ ਯਾਦ ਰਖੁ! ਅਖੈ ਜੀ ਜਾ ਖੁਦਾਇ ਤੂੰ ਮੈਕੂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਮੈਕੂ ਖੁਦਾਇ ਨਾਲ ਮੇਲਿ ਛਵਿ ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੁ ਸਮਝਾਇਦਾ ਹੈ ਸੇਖ ਸਰਫ ਕਿਆ ਆਖਿਓਸੁ। ਬੈਤ ਦਿਤੋਸੁ, ਅਖੈ:—

"ਛਿਣ ਕਾਇਨ ਵੰਗਾ ਚੂੜੀਆ
ਸਹੁ ਬਾਝਹੁ ਗਲਾ ਕੂੜੀਆ।"
ਸੇਖ ਸਰਫ ਨਾ ਥੀਉ ਉਤਾਵਲਾ।
ਹਿਕੁ ਚੋਟ ਨ ਥੀਦੇ ਚਾਵਲਾ।"

ਸੇਖੁ ਸਰਫ ਆਖਿਆ ਏ ਫਰੀਦ ਏਹ ਰਾਹੁ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਤੂੰ ਲਧਾ ਲੋੜਦਾ ਹੈ ਤਾ ਈਵੈ ਜੁਲ, ਤਾ ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਸੇਖ ਸਰਫ ਲਾਲ ਸਹਿਬਾਜ ਕਈ ਦਿਨ ਕਿਤਨੀਆ ਮੁਦਤਿ ਇਕਠਿਆ ਆਹੀ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਰਹੇ ਹੈਨ। ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਪਣੇ ਘਰਿ ਆਇਆ।

ਅਬ ਚਉਧਵਾਂ ਮਸਲਾ ਚਲਿਆ

ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਥੀਆ ਇਕ ਦਿਨ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਅਤੇ ਸੇਖੁ ਬਹਾਵਦੀ ਕਹਿਆ ਜਿ ਯਾਰ ਹੁਕਮ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਫੁਰਮਾਇਆ। ਮੁਸਤਫਾਹ ਦਾ ਹੈ। ਹੁਕਮ ਮਹੰਮਦ ਕ ਥੀਆ ਹੈ, ਉਮਤਿ ਮਹੰਮਦ ਕੀ ਹੈ, ਉਮਤਿ ਮਹੰਮਦ ਪਿਛੈ ਛੁਟਸੀ, ਹੁਕਮ ਪਰਵਦਗਾਰ ਦਾ ਹੈ। ਪੀਰ ਮੁਸਤਫਾਹ ਹੈ ਪੀਰ ਬਾਝੋ ਬਣਦੀ ਨਾਹੀ। ਖੁਦਾਇ ਨਾਲ ਤਾ ਮੁਸੱਰਫ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾ ਪੀਰ ਪਕੜੀਐ ਨਾਹੀ ਤਾਂ ਖੁਦਾਇ ਨਾਲ ਸਭੁ ਰਹਦਾ ਹੈ, ਮਿਲੀਐ ਜਾ ਪੀਰ ਪਕੜੀਐ, ਤਾਂ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਅਜਬੁ ਬਾਤ ਹੈ ਜਿ ਪੀਰ ਪਕੜੀਐ। ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਪੀਰ ਪਕੜੀਐ। ਤਾ ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਿਹਾ ਜੇ ਪੀਰ ਪਕੜੀਐ ਪਰ ਕਿਹੜਾ ਪਕੜੀਐ ? ਤਾਂ ੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਕਹਿਆ ਜਿ ਪੀਰ ਪਕੜੀਐ ਸੇਖ ਸਰਫ ਵਡਾ ਬਜੁਰਗ ਵਾਰ ਹੈ ਏਹੀ ਪਕੜੀਐ । ਤਾ ਸਭਨਾ ਆਖਿਆਜਿ ਭਲਾ ਹੋਵੇ ਸੇਖੁ ਸਰਫ ਜਿ ਹੋਸ਼ਿ ਵਡਾ ਖਨਵਾਦਾ ਹੈ ਏਹੋ ਪਕੜੀਐ । ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ, ਲਾਲ ਸਹਿਬਾਜ ਸੇਖੁ ਬਦਰ ਹੋਰਿ ਫਕੀਰ ਸਾ ਖਿਜਾਮਤਿ ਹੋਇ ਕਰ ਲਕੜੀਆ ਦੀਆ ਭਰੀਆ ਚੁਣਿ ਕਰਿ ਸਿਰ ਕਰਿ ਕਰਿ ਸਖ ਸਰਫ ਦਾ ਜਿਥੈ ਬਵਰਚੀ ਖਾਨਾ ਆਹਾ ਉਥਾ ਲੈ ਆਣ ਸਟੀਓਨੇ । ਟੁਕੜੇ ਅਤੈ ਬੇਰੜੀ ਜਿ ਕਿਛ ਬੀ ਆਹਾ ਸੋ ਸੇਖ ਸਰਫ ਦੇ ਅਗੈ ਲਿਜਾਇ ਰਖਿਓ ਨੇ । ਸੇਖ ਸਰਫ ਜਾਇ ਸਲਾਮਾ ਲੇਕ ਦਿਤੇ ਨੇ । ਸੇਖ ਸਰਫ ਆਖਿਆ ਜਿ ਅਲੇਕੰ ਸਲਾਮ । ਖੁਦਾਇ ਦਿਅਹੁ ਪਿਆਰਿਅਹੁ । ਆਵਹੁ ਜੀ ਅਸਾਕੂ ਅਜ ਅਸਾਡੇ ਬਾਬਿ ਖੁਦਾਇ ਮਿਹਰਵਾਨ ਹੋਇਆ । ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਭੇਜੇ ਸੁ । ਅਸਾਕੂ ਅਜੁ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਖਸਮਾਨ ਥੀਆ ਸੇਖ ਸਰੀਫ਼ ਉਠਿ ਖੜਾ ਥੀਆ ਜੇ ਜੀ ਖੁਦਾਇ ਦਿਅਹੁ ਸਾਦਿਕਹੁ ਅਲਹ ਦੇ ਪਿਆਰਿਹੁ ਜੀ ਆਈਐ ਜੀ ਬਹੀਐ ਜੀ, ਅਜ ਅਸਾਕੂ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਤੁਲਫ ਥੀਆ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਨਿਹਾਲ ਥੀਆ ਸੇ । ਦਸਤ ਪੰਜਾ ਲੈ ਕਰਿ ਦਸਤ ਪੋਸੀ ਕਰਿ ਬੈਠੇ । ਸਿਫਤ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਲਗੇ ਕਰਣਿ । ਕੋਈ ਵਦੀਹਫਾਹ ਲਗਾ ਪੜਣ । ਕੋਈ ਤਸਬੀ ਲਗਾ ਫੇਰਨ । ਕੋਈ ਕੁਲ ਹਵਲਹੁ ਲਗਾ ਪੜ੍ਹਣ । ਜੇਹਾ ਜੇਹਾ ਕਿਸੈ ਦਾ ਬੰਦਗੀ ਕਾਰਰ ਆਹਾ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਲਗੇ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨ ਤਾ ਸੇਖ ਸਰਫ ਆਇ ਖੜਾ ਹੋਇਆ । ਏ ਫਕੀਰ ਖੁਦਾਇ ਦਿਅਹੁ ਜਿ ਕੁਝ ਕਿਸੈ ਦੈ ਜੀ ਹੈ ਸੁ ਫਰਮਾਈਐ । ਤੇਹਾ ਤੇਹਾ ਖੁਦਾਇ ਖਾਣਾਂ ਭੇਜ ਸੀ । ਜਿਸ ਕਿਸੈ ਦੇ ਜੀ ਜੇਹੀ ਤਲਬ ਖਾਣੇ ਦੀ ਆਹੀ ਤੇਹਾ-ਤੇਹਾ ਸਭਨਾ ਆਖਿਆ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਚਪ ਕਰਿ ਰਹਿਆ । ਤਾ ਸੇਖੁ ਸਰਫ਼ ਆਖਿਆ, ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਖੁਦਾਇ ਦਿਆ ਪਿਆਰਿਆ ਕੁਝ ਤੂ ਵੀ ਆਖੁ ਫੁਰਮਾਇ । ਤਾਂ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ ਸੇਖੁ ਸਲਾਮਤਿ ਤੇਰੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਮਮੂਰ ਹਾ । ਅਸਾਕੂ ਤੂ ਮਿਹਰ ਹੀ ਕਰਿ ਤੇਰੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਖੁਸੀ ਹਾ । ਤਾ ਸੇਖ ਸਰਫੁ ਆਖਿਆ ਜਿ ਕੁਝ ਮਿਹਰ ਹੈ ਸੋ ਤੁਸਾਹਾ ਵਿਚ ਹੈ ਜਿ ਕੁਝ ਤੁਸਾਡੈ ਮੁਖ ਪਵੈ ਤਾ ਅਸੀ ਨਿਹਾਲ ਥੀਵਾ ਹੈ । ਜਿ ਫੁਕਰਾਉ ਉਪਰਹੁ ਅਸੀ ਭੀ ਥੀਵੇ ਹਾ । ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ ਸੇਖੁ ਸਲਾਮਤੀ ਰੋਟੀਆ ਹੀ ਸਾ ਖਾਧੀ ਆਹੀ, ਹਿਕ ਪਲੈ ਭੀ ਬਧੀਆਹੁਸੁ । ਤਾ ਸੇਖੁ ਸਰਫ ਆਖਿਆ ਅਖੈ ਫਰੀਦਾ ਕੁਝ ਪਾਣੀ ਪੀਉ ਅਖੈ ਜੀ । ਪਾਣੀ ਕੁਝ ਪੀਤਾ ਹੈ ਹੋਰ ਅਸਤਾਵਾ ਭਰਿਆ ਹੈ । ਤਾ ਸੇਖੁ ਸਰਫ਼ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਨਾਲ ਲਗਾ ਬਾਤਾ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਰਾਹ ਦੀਆ ਕਰਣ । ਸੇਖ ਸਰਫ ਆਖਿਆ ਜਿ ਫਰੀਦਾ ਤੂ ਜਿ ਫਰੀਦ ਹੋਇਓਸੁ ਕੂੜ ਢਾਹਣੈ ਕੂ ਹੋਇਓ ਕਿ ਸਚ ਬੋਲਣੇ ਕੂ ਹੋਇਓ । ਤਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ ਸੇਖ ਸਲਾਮਤੀ ਜੇਹੜੀ ਜਾਹਗਾ ਕੂੜ ਦੀ ਲਗੈ ਉਹ ਜਾਹਗਾ ਸਮਝਾਈਐ । ਬਰਾਇ ਖੁਦਾਇ । ਸੇਖੁ ਸਰਫ ਆਖਿਆ ਜਿ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਤੂੰ ਖੁਦਾਇ ਨਾਲ ਅਸਨਾਉ ਹੋਇਓ ਕੂੜ ਕੁਫਰ ਨਾਲ ਅਸਨਾਉ ਹੋਇਓ । ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ ਸੇਖ ਸਲਾਮਤੀ ਫੁਰਮਾਈਐ ਤਾ ਸੇਖ ਸ਼ਰਫ ਆਖਿਆ ਜਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਏਹੋ ਫੁਰਮਾਵਣਾਹੈ ਜਿ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲੈ ਖੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਨ ਪਾਣੀ ਸਿਮਰਨ ਨਾਲ ਲੈ ਖੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਮਹੱਬਤ ਜਿ ਕੋਈ ਲੈ ਖੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਦਾਣਾ ਪਾਣੀ ਸੋਈ ਲੈ ਖੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ਼ ਦੈ ਬਾਬਿ ਖੁਦਾਇ ਬੀ ਮੇਹਰਵਾਨ ਹੋਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਮਿਹਰਿ ਲੈ ਦਉੜਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਅਗਲਾ ਮਿਹਰ ਝਲੇ ਦਾਣਾ ਪਾਣੀ ਕਬੂਲ ਕਰੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦਾਇ ਦੀਅਹੁ ਮਿਹਰਹੁ ਭਾਉ ਥੀਦਾ ਹੈ ਅਤੈ ਜੇ ਉਹ ਅਗਿਆਹੁ ਫੇਰ ਘਤਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਖੁਦਾਇ ਉਸ ਦੈ ਬਾਬਿ ਕਹਿਰਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਖੁਦਾਇ ਕਹਿਦਾ ਹੈ ਜਿ ਹੇ ਹੈਵਾਨ ਤੈ ਏਤੁ ਮਿਹਰ ਮੇਰੀ ਕੀ ਸੁਟੀ। ਤੈਨੂੰ ਹਉ ਆਪਣੀ ਦਰਗਹ ਸਦੇ ਸਾਂ। ਉਹ ਜਿ ਲੈ ਆਇਆ ਸਾ ਉਹ ਫੇਰਿ ਬੇ ਉਮੇਦ ਚਲਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਭੀ ਆਹਿ ਉਸ ਦੈ ਸਿਰ ਪਈ। ਆਨਣ ਵਾਲੇ ਦੀ। ਰਜਾਇ ਖੁਦਾਇ ਹੋਰ ਥੈ ਕੀਤੀ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਆਪਣਾ ਪਿਆਰਾ ਆਣ ਪੈਦੀ ਰਸ। ਉਸ ਕੂ ਖੁਦਾਇ ਉਹਾ ਗਰਜ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਪੀਰ ਜਿੰਨਾ ਨਾ ਮੰਨਿਆ। ਮਿਹਰਓ ਹਿਓ ਦੀ ਦੋਵੇ ਸਿਰੈ ਬਿ ਉਮੇਦ ਰਹਿਆ। ਤੂ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਅਹੁ ਦਰਗਾਹੋ ਬੇ ਉਮੇਦ ਰਹਿਓ ਜਿ ਕਿਉ ਜਿਥੈ ਕੋਈ ਤੈ ਪਾਸ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤ ਲੈ ਮਿਲਿਆ ਤਿਸ ਕੂ ਤੈਂ ਆਖਿਆ ਜਿ ਮੀਆਂ ਸਲਾਮਤੀ ਰੋਟੀ ਕੁਝ ਖਾਧੀ ਹੈ ਕੁਝ ਪਲੈ ਖਧੀ ਹੈ, । ਪਾਣੀ ਕੁਝ ਪੀਤਾ ਹੈ ਕੁਝੇ ਅਸਤਾਵੈ ਵਿਚ ਹੈ। ਜਿਦੋਂਕਾ ਤੂ ਫਕੀਰੀ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਦੋਂਕਾ ਤੂ ਕੂੜੋ ਕੂੜ ਬੋਲ ਦਾ ਰਹਿਓ। ਫਕੀਰ ਹੋਈਦਾ ਹੈ ਜਿ ਕੋਈ ਕੂੜ ਛੁਟੈ ਸਚੁ ਪਕੜੀਐ। ਤੂ ਸਚ ਛੋੜ ਕਰਿ ਕੂੜ ਲੈ ਨਿਕਲਿਓ। ਜਿਥੈ ਕਿਥੈ ਤੈ ਕੂੜ ਹੀ ਬੋਲਣਾ। ਏਹਾ ਗਲ ਖੁਦਾਇ ਕੂ ਭਾਵਦੀ ਹੈ। ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦਿਅਹੁ ਦਿਲਹੁ ਹਠ ਦੀ ਕਸੁਮਤਿ ਦਾ ਕੁਫਰ ਦੂਰ ਹੋਇ ਗਿਆ ਆਖਿਓਸੁ ਸੇਖ ਸਲਾਮਤੀ ਅਸਾਂ ਕੂ ਅਜ ਕੁਝ ਹੁਕਮ ਹੋਸੀ ਸਿ ਕਰੇਸਾਹੇ। ਤਾ ਸੇਖ ਸਰਫ ਆਖਿਆ ਜਿ ਫਕੀਰਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਹੋ ਹੈ ਜਿ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਜਿ ਅੰਨ ਖਾਹਿ ਅਖੈ ਭਲਾ ਥੀਵੈ ਸੇਖ ਸਰਫ ਆਖਿਆ ਹੇ ਬਾਂਦੀ ਅਜ ਸੇਖ ਫ਼ਰੀਦ ਰੋਜਾ ਛੋੜਦਾ ਹੈ ਕੁਝ ਭਲਾ ਜੇਹਾ ਤਾਮ ਕਰ ਘਿੰਨ ਆਉ। ਤਾ ਬਾਦੀ ਉਠ ਅੰਨ ਲਗੀ ਅੰਨ ਹੋਇਆ ਜੇਹਾ ਜੇਹਾ ਕਹੀ ਮੰਗ ਘਿਧਾ ਆਹਾ ਤੇਹਾ ਤੇਹਾ ਹਭ ਕਹੀ ਕੂ ਪਹੁਤਾ ਜਾ ਸਾਰੀ ਜਮਾਤ ਫਕੀਰਾ ਦੀ ਖਵਾਲ ਪਹੁਚਾ ਤਾ ਸੇਖ ਸਰਫ਼ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਪਾਸ ਆਇ ਬੈਠਾ ਅਸਤਾਵਾ ਲੈ ਕਰ ਹਥ ਧੁਆਇ ਸੁ, ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦੇ ਤਾਂ ਸੇਖ ਸਰਫ਼ ਬਾਂਦੀ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਹੇ ਬਾਂਦੀ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਖੂ ਖਾਣਾ ਘਿਨ ਆਉ। ਹੋਰ ਨਾ ਫਕੀਰਾ ਕੂ ਪਕੀ ਬਿਰੰਜ। ਬਕਰੀ ਦਾ ਗੋਸਤ, ਮੈਦੇ ਦੇ ਪ੍ਰਗੜ,ਤਰ ਹਲਵਾ ਹੋਇਆ ਆਹਾ, ਸੇਖ ਫ਼ਰੀਦ ਕੂ ਸਤਾ ਵਹ੍ਹਿਆ ਪੁਰਾਣੇ ਚਣੇ, ਖਾਸ ਦੇ ਥਲੇ ਦੇ ਲਗੇ ਹੋਏ ਜਿੰਨੀ ਹੂ ਨ ਰੋਟੀ ਹੋਵੈ ਨ ਅੰਨ ਹੋਵੈ ਓਹੋ ਕੀ ਸੁਕਾਇ ਕਰ ਠੀਕਰੀ ਵਿਚਿ ਪੀਹ ਕਰਿ ਘਾਧਾਂ ਪਤਲਾ ਜੇਹਾ ਕਰਿ ਕਰਿ ਦੇਗ ਵਿਚਿ ਪਕਾਇ ਕਰਿ ਸਹਨਕ ਵਿਚ ਪਾਇ ਕਰਿ ਚਮਚਾ ਵਿਚਿ ਰਖਿ ਕਰਿ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਦੈ ਅਗੈ ਆਣਿ ਰਖਿਆ। ਤਾ ਸੇਖੁ ਸਰਫ ਆਖਿਆ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਬਿਸਮਿਲਹ ਕਰਿ ਕਰਿ ਖਾਹਿ। ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਬਿਸਮਿਲਹ ਕਰਿ ਕਰਿ ਉਸ ਘੀਘੇ ਦੇ ਲਗਾ ਘਟ ਭਰਣ। ਤਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਘੁਟ ਭਰਿ ਕਰਿ ਆਖਿਆ ਜਿ ਸੇਖੁ ਸਲਾਮਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਿਕੁ ਭੌਰਾ ਕੂ ਲੂਨ ਪਾਈਐ ਹੈ, ਤਾ ਸੇਖ ਸਰਫ ਬਾਂਦੀ ਕੂ ਬੁਲਾਇ ਕਰਿ ਕਿਹਾ ਜਿ ਹਰਾਮਜਾਦੀ ਬਾਂਦੀ ਤੂੰ ਏਸੁ ਖਾਣੇ ਵਿਚਿ ਲੂਣ ਕਿਉ ਨ ਥੀ ਪਾਇ ਦੀ। ਤਾਂ ਬਾਂਦੀ ਆਖਿਆ ਜਿ ਸੇਖੁ ਸਲਾਮਤੀ ਮੈ ਜਾਤਾ ਕਿਸੈ ਫਕੀਰ ਦਾ ਖਾਣਾ ਹੈ ਮੈ ਕਿ ਜਾਣਾ ਕਿ ਕੋਈ ਸੁਆਦੀ ਹੈ। ਜਿ ਜਾਣਾ ਕਿਸੈ ਸੁਆਦੀ ਦਾ ਖਾਣਾ ਹੈ ਤਾ ਮੈ ਲੂਣ ਘਤ ਪਕਾਇਆ ਹੋਵੇ ਆਹਿ। ਇਤਨਾ ਬਾਂਦੀ ਦੇ ਕਹਿਣੇ ਨਾਲ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਇ ਗਇਆ ਜਿ ਸੁਭਹਾਨਾ ਯਾਰ ਜਬਨ ਮੈਂ ਥੀ ਇਸ ਬਾਂਦੀ ਕਿ ਬੁਝਣ ਕੂ ਸਾਬਾਸ਼ ਹੈ ਮੈਕੂ ਕੁਝ ਨਾਹੀ ਹਾਸਿਲ ਥੀਆ। ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਕੂ ਖਰੇ ਰੋਝੇਰਾ ਪਾਇਆ, ਫਿਕਰਵੰਦ ਹੋਇ ਗਇਆ, ਜਿ ਕੁਝ ਤੁਰਿਆਹੀ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਕੂ ਸੁ ਖਾਣਾ ਖਾਧੋਸੁ ਖਾਇ ਕਰਿ ਚੂਲੀ ਕੀਤੀ ਸੁ ਸੁਕਰ ਬਜਾਇ ਆਦੁਵਸੁ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਬੰਦਗੀ ਸਿਫਤਿ ਕੀਤੀ ਅਸੁ। ਹਥ ਜੋੜ ਖੁਦਾਇ ਅਗੈ ਫਰਿਆਦ ਕੀਤੀ ਸੁ। ਦੁਆਇ ਪੜੀਅਸੁ। ਯਾ ਪ੍ਰਵਦਗਾਰ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਿ, ਜਮਾਤ ਕੂ ਫਰੀਦ ਕਿਆਮ ਕੀਤੁਸੁ। ਸਭਨਾ ਸੁਕਰ ਬਜਾਇ ਆਦਾ। ਜਿ ਭਲਾ ਹੋਇਆ ਜਿ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਕਿਤਨਿਆ ਬਰਸਾ ਪਿਛੈ ਅਜੁ ਰੋਜਾ ਛੋੜਿਆ ਸਭ ਫਕੀਰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋਏ। ਜਿ ਸਾਰੀ ਜਮਾਤ ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਭੀ ਖਾਦਮੀ ਕੀਤੀ। ਸੇਖ ਸਰਫ ਪਿਛੈ ਤਬਰਕ ਲੈ ਕਰਿ ਆਪ ਭੀ ਆਇ ਬੈਠਾ ਤਾ ਸੇਖੁ ਆਖਿਆ ਜਿ ਬਾਬਾ ਫਕੀਰਹੁ ਖੁਦਾਇ ਦਿਅਹੁ, ਜਿਸ ਕਿਸੈ ਤਲਬ ਦਿਲ ਵਿਚ ਕਿਸੈ ਦੀ ਹੈ ਸੁ ਫੁਰਮਾਵਣਾ, ਖੁਦਾਇ ਅਸਨ ਕਰੇਸੀ, ਦਿਲ ਵਿਚ ਹੋਂਦੀ ਗਰਜ ਆਖਿ ਸੁਣਾਵਣੀ ਕਰਣਹਾਰ ਖੁਦਾਇ ਹੀ ਹੈ। ਅਸਾਨ ਕਰੇਸੀ। ਤਾ ਸਭ ਫਕੀਰ ਲੈ ਕਰਿ ਸੇਖੁ ਬਹਾਬਦੀ ਤੈ ਲੈ ਕਰਿ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਥੀ ਜਿਤਨੇ ਫਕੀਰ ਆਹੇ, ਸਭੇ ਆਖਉਠੇ ਜਿ ਸੇਖੁ ਸਲਾਮਤੀ ਅਸਾਂ ਕੂ ਆਪਣਾ ਕੁਲਹੁ ਸਿਜਦਾ ਦੇਹਿ, ਅਸਾ ਕੂ ਏਹਾ ਰਜਾਇ ਹੈ, ਤੇਰੇ ਦੀਦਾਰ ਦੀ। ਅਸਾਡਾ ਤੂੰ ਦਰਗਾਹ ਦਾ ਦਸਤੰਗੀਰ ਹੋਹਿ, ਅਸਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਮੁਰੀਦ ਕਰਿ। ਰਜਾਇ ਖੁਦਾਇ ਬਰਾਇ ਮਸਤਾਫਾਹਿ। ਤਾ ਸੇਖੁ ਆਖਿਆ ਖੁਦਾਇ ਭਲਾ ਕਰੇਸੀ ਤੁਸਾਡੀ ਗਰਜ ਮੁਰੀਦ ਹੋਵਣ ਦੀ ਹੈ, ਅਖੇ ਜੀ ਆਹਿ ਜੇ ਮਿਹਰ ਤੇਰੀ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਹੋਵੈ ਅਖੇ ਪਿਛੁਯਾਰੇ ਵੰਵਹੁ ਜਾਇ ਕਰ ਹਰਿਆ ਸਬੁਰ ਕੱਪਿ ਲੈ ਆਵਹੁ, ਮਸੀਤ ਕੂ, ਤਾਂ ਓਥਹੁ ਹਭ ਜਮਾਤ ਜਿਤਨੀ ਆਹੀ ਫਕੀਰਾ ਦੀ ਸਭ ਸੱਬਰ ਕੂ ਦਉੜੇ। ਜਾਇ ਕਰ ਦਭੁ ਦਭੁ ਹਰੀ ਵਢਿ ਕਰਿ ਹਭਨੀ ਭਰੀਆ ਬਧੀਆ। ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਅਤੈ ਸੇਖੁ ਬਹਾਵਦੀ ਦਭੁ ਵਢੀਆ ਨਾਹੀ। ਚਟਾ ਕੁ ਸੁਕਿਆ ਕਖਾ ਦਾ ਲੈ ਆਇ ਹੋਰ ਨੀ ਫਕੀਰੀ ਭਰੀਆ ਬੰਨੀਆ ਹਰੇ ਸਬਰ ਦੀਆ ਆਦੀਆ। ਓਹਿ ਜਿ ਫ਼ਕੀਰ ਸੇ ਓਨੀ ਜਾਇ ਮੁਜਟਾ ਸੇਖੁ ਸਰਫ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਿ ਜੀ ਅਸਾ ਤੇਰੇ ਬਚਨ ਨਾਲ ਭਰੀਆ ਬੰਨ੍ਹ ਆਂਦੀਆ। ਸੇਖੁ ਬਹਾਵਦੀ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਨਾ ਆਦੀ ਓਚਟਾਂ ਕੁ ਸੁਕਿਆ ਕਖਾਂ ਦਾ ਘਿਨ ਆਏ ਹੈਨਿ। ਇਜੇਹਾ ਉਨ੍ਹੀ ਕੀਤਾ ਆਹੇ। ਪਿਛੇ ਹਉਲੀ ਹਉਲੀ ਤੁਰਦੇ ਆਏ। ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਭੀ ਆਇ ਗਏ। ਸੇਖੁ ਸਰਫ ਆਖਿਆ—ਯਾਰੋ ਹਭਨਾ ਸਬਰੁ ਹੀ ਦਭੁ ਕਪਿਆ ਤੁਸਾਂ ਕਿਉਂ ਨਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਂਦੀਆਂ । ਤਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਬਹਾਵਦੀ ਆਖਿਆ ਸੇਖ ਸਲਾਮਤੀ ਅਸਾ ਕੂ ਇਹੋ ਹੀ ਨ ਆਈਆ ਜਿ ਹਰੇ ਕੂ ਕਟਿ ਸੰਘਾ ਹੈ । ਤਾਂ ਸੇਖੁ ਸਰਫ ਆਖਿਆ ਜਿ ਖੁਦਾਇ ਦਿਅਹੁ ਤੁਸਾਂ ਜਿ ਹਰਿਆ ਨ ਕਪਿਆ ਸਿ ਕਿਸ ਸਮਝ ਕਰ ਨਾ ਕਪਿਆ ? ਅਖੈ ਸੇਖੁ ਸਲਾਮਤੀ ਜਿਤਨੇ ਪਨੇ ਅਸਾ ਨਜਰਿ ਆਏ ਸਿ ਹਭੇ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਜਿਕਰੁ ਕਰੇਂਦੇ ਨਜਰਿ ਆਏ । ਅਸਾਂ ਏਤੈ ਨ ਵਢ ਸਕਿਆ । ਤਾਂ ਸੇਖੁ ਸਰਫ ਆਖਿਆ ਜਿ ਯਾਰੋ ਇਹ ਮਜ਼ਲ ਦੂਰੀਏ ਖੀਤੀ ਲੁੜਦੇ ਹੈਨਿ ਇਨਾ ਕੁਮਤਿ ਕੋ ਕੁਝ ਆਖਾ ਤਾਂ ਸੇਖ ਸਰਫ ਆਖਿਆ ਜਿ ਯਾਰੋ ਹਰਿ ਤੁਸੀਂ ਆਵਹੁ ਕੁਲ ਸਿਜਦਾ ਘਿੰਨਹੁ ? ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਅਤੈ ਸੇਖੁ ਬਾਹਾਵਦੀ ਬਗੈਰ । ਹੋਰਨਾ ਫਕੀਰਾਂ ਕੁਲਹ ਸਿਜਦਾ ਕੀਤਾ । ਲਿਟ ਲਵਾਇ ਮੁਰੀਦ ਹੋਏ । ਅਤੈ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਅਤੈ ਸੇਖੁ ਬਹਾਵਦੀ ਕੂ ਆਖਿਓਸੁ ਜਿ ਯਾਰੋ ਹਉ ਤੁਸਾ ਕੂ ਮੁਰੀਦ ਨਾਹੀ ਕਰ ਹੰਘਦਾ । ਤਸੀ ਖੁਆਜ ਮੋਨ ਦੀ ਕੰਨੇ ਵੰਞੋ । ਉਹ ਤੁਸਾਂ ਕੂ ਮੁਰੀਦ ਕਰੇਸੀ । ਮੈਂਡਾ ਕੰਮ ਨਾਹੀ ਜਿ ਤੁਸਾ ਕੂ ਮੁਰੀਦ ਕਰ ਸੰਘਾ । ਹੋਰ ਫਕੀਰ ਉਥਾਊ ਰਹੇ । ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਸੇਖੁ ਬਹਾਵਦੀ ਉਥੋਂ ਵਿਦਾ ਹੋਏ ਰਸਤਿਕ ਸੇਖੁ ਸਰਫ ਦਿਤੀ ।

ਅਬ ਪੰਦਰਵਾ ਮਸਲਾ ਚਲਿਆ

ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਹੋਇਆ, ਸੇਖ ਫਰੀਦ, ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਦੋਵੈਂ ਚਲੇ । ਤਾਂ ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਦੇ ਮੁਹਹ ਨਿਕਲ ਗਈ । ਗਲ ਜਿ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਕਰਾਮਾਤ ਵਡੀ ਕਿ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵਡੀ ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ ਜੀ ਤੁਸਾਂ ਕੂ ਰੋਸ਼ਨ ਹੈ ਅਸੀਂ ਕਿਆ ਆਖਾ ਹੇ, ਜੀ ਨਾ ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਆਖਿਆ ਜਿ ਨਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਤੂੰ ਆਖੁ ਜਿ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵਡੀ ਕਿ ਕਰਾਮਾਤ ਵਡੀ ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦੇ ਮੁਹਹੋਂ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਜਿ ਸੇਖ ਸਲਾਮਤੀ ਮੁਲਕਾਤ ਵਡੀ,ਤਾਂ ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਆਖਿਆ ਜਿ ਹੇ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦਾਤਾ ਆਪ ਹੈ ਸੁ ਸਚ ਹੈ ਪਰ ਕਰਾਮਾਤ ਵਡੀ ਹੈ । ਮਲਾਕਾਤ ਕਿਆ ਵਡੀ ਥੀਵੈ । ਸੇਖੁ ਸਲਾਮਤਿ ਏ ਹੈ ਜਿ ਤੁਸਾਂ ਕੂ ਰੋਸ਼ਨ ਹੈ, ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਹੋਇਆ । ਆਨ ਮਾਸਾ ਕੂ ਹਿਕਤ ਨਗਰ ਜਾਇ ਪੈਦਾ ਤੇ ਖੁਦਾਇ ਕੀਤੇ । ਸੁ ਉਸ ਨਗਰ ਦੇ ਨਜੀਕ ਗਏ । ਅਤੇ ਅਨੇਰੀ ਝਖੜ ਮੀਹ ਬਹੁਤ ਆਇਸੁ । ਖੜੇ ਹੋਏ ਗਏ । ਖੜੇ ਖੜੇ ਆਜਜੁ ਹੋਏ । ਤਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜ ਸੇਖੁ ਸਲਾਮਤੀ ਹੁਣਿ ਕਰਮਾਤ ਦਾ ਵਨਤ ਹੈ ਜਿ ਲਾਈਐ ? ਇਹੁ ਬਲਾਇ ਤੁਫਾਨ ਦਫੇ ਥੀਵੈ ਤਾਂ ਸੇਖੁ ਬਹਾਵਦੀ ਆਖਿਆ ਜਿ ਹੁਣ ਏਹਤੁ ਛੇਤੀ ਫਰੀਦ ਕਰਾਮਾਤ ਕਿਥਹੁ ਹੋਂਦੀ ਹੈ ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ ਸੇਖੁ ਸਲਾਮਤੀ ਹਿਕ ਗਰੀਬੜਾ ਜਿਹਾ ਅਸਾਡਾ ਮੁਲਾਕਾਤੀ ਹੈ । ਆਈਐ ਉਦਾਊ ਵੰਞਾ ਹੇ । ਅਖੈ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਭਲਾ ਥੀਵੈ । ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਉਸਦੇ ਆਇ ਖੜੇ ਹੋਏ । ਦਰਿ ਓਪਰ ਜਾਇ ਕਰ ਆਖਿਓ ਨੇ ਜਿ ਅਸਲਾਮਾ ਲੇਕੰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਯਾਰ ਅਲਾਹ ਦਿਆ । ਉਹ ਵਿਚਹੁ ਨਿਕਲ ਆਇਆ । ਅਲੇਕੰ ਸਲਾਮ ਹੈ ਸੇਖ ਫ਼ਰੀਦ ਖੁਦਾਇ ਦਿਆ ਪਿਆਰੇਆ । ਆਇ ਉਹ ਪੈਰੀ ਪਇਆ। ਨਿਕੀ ਝੁਗੀ ਆਹੀਅਸੁ । ਉਸ ਵਿਚ ਲਿਜਾਇ ਵਾੜਿਆ ਸੁ । ਨਿਘੇ ਰਖਅਸੁ । ਅਗੈ ਅਗ ਜਲਾਈਸੁ । ਪਾਣੀ ਤਤਾ ਕਰ ਕੇ ਪੈਰ ਧੋਤਿਅਸੁ । ਸਾਗੁ ਅਤੇ ਰੋਟੀ ਅਗੈ ਆਇ ਰਖੀ ਅਸੁ । ਹੇਠ ਉਪਰ ਕੂ ਕਪੜੇ ਡਿਤਿਅਸੁ ਬਹੁਤ ਲੱਦਿਆ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਮਹੱਬਤ । ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਅਤੈ ਸੇਖੁ ਬਹਾਵਦੀ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਏ । ਉਹ ਤੁਫਾਨ ਝਖੜ ਮੀਹ ਹਨੇਰੀ ਉਥਾਊ ਬੈਠਿਆ ਕਢਿਆ ਨੇ । ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਜਮਾਨਾ ਕਟਿ ਉਠਿ ਜਬ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਏ ਤਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ ਸੇਖੁ ਬਹਾਵਦੀ ਹੁਣ ਅਖਸੁ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵਡੀ ਕਿ ਕਰਾਮਤ ਵਡੀ ਅਖੇ ਨਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਮੁਲਾਕਾਤਿ ਵਡੀ । ਤਿਥੈ ਸੁਕਰ ਬਜਾਇ ਆਦੇ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਏ । ਜੈਦੇ ਘਰੈ ਵਿਚ ਰਹੇ ਆਹੇ ਤਿਸਕੂ ਦੁਆਇ ਦਿਤੀ ਆਨੇ ਜਿ ਅਲਾਹ ਦੇ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤਿ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਏਤੀ ਫਕੀਰਾ ਦੀ । ਖੁਦਾਇ ਤੇਰਾ ਅਲਾ ਦਿਆ ਖਰਾ ਭਲਾ ਕਰੇਸੀ । ਉਥਹੂ ਵਤਿ ਚਾਲੇ—

ਸੋਹਲਵਾ ਮਸਲਾ ਚਲਿਆ

ਓਥਹੁ ਚਲੇ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦੁ ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਅਖੇ ਯਾਰੋ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਹੈ ਜਿ ਬਹੁਤ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਸੁਣੀਦੀ ਹੈ। ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਨਾਵੈ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਰਾਜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਕੀਰ ਦੋਸਤ ਭੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਿ ਆਖਦੇ ਨੇ ਜਿ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਖੁਦਾਇ ਰੁਠਾ ਵੀ ਜਾਣਦੀ ਅਤੇ ਤੁਠਾ ਭੀ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਡੇਖ ਵੰਞਾ ਹੈ, ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਕੰਨੇ । ਜਿ ਬੀਬੀ ਡਿਖਾ ਤੂੰ ਖੁਦਾਇ ਰੁਠਾ ਤੁਠਾ ਕਿਉਂ ਕਰ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ? ਜਾਇ ਕਰ ਅਜ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਕੂ ਪੁਛਾ ਹੈ । ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਖਬਰ ਉਸ ਕੂ ਹੈ ਕਿ ਨਾਹੀ । ਸੇਖੁ ਫਰੀਦੁ ਸੇਖੁ ਬਹਾਵਦੀ ਦੋਵੇਂ ਚਲੇ ਚਲੇ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਦੇ ਆਏ । ਆਇ ਕਰਿ ਦਰਿ ਉਪਰਿ ਖੜੇ ਹੋਏ । ਅੰਦਰ ਦੁਆਇ ਭੇਜੀਆ ਨੇ ਜੀ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਸੇਖੁ ਬਹਾਵਦੀ ਖੜੋਤੇ ਹੈਨਿ ਦਰਿ ਉਪਰ ਜਿ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਕੂ ਅਸਾਡੀ ਦੁਆਇ ਪਹੁੰਚਾਵਹੁ । ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਲਉਂਡੀ ਹਥ ਆਖਿ ਭੇਜਿਆ ਜਿ ਸੇਖੁ ਸਲਾਮਤੀ ਹਿਕੁ ਭੋਤਾ ਇਥਊ ਖੜੇ ਹੋਹੁ ਮੈ ਨ੍ਹਾਵ ਘਿੰਨਾ ਜਾ ਮੈਂ ਨ੍ਹਾਵ ਘਿੰਨਾਂ ਤਾ ਤੁਸਾ ਕੂ ਸਦਿ ਘਿੰਨ ਸਾ ਹੇ । ਭੋਰਾ ਕੂ ਇਥਉਂ ਬਹਹੁ ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਉਥਾਉ ਬਹਿ ਗਏ ਤਾ ਤੋੜੀ ਹਿਕੁ ਜੋਗੀ ਆਇਆ ਗਇਆ ਓਹ ਅਜੇ ਬੈਠੇ ਆਹੇ,ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਨ੍ਹਾਵਦੀ ਆਹੀ।ਜੋਗੀ ਆਖਿਆ ਸ੍ਰੀ ਗੋਰਖ ਜਾਗੈ ਜਾਗੈ ਕਹਿੰਦੇ ਸਾਥ ਨੰਗੀ ਹੀ ਉਠਿ ਕਰ ਭਿਖਿਆ ਪਾਈ।ਭਿਖਿਆ ਪਾਇ ਕਰ ਫਿਰ ਜਾਇ ਨਾਵਣ ਲਗੀ । ਜੋਗੀ ਭਿਖਿਆ ਲੈ ਕਰਿ ਚਲਦਾ ਰਹਿਆ । ਓਹ ਦੋਵੇਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ ਬਹਾਵਦੀ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਜਿ ਏਨ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਕਿਆ ਕੀਤਾ । ਜਿ ਅਸਾਂ ਕੂ ਥੰਭ ਭੇਜਿਆਸੁ ਅਤੈ ਜੋਗੀ ਕੂ ਉਠਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਰਿ ਭਿਖਿਆ ਪਾਈ ਆ । ਅਜੂਬ ਹੈ ਇਹ ਬਾਤ । ਇਹੁ ਕੀ ਕੀਤੁਸੁ ? ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਹੋਇਆ ਚੁਪ ਕਰ ਬਹਿ ਰਹੇ ਜਿ ਇਹ ਭੀ ਜਬਾਬ ਪੁਛਸਾ ਹੇ । ਤਾ ਜਾ ਨਾਇ ਪਹੁੰਚੀ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਕਪੜੇ ਗਲ ਸਿਰ ਮੰਝ ਘਿਦਸ ਖੁਦਾਇ ਯਾਦ ਕੀਤੁਸੁ । ਸਫਾਂ ਵਿਛਾਇ ਕਰ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਬੁਲਾਇਅਸੁ । ਪੈਰਾਂ ਕੁ ਤੱਤਾ ਪਾਣੀ ਡਿਤੁਸੁ । ਲਉਂਡੀ ਕੁ ਆਖਿਸੁ ਜਿ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੁਦਾਇ ਦਿਆਂ ਯਾਰਾਂ ਕੁ ਰੋਟੀਆਂ ਭੁ ਪਕਾਇ । ਉਹ ਬਾਂਦੀ ਉਠੀ ਉਠਿ ਕਰਿ ਆਟਾ ਲੈ ਕਰਿ ਪਾਤ੍ਰੀ ਵਿਚ ਛਾਣਿ ਕਰ ਗੁਨਿ ਕਰਿ ਠੀਕਰੀ ਚੜ੍ਹਾਇ ਕਰਿ ਭੁਇ ਰੋਟੀਆਂ ਪਕਾਇਅਸੁ ਚੋਪੜ ਕਰਿ ਸਹਨਕ ਧੋਇ ਕਰ ਵਿਚ ਰਖੀਅਸੁ । ਆਣਿ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਅਗੈ ਰਖੀਅਸੁ । ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਆਖਿਆ ਜਿ ਲਾਲੀ ਜਾਇ ਕਰ ਫਕੀਰਾਂ ਦੇ ਹਥ ਧੁਆਇ ਆਉ ਉਨਿ ਬਾਂਦੀ ਅਸਤਾਵਾ ਪਾਣੀ ਭਰਿ ਕਰਿ ਲੈ ਜਾਇ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਦੇ ਹਥ ਧੁਆਇਸੁ । ਫਿਰ ਰੋਟੀਆਂ ਲੈਣ ਆਈ । ਜਿ ਹਉ ਫਕੀਰਾਂ ਅਗੇ ਆਣਿ ਰਖਾ । ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਹਿਕੁ ਫਕੀਰ ਆਇ ਖੜਾ ਹੋਇਅਸੁ ਸੁਆਲੀ । ਓਨਿ ਆਖਿਆ ਜਿ ਅਲਾਹ ਦੇ ਪਿਆਰਿਓ ਡਿਓ ਕੁਝ ਮੈ ਕੁ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਨਾਇ । ਓਨਿ ਸੁਆਲ ਪਾਇਆ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਦੋਵੈ ਰੋਟੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਸਹਨਕ ਵਿਚਹੁ ਫਕੀਰ ਸੁਆਲੀ ਕੁ ਚਾਇ ਦਿਤੀਆਸੁ । ਫਕੀਰ ਸੁਆਲੀ ਲੈ ਦੌ ਗਇਆ । ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਸੇਖੁ ਬਹਾਵਦੀ ਧੋਤੀ ਹਥੀ ਬੈਠਿਆ ਹੀ ਰਹੇ । ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇ ਜਿ ਹੇ ਖੁਦਾਇ ਏਨੇ ਕਿਆ ਕੀਆ । ਜੇ ਰੋਟੀਆਂ ਚਾਇ ਹੋਰਸ ਕੁ ਡਿਤੀਆਸ, ਏਨਿ ਕੀਆ ਕੀਤਾ । ਬੰਦੀ ਭੀ ਚੁਪ ਕਰਿ ਬੈਠੀ । ਬਹਾਵਦੀ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਚੁਪ ਕਰ ਬੈਠੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇ ਰਹੇ ਜਿ ਏਨਿ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਕਿ ਕੀਤਾ । ਅਗੋ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦੇ ਅਤੇ ਸੇਖੁ ਬਹਾਵਦੀ ਜੀ ਚੇ ਹੋਈ ਜਿ ਇਹ ਗਲ ਭੀ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਕੰਨੇ ਵੈਂਦੀ ਵਾਰ ਪੁਛਿਸਾਂ ਹੇ । ਹੁਣ ਤਾਂ ਚੁਪ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ । ਹੈਰਾਨਿ ਹੋਇ ਕਰਿ ਬਹਿ ਰਹੇ । ਜਿਥੇ ਹਿਕ ਘੜੀ ਗੁਜਰੀ ਦੂਜੀ ਘੜੀ ਗੁਜਰੀ । ਤਿਥੇ ਹਿਕੁ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਸਖੀ ਆਇ ਖੜਾ ਹੋਇਆ । ਜਿ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ—ਅਸਾਡੇ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਨਾਉ ਹੈ ਤੂੰ ਹਿਕੁ ਆਦਮੀ ਆਪਣਾ ਦੇਹਿ ਜਿ ਕੁਝ ਤਬਰਕੁ ਘਿੰਨ ਆਵੈ । ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਹੋਇਆ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਬਾਂਦੀ ਨੂ ਆਖਿਆ ਜਿ ਐ ਬਾਂਦੀ ਜਾਹਿ ਜਾਇ ਕਰਿ ਘਿੰਨ ਆਉ । ਜਿ ਕਿਛੁ ਖੁਦਾਇ ਭੇਜਿਆ ਹੈ । ਤਾਂ ਉਹ ਬਾਂਦੀ ਉਸ ਸਖੀ ਖੁਦਾਇ ਨਾਲ ਗਈ । ਉਸ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਸਖੀ ਵੀਹ ਰੋਟੀਆਂ ਚੋਪੜੀਆਂ ਬਾਂਦੀ ਕੁ ਦਿਤੀਆਸੁ । ਬਾਂਦੀ ਲੈ ਕਰਿ ਦੋਇ ਰੋਟੀਆਂ ਵਿਚਹੁ ਰਖੀਆਸੁ । ਅਠਾਰਹ ਰੋਟੀਆਂ ਘਿੰਨ ਆਈ । ਆਣਿ ਕਰ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਕੰਨੇ ਰਖੀਅਸੁ । ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਜਾ ਰੋਟੀ ਆਣਿ ਕਰ ਦੇਖੈ ਤਾਂ ਅਠਰਹ ਰੋਟੀਆਂ ਹਨ । ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਆਖਿਆ ਜਿ ਬਾਂਦੀ ਉਹਿ ਦੁਹਿ ਰੋਟੀਆਂ ਭੀ ਘਿੰਨ ਆਉ । ਤਾਂ ਓਨਿ ਬਾਂਦੀ ਆਖਿਆ ਜਿ ਬੀਬੀ ਸਲਾਮਤ ਇਹੋ ਅਠਾਰਹ ਰੋਟੀਆਂ ਮੈਕੁ ਮਿਲੀਆਂ ਹੈਨਿ ਸਿ ਮੈਂ ਆਦੀਆ ਹੈਨਿ ਤੇਰੇ ਹਜੂਰ । ਹੋਰ ਮੈ ਕੰਨੇ ਨਾਹੀ । ਮੈਕੁ ਇਹੋ ਮਿਲੀਆਂ ਹੈ ਨਿ । ਤਾਂ ਭੀ ਬਾਂਦੀ ਆਖਿਸੁ ਮੈਕੂ ਇਹੋ ਮਿਲੀਆਂ ਹੈਨਿ ਹੋਰ ਮੈ ਕੰਨੇ ਨਾਹੀ । ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਆਖਿਆ ਐ ਬਦਬਖਤ ਬਾਂਦੀ ਮੈਂ ਕਿਛ ਊਰੇ ਨਾਲ ਸਊਦਾ ਨਾਹੀ ਕੀਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਿ ਕਮ ਭੇਜੇਗਾ, ਮੈਂਡਾ ਸਉਦਾ ਪੂਰੇ ਨਾਲ ਹੈ । ਜਾਇ ਕਰ ਦੋਵੇਂ ਰੋਟੀਆਂ ਰਖੀਆਂ ਨੀ ਸੇ ਘਿੰਨ ਆਉ । ਨਾਹੀਂ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਕੀਤਾ ਪਾਇਸੀ । ਜਾਂ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਬਹੁਤ ਗਰਮ ਹੋਈ, ਬਾਂਦੀ ਉਪਰ । ਤਾਂ ਜਾਇ ਕਰ ਬਾਂਦੀ ਦੋਵੈਂ ਰੋਟੀਆਂ ਘਿੰਨ ਆਈ । ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ, ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇ ਗਏ । ਵੈਠੇ ਤਮਾਸਾ ਡੇਖਨ ਜਿ ਯਾ ਖੁਦਾਇ, ਇਸੁ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਕੂ ਇਤਨੀ ਪਹੁੰਚ ਤੈ ਕਿਥਹੁ ਦਿਤੀ ਹੈ । ਅਜੁਬ ਹੈਰਾਨ ਹੈ ਤੇਰਾ : ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਰੋਟੀਆਂ ਲੈ ਕਰ ਸਹਨਕ ਵਿਚ ਰਖ ਕਰਿ ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਦੇ ਅਗੈ ਰਖੀਅਸੁ । ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਖਾਧੀਆਂ,ਖਾਇ ਕਰ ਸ਼ੁਕਹ ਬਜਾਇ ਆਦੋ ਨੇ । ਦੁਆਇ ਸਿਫ ਤਿ ਇਤਾਇਤ ਪੜੀਓਨਿ । ਖੁਦਾਇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤੋ ਨੇ । ਤਬ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਅਪਣਿਆ ਲਗਿਆਂ ਲਾਇਆ ਕੂ ਰੋਟੀਆ ਦੇ ਕਰ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਬਹਾਵਦੀ ਕੰਨੇ ਸਿਰੁ ਨਵਾਇਕੈ ਆਇ ਬੈਠੀ । ਲਗੀ ਖੁਦਾਇ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਕਰਨਿ । ਤਾ ਸੇਖ ਹੋਰਾਂ ਫੁਰਮਾਇਆ ਜਿ ਬੀਬੀ ਸਲਾਮਤਿ ਹਿਕੁ ਗਲ ਤਉ ਕੰਨਉਂ ਪੁਛਣ ਕੂ ਆਏ ਆਹੇ । ਤੈ ਗਲਾ ਚਾਰ ਪੰਜ ਪੁਛਣੀਆਂ ਪਈਆਂ, ਅਸਾਂ ਕੂ ਖ਼ੁਦਾਇ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦੇਹਿ ? ਜਿ ਅਸਾਡੀ ਨਿਸਾ ਥੀਵੇ । ਤਾ ਬੀਬੀ ਕਾਢਿਆ ਜਿ ਖੁਦਾਇ ਜੇਹਾ ਜਵਾਬੁ ਭੇਜਸੀ ਤੇਹਾ ਕਾਢਸਾ ਹੈ। ਤੁਸਾ ਫੁਰਮਾਵਹੁ ਜਿ ਕਿਝਹੁ ਤੁਸਾਡੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਹੈ । ਤਾਂ ਸੇਖਿ ਫੁਰਮਾਇਆ ਜਿ ਪਹਿਲਾ ਤਾਂ ਕੂ ਕਾਢਿਆ ਹੇ ਜਿ ਅਸਾਂ ਸੁਣਿਆ ਆਹਾ ਜਿ ਤੂ ਖੁਦਾਇ ਰੁਠਾ ਭੀ ਜਾਣਦੀਹੈਅਤੇ ਤੁਠਾ ਭੀ ਜਾਣਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਗਲ ਕਿਉਂ ਕਰਿ ਹੈ, ਅਸਾਂ ਕੂ ਆਖਿ ਤਾ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਬੋਲੀ ਜਿ ਸੇਖ ਸਲਾਮਤੀ ਇਹ ਬਾਤ, ਤਹਿਕੀਕ ਹੈ, ਅਸਾ ਕੂ ਖੁਦਾਇ ਬੁਝਾਈ ਹੈ । ਜਿ ਰੁਠਾ ਤੁਠਾ ਖੁਦਾਇ ਕੂ ਪਛਾਣਦੀ ਹਾ ਰੁਠਾ ਤੁਠਾ ਖੁਦਾਇ ਕੂ ਪਛਾਣਦੀ ਹਾ, ਜਿਤੁ ਦਿਨੁ ਕੋਈ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਭੇਜਿਆ ਆਵੈ ਤਿਤੁ ਦਿਨਿ ਜਾਣਦੀ ਹਾਂ ਜਿ ਅਜੁ ਅਸਾ ਕੂ ਖੁਦਾਇ ਮਿਹਰਵਾਨ ਹੈ,ਜਿ ਅਜ ਕੋਈ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤਿ ਅਸਾਡੇ ਆਇਆ ਹੈ । ਅਤੈ ਜਿਤੁ ਦਿਨ ਕੋਈ ਨ ਆਵੀ ਤਿਤੁ ਦਿਨ ਜਾਣਦੀ ਹਾ ਜੁ ਅਜ ਖੁਦਾਇ ਸਾਡੇ ਬਾਬ ਕਹਿਰਵਾਨ ਹੈ । ਜਿ ਅਜ ਅਸਾਡੇ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਬੰਦਾ ਕੋਈ ਨਹੀ ਆਇਆ ਸੇਖੁ ਸਲਾਮਤੀ ਏਤੁ ਕਰਿ ਕਰਿ ਖੁਦਾਇ ਰੁਠਾ ਭੀ ਅਰੁ ਤੁਠਾ ਵੀ ਜਾਣਦੀ ਹਾਂ । ਤਾ ਇਦੂ ਬਾਤੋਂ ਭੀ ਸੇਖ ਉਰਾ ਦੀ ਕਿਸਾ ਥੀ ਹੈ । ਅਖੈ ਜੀ ਫੁਰਮਾਈਐ ? ਅਤੇ ਹਿਕੁ ਜੋ ਜੋਗੀ ਆਇਆ ਉਸ ਕੂ ਤੈਂ ਉਠਿ ਕਰਿ ਖੈਰੁ ਪਾਇਆ ਇਹੁ ਕਿਆ ਕੀਤੋਈ । ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਜਬਾਬ ਡਿਤਾ ਜਿ ਸੇਖੁ ਸਲਾਮਤੀ ਇਹੁ ਈਵੈਂ ਹੀ ਹੋਇਆ, ਜਿ ਮੈਂ ਨੰਗੀ ਨਾਂਵਦੀ ਆਹੀ ਅਤੈ ਤੁਸੀ ਆਏ ਆਹੇ ਤੁਹਾਡੀ ਨਜਰ ਅਜੈ ਕਚੀ ਆਹੀ । ਮੈਂ ਤੁਸਾਂ ਕੂ ਏਤੈ ਥੰਮਿਆ ਜਿ ਮੈਂ ਭੋਰਾ ਨਾਇ ਘਿੰਨਾ । ਅਤੈ ਉਹ ਜੋ ਜੋਗੀ ਆਹਾਂ ਸੁ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਆਹਾਂ । ਉਸਦੀ ਨਜਰ ਪਕੀ ਆਹੀ, ਉਸ ਕੂ ਤੇਹੀ ਨੰਗੀ ਤੇਹੀ ਪੈਨੀ ਤੇਹੀ ਕੰਧ ਤੇਹੀ ਅਉਰਤ, ਤੇਹਾ ਸੋਇਨਾ ਤੇਹੀ ਮਿਟੀ । ਉਸ ਕੂ ਪੂਰੀ ਨਦਰਿ ਆਹੀ । ਜਿ ਮੈਂ ਨੰਗੀ ਖੈਰ ਪਾਇਆ । ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਕਿਸਕੂ ਖੈਰੁ ਪਾਇਆ ਹੈ । ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜਿ ਹਭ ਕੁਝ ਉਜਾੜ ਹੈ, ਇਦੂ ਗਲੋਂ ਭੀ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ ਨਿਸਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬੀਅਨੇ। ਤਾਂ ਸੇਖੁ ਹੋਰਾਂ ਫਿਰ ਫੁਰਮਾਇਆ ਜਿ ਬੀਬੀ ਸਲਾਮਤ, ਇਹੁ ਜੋ ਅਸਾਂ ਕੂ ਰੋਟੀਆਂ ਪਕਾਈ ਓਹੀਅ ਤੈਂ ਚਾਇ ਫਕੀਰ ਕੂ ਡਿਤੀਓਈ। ਇਹੁ ਕਿਆ ਥੀਆ ? ਤਬ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਵਤ ਜਬਾਬ ਡਿਤਾ ਜਿ ਸੇਖੁ ਸਲਾਮਤੀ ਇਹੁ ਬਾਤ ਏਵੈ ਹੈ। ਆਦਮੀ ਚਾਰ ਪੰਜ ਖਾਣਹਾਰੇ ਆਹੇ ਅਤੈ ਭੁਇ ਖੁਦਾਇ ਤੁਸਾਂ ਆਵੇ ਆਹੇ।ਅਸਾਂ ਕੂ ਹੋਵੈ ਭਾਵੈ ਨਾ ਹੋਵੈ ਪਰ ਜਿ ਬੀਆਂ ਕੂ ਕੁਝ ਮੁਖ ਪਵੈ ਤਾਂ ਖੁਦਾਇ ਇਤ ਨੇ ਮਿਹਰਵਾਨ ਥੀਦਾ ਹੈ। ਅਸਾ ਰੋਜਾ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ। ਡੂ ਰੋਟੀਆਂ ਦਾ ਆਟਾ ਆਹਾ ਵਧ ਕੁਝ ਨ ਹੋਇਆ। ਸੁ ਅਸਾ ਆਖਿਆ ਜਿ ਰਜਸੁਨੁ ਨਾਹੀ ਪਰ ਏਤੀ ਹੈ ਵਧ ਨਾਹੀ। ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਤਾਂ ਹੋਵੈ, ਜਾਂ ਰੋਟੀ ਪਕਾਇ ਕਰ ਤੁਸਾਂ ਕੂ ਡੇਵਣ ਚਲੀ ਤਾਂ ਜਬਾਬ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਆਇਆ ਜਿ ਇਹ ਰੋਟੀਆਂ ਮੇਰੇ ਨਾਂਇ ਦੇਹ ਜਿ ਰਜ ਖਾਵਹੁ। ਸੇਖ ਸਲਾਮਤੀ ਜੇ ਖਰੀ ਬੁਝ ਹੋਵੈ ਤਾਂ ਕੁਝ ਪੈਦਾ ਨ ਹੋਵੀ ਕਿਤਨੀ ਹੀ ਫਾਕੀ ਕੁਝ ਰੋਟੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਨ ਆਵੈ, ਖਾਵਣੁ ਕੂ ਬਹੁਤ ਥੀਵਨ। ਖਾਣ ਕੂ ਕੁਝ ਨਾ ਥੀਵੈ। ਥੋੜਾ ਥੀਵੈ ਅਤੈ ਦਿਲ ਵਿਚ ਤਲਬ ਖਰੀ ਥੀਵੈ ਭੁਖ ਦੀ। ਅਤੈ ਕੁਝ ਥੋੜਾ ਤਾਮ ਅਗੈ ਆਣ ਰਖੀਐ ਖਾਵਣ ਕੂ ਅਤੈ ਜਬਾਬ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਆਵੈ। ਪਾਸੋ ਕੋਈ ਪੁਕਾਰ ਉਠੇ ਫੁਕਰਾਉ ਜਿ ਖੈਰ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਨਾਏਂ ਏਹੁ ਢਿਲ ਨਾ ਕਰੈ ਜੋ ਕੁਝ ਇਸ ਦੇ ਅਗੈ ਹੋਵੈ ਸੁਚਾਇ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤ ਦੇਵੈ। ਦਿਲਗੀਰ ਨ ਥੀਵੈ। ਖੁਸੀ ਹੋਇ ਕਰ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਰਾਹ ਦੇਵੈ। ਤਾਂ ਖੁਦਾਇ ਉਸ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਸਟ ਨਾਹੀ ਹੰਘ ਦਾ। ਦਰਹਾਲ ਦੇ ਮਿਹਰਵਾਨ ਹੋਂਦਾ ਹੈ। ਏਵ ਸਮਝ ਕਰ ਤੁਸਾਂ ਕੂ ਬੈਠਿਆ ਛੋੜ ਕਰ ਰੋਟੀਆਂ ਚਾਇ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਨਾ ਦਿਤੀਆਂ।ਖੁਦਾਇ ਇਹੁ ਕੀਤਾ ਜਿ ਬਹੁਤ ਰੋਟੀਆਂ ਰਜਣ ਜੋਗੀਆਂ ਭੇਜ ਦਿਤੀਉਸੁ ਤਾਂ ਇਦੂ ਗਲੋਂ ਭੀ ਸੇਖੁ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾ ਹੋਈ। ਤਾ ਫੇਰ ਸੇਖੁ ਹੋਰਾਂ ਪੁਛਿਆ ਜਿ ਬੀਬੀ ਸਲਾਮਤੀ ਇਹ ਜੁ ਬਾਂਦੀ ਕੂ ਤੈ ਜਿ ਪਰਸਾਲਾਤ ਕੀਤੀ ਜੋ ਦੋਹਿ ਰੋਟੀਆਂ ਤੂ ਰਖਿ ਆਈ ਹੈਂ ਸੇ ਲੈਆ। ਓਸੁ ਇਹੁ ਤੁਸਾ ਕੂ ਕਿਉਂ ਕਰ ਮਾਲੂਮ ਥੀਆ ਤਾ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਜਬਾਬ ਦਿਤਾ ਜਿ ਸੇਖ ਸਲਾਮਤੀ ਕੁਝ ਅਸਾ ਕਰਾਮਾਤ ਥੀ ਨਾਹੀ ਬੁਝਿਆ ਪਰ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਕਲਮ ਅਫ੍ਰਿਰਕਲਾਮ ਹੈ ਜਿ ਖੁਦਾਇ ਦਹ ਤਾ ਅਸਾ ਦਿਲ ਵਿਚ ਝੁਝਿਆ ਜਿ ਏ ਬਾਂਦੀ ਡੂ ਰੋਟੀਆਂ ਵੀਹ ਦੀਆਂ ਵੀਹ ਅਸਾਂ ਸਾਮਸਾਸ ਆਈਆਂ ਰਹਿਨ ਜੋ ਵਧ ਨਾਹੀ। ਇਹੁ ਕਲਾਮ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਲਿਖਿਆ ਨਾਹੀ ਮਿਟਦਾ। ਏ ਬਾਂਦੀ ਅਧੂਰੇ ਨਾਲ ਸਉਦਾ ਨਾਹੀ ਸਉਦਾ ਪੂਰੇ ਨਾਲ ਹੇ ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਡੂ ਰੋਟੀਆਂ ਰਖਦੀ ਅਹਿਸੁ। ਖੁਦਾਇ ਤਾਂ ਰਖਣ ਵਿਚ ਨਾਹੀ। ਤੂੰ ਕਿਉ ਰਖਦੀ ਹੈ ਖੁਦਾਇ ਦੀਆਂ ਭੇਜੀਆਂ ਵਿਚਹੁ। ਸੇ ਰੋਟੀਆਂ ਬਾਦੀ ਘਿੰਨ ਆਈ। ਸੇਖੁ ਸਲਾਮਤੀ ਇਸਕੂ ਏਵੈਂ ਕਰਾਰ ਹੈ। ਤਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਖੁਦਾਇ ਬਜਾ ਆਦਾ। ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਸਿਫਤ ਲਗੇ ਕਰਣਿ। ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਇ ਕਰ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਕੰਨਿਅਹੁ ਵਿਦਾ ਹੋਏ। ਤਬ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਕੂ ਆਖਿ ਓਨਿ ਜਿ ਬੀਬੀ ਸਲਾਮਤਿ ਅਸੀਂ ਪੀਰ ਕਰਣ ਵੈਂਦੇ ਆਹੇ। ਅਸਾਂ ਕੂ ਦੁਆਇ ਦੇਹ ਜਿ ਪੀਰ ਅਸਾਂ ਕੂ ਦਰਗਾਹ ਢੋਈ ਦੇਵੈ। ਤਬ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਆਖਿਆ ਜਿ ਸੇਖ ਸਲਾਮਤੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਖੁਦਾਇ ਤੁਸਾਂਡੀ ਨਾਲ ਹੈ । ਖੁਦਾਇ ਤੁਸਾਂ ਕੂ ਪੀਰ ਸਿਰਖਰੂ ਕਰੇਸੀ । ਜਿ ਦੁਆਇ ਬੀਬੀ ਬਸਰੀ ਦਿਤੀ, ਸੇਖਾ ਕੂ, ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਕੂ, ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੂ, ਖੁਸੀ ਹੋਇ ਗਏ ਓਥਹੁ ਵਿਦਾ ਥੀਏ ਵਤ ਦਰਗਾਹ ਪੀਰ ਦੀ ਚਲੈ ।

ਮਸਲਾ ਸਤਾਰਵਾਂ ਚਲਿਆ

ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਹੋਇਆ ਸੈਖ ਫਰੀਦ ਸੇਖੁ ਬਹਾਵਦੀ ਅਜਮੇਰਿ ਆਏ । ਖੁਆਜਾ ਮੋਨਦੀ ਪਾਸ ਆਏ, ਜਾ ਆਵਨ ਤਾ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਢੂੰਡਣ ਤਾ ਨਾਹੀ ਪੁਛਿਓਨੇ ਜਿ ਪੀਰ ਕਿਥੇ ਹੈ । ਅਖੈ ਏਵੈ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ਤਾ ਪਿਛੇ ਪਏ, ਤਾ ਨਿਕਲ ਕਰਿ ਬਾਹਰ ਪੁਛਿਓਨੇ । ਇਤੁ ਰਾਹ ਪੀਰ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ਅਗਿਅਹੁ ਲੋਕਾ ਆਖਿਆ ਜਿ ਮੀਆਂ ਪੀਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੀਗਰਾ ਨਾਲ ਖੇਡਦਾ ਹੈ । ਤਾ ਜੀ ਹੋਈ ਅਨੇ ਜਿ ਪੀਰ ਹੈ ਪਰ ਨੀਗਰ ਪੀਰ ਪਾਇਆ ਹੈ ਨੀਗਰਾ । ਜਾ ਆਇ ਕਰ ਨੀਗਰਾ ਵਿਚ ਵੜੇ ਤਾ ਪੁਛਿਓਨੇ ਜਿ ਯਾਰੋ ਇਥੈ ਪੀਰੁ ਆਇਆ ਆਹਾ ਕਹੀ ਡਿਠਾ ਹੈ । ਤਾ ਓਨੀ ਆਖਿਆ ਜਿ ਯਾਰੋ ਇਥਾਉ ਆਹਾ ਪਰ ਇਉ ਗਇਆ ਹੈ ਤਾ ਫਿਰ ਪਿਛੇ ਪਏ ਅਗੇ ਹੋਰਨਾ ਨੂੰ ਪੁਛਿਓਨੇ ਜਿ ਯਾਰੋ ਕਹੀ ਪੀਰ ਡਿਠਾ ਹੈ । ਅਖੈ ਪੀਰ ਬੈਠਾ ਮਸੀਤ ਵਿਚ ਮੁਸਾਫ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ । ਜਾਇ ਕਰ ਦੇਖਨਿ ਤਾ ਪੀਰ ਸੁਪੈਦਰੀਸ਼ ਨਾਲ ਬੈਠਾ ਪੜਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਈਫ ਹੈ । ਤਾ ਦੇਖ ਕਰਿ ਆਇਓਨੇ ਜਿ ਯਾਹੋ ਪੀਰ ਪਾਇਆ ਪਰ ਬਿਰਧ ਬੁਢਾ ਪੀਰ ਪਾਇਆ । ਤਾ ਪੀਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਆਇਆ ਜਿ ਇਹ ਦੋਇ ਫਕੀਰ ਆਵਦੇ ਹੈਨ ਸਿ ਭੋਰਾ ਕੂ ਠੰਮੋਇ ਦਾਊ, ਅਗੈ ਲੋਕ ਛਟੀ ਦਾਰ ਵਾਹਿ ਗਏ ਧੀਰੇ ਮੀਆ ਅਖੇ ਪੀਰ ਦਾ ਅਜੈ ਏਥੈ ਅਗੈ ਆਵਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਾਹੀ, ਭੋਰਾ ਕੂ ਖਲੇ ਹੋਵਹੁ । ਦੋਏ ਉਥਾਊਂ ਖਲੇ ਹੋ ਗਏ । ਫਿਰਿ ਪੀਰ ਬੁਲਾਏ, ਜਾ ਦੇਖਨਿ ਤਾ ਜੇਹਾ ਆਹਾ ਓਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋਇ ਵਿਖਾਲਿਓਨੇ । ਖੁਸੀ ਹੋਇ ਗਏ । ਸ਼ੁਕਰ ਬਜਾਇਆ ਦੋ ਨੇ । ਜਿ ਜਿਹਾ ਲੋੜੀ ਦਾ ਆਹਾ ਓਹੋ ਜਿਹਾ ਨਸੀਬ ਥੀਆ । ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ । ਪੀਰ ਸਦਾਇ ਕਰ ਪੁਛਿਆ ਬਚਾ ਸੁਖਸਾਂਦ ਹੈ । ਪੀਰ ਸਲਾਮਤੀ ਅਜ ਸੁਖ ਹੈ ਤੈਡੇ ਦੀਦਾਰ ਡਿਠੈ । ਬਹੁਤ ਖੁਦਾਇ ਭਲਾ ਕਰੇਸੀ । ਤਾ ਹਾਜਤ ਵੰਦ ਆਹੇ । ਅਖੇ ਸੇਖ ਬਹਾਵਦੀ ਹੁਣ ਤਾ ਪੀਰ ਦੈ ਆਖੈ ਬਗੈਰ ਜਾਣੀ ਨਾਹੀ ਅਤੈ ਨਿਵਾਜ ਗੁਜਾਰਨ ਆਇਆ ਨਾਹੀ । ਮੁਸਕਲ ਹੋਈ ਹੁਣ ਕਿਆ ਕੀਚੈ ਅਖੈ ਖੁਦਾਇ ਲੋੜਿਆ ਹੈ ਸੋ ਹੋਸੀ । ਤਾ ਪੀਰ ਫੁਰਮਾਇਆ ਅਖੈ ਬਚਾ ਨਿਵਾਜ ਗੁਜਾਰੇ ਸੋ । ਅਖੈ ਪੀਰ ਸਲਾਮਤੀ ਕਰੇਸਹੇ, ਜਿਉਂ ਹੁਕਮ ਪੀਰ ਦਾ ਹੋਵੇ । ਆਖੇ ਇਥਾਊ ਖੜੋਇ ਕਰ ਨਿਵਾਜ ਸੁਉ ਜੁ ਸਾਜਣ ਹੋਨੇ ਪਾਣੀ ਨਜੀਕ ਨਾ ਹੋ ਖੜੇ ਗਏ । ਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੀਰ ਆਖਿਆ ਜਿ ਮਨਦੀ ਜਿ ਬਚਾ ਨਿਵਾਜ ਕਰੇ ਹੋ ? ਅਖੈ ਪੀਰ ਸਲਾਮਤੀ ਤੈਨੋ ਰੋਸ਼ਨ ਹੈ ਜਿ ਪਾਣੀ ਹਜੂਰ ਨਾਹੀ । ਸਿ ਜਿਉਂ ਪੀਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋਵੈ । ਤਾ ਦਰੀਆਉ ਨਿਵਾਜ ਗੁਜਾਰ ਆਵੀਏ । ਅਖੈ ਵੁਜ ਕਰੇਸਉ ਕਿ ਨਾ ? ਅਖੈ ਪੀਰ ਸਲਾਮਤੀ ਪਾਣੀ ਹਥ ਆਵਸੀ ਤਾ ਨਾਵਸਾਹੇ ਭੀ ਨਾਹੀਂ ਤਾ ਵਜੂ ਕਰਿ ਕਰਿ ਨਿਵਾਜ ਪੜ੍ਹਿ ਥੀਸਾ ਹੈ । ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਪੀਰ ਦਾ ਹੋਇਆ ਜਿ ਬਚਾ ਕਿਥੈ ਵੈਸੇਂ ਬਿਸਮਿਲਾ ਕਰ ਕੇ ਆਇ ਵੜੋ ਅਸਤੀਨ ਵਿਚ ? ਜਾ ਵੜੇ ਤਾ ਜਾ ਦੇਖਨਿ ਤਾ ਨੜਿਨਵੇਂ ਨਦੀਆਂ ਵਿਚੇ ਵਹਿੰਦੀਆਂ ਹੈਨਿ । ਉਥਾਊਂ ਨਾਤੇ ਤੇ ਨ੍ਹਾਇ ਕਰਿ ਬਾਹਰ ਆਏ । ਹੈਰਾਨਗੀ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚਿ ਆਇ ਗਏ । ਨਿਵਾਜ ਕੀਤੀਆ ਨੇ । ਸ਼ੁਕਰ ਬਜਾਇਆ ਦੋਨੇ । ਅਖੈ ਪਾਇਆ ਪੀਰ ਨੂਰ ਬੇ ਸ਼ੁਮਾਰ । ਜੈਂਦਾ ਕੁਝ ਸ਼ੁਮਾਰ ਨਾ ਆਖਿਆ ਵੰਞੈ । ਲਗੇ ਪੀਰ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨ । ਤਾ ਖੁਆਜੇ ਮੌਨ ਦੀ ਆਖਿਆ ਜਿ ਬਚਾ ਹਿਕੁ ਤੁਸਾਂ ਵਿਚਹੁ ਘਰੀ ਵੰਞੈ ਹਿਕੁ ਇਥੈ ਖਿਜਮਤ ਪੀਰ ਦੀ ਕਰੋ । ਅਖੈ ਜੀ ਭਲਾ ਹੋਵੈ । ਪੀਰ ਸਲਾਮਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਪੀਰ ਦਾ ਹੋਵੈ ਸਿਰ ਹੈ । ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਣਦਾ ਹੋਵੈ ਸੁ ਜਾਵੈ । ਅਖੈ ਬਚਾ ਬਹਾਵਦੀ ਕੂ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿ ਜਾਹਿ ਬਚਾ ਤੂੰ ਮੁਲਤਾਨ ਟਿਕੁ । ਪੀਰ ਬਹਾਵਦੀ ਵਿਦਾ ਹੋਇਆ ਜਾਇ ਮੁਲਤਾਨ ਟਿਕਿਆ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਖਿਜਮਤ ਪੀਰ ਦੀ ਵਿਚ ਰਹਿਆ । ਪੀਰ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੂ ਟਹਲ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੀ ਜਿ ਬਚਾ ਪਾਣੀ ਭੀ ਮੈਨੂੰ ਪਿਆਲ ਤੂ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਪੜੇ ਭੀ ਧੋਇ ਲਿਆਉ ਤੂ ਹੈ । ਅਤੇ ਰੋਟੀ ਭੀ ਮੈਕੂ ਤੁਹੇ ਪਕਾਇ ਲਿਆਉ । ਅਤੈ ਜਿ ਕੋਈ ਦਰਗਹ ਵਿਚ ਫਕੀਰ ਅਵੈ ਤਿਸ ਦੀ ਭੀ ਖਾਦਮੀ ਤੂ ਹੀ ਕਰੈ ਵਜੂ ਭੀ ਮੈਕੂ ਤੂਹੇ ਕਰਾਇ । ਅਤੈ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤੀ ਪਾਣੀ ਤੱਤਾ ਕਰਿ ਕਰਿ ਨਿਵਾਲ । ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਪਹਿਰਾ ਭੀ ਤੂਹੇਂ ਦਿਹ । ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਹਭੇ ਟਹਿਲਾਂ ਕਬੂਲ ਕੀਤੀਆਂ । ਜਿਤਨੀਆਂ ਟਹਿਲਾਂ ਪੀਰ ਫੁਰਮਾਈਆ ਆਹੀਆ ਓਹ ਹਭੇ ਕਰੇ ਅਤੈ ਜਿਤਨਾ ਕਿਛੁ ਕੰਮ ਦਰਗਾਹ ਦਾ ਆਹਾ, ਕਖਹੁ ਅਤੈ ਲਖਹੂ ਲੈ ਕਰਿ ਸਭ ਸਦੀ ਖਿਜਮਤ ਲਗਾ ਕਰਣ । ਜੋ ਕੋਈ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਆਹਾ ਸਭ ਕੋਈ ਸੁਖਾਲਾ ਕੀਤੁਸੁ । ਪੀਰ ਖੁਸ਼ੀ ਥੀਆ । ਜਾ ਪੀਰ ਦੇਖੈ ਖੁਆਜਾ ਮੋਨਦੀ ਭੀ ਭੁਲ ਪਇਆ ਹੈ । ਆਖਿਸੁ ਭਾਈ ਏਹੁ ਤਾ ਹਭ ਅਜਮਤ ਘਿਨ ਗਇਆ ਫਰੀਦ ਖਿਜਮਤਿ ਦੈ ਜੋਰ । ਇਹੁ ਹੁਣ ਪਹੁੰਚ ਮੁਕਾ ਹੈ ਜੇ ਹੁਣ ਇਸ ਕੂ ਵਿਦਾ ਕਰੇਂਦਾ ਹਾ ਤਾ ਏਹਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪਾਈਦਾ ਨਾਹੀਂ । ਬਾਰਹ ਵਰ੍ਹੇ ਇਸੁ ਖਿਜਮਤਿ ਕਰਦਿਆ ਹੋਏ ਜਿ ਬਾਹਰਾ ਵਰ੍ਹੇ ਹੋਰ ਖਿਜਮਤ ਕਰਾਣੀ ਨਾ ਪੰਏਜੁ । ਵਿਦਾ ਕਰ ਨਹੀ ਸਕਦਾ ਅਤੈ ਇਹ ਹੁਣ ਏਹੁ ਰਖਦਾ ਮਾਨ ਨਾਹੀ ਅਜਮਤ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਆਈ ਹੈ । ਭੋਰਾ ਕੂ ਆਗਿਆ ਵਿਚ ਫੇਰ ਪਵੈ ਤਾ ਇਹੁ ਹਉਲੈ ਰਖੀਵੈ । ਤਬ ਬਾਰਹਿ ਵਰਿਆ ਹੋਰ ਖਿਜਮਤਿ ਕਰੈ ਦੇਖਾ ਅਗੈ ਕਿਆ ਥੀਂਵਦਾ ਹੈ । ਤਾ ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਹੋਇਆ ਜਿ ਪੀਰ ਬਬਰਚੀਆ ਕੂ ਆਖਿਆ, ਜਿ ਬਚਾ ਅਗ ਰਖਣੀ ਨਾਹੀਂ, ਚੁਲਿਆਹੁ ਵਿਚਹੁ ਮਾਰਿ ਦੂਰ ਕਰਣੀ । ਜਿਤਨੀ ਅਗਿ ਆਹੀ ਚੁਲਿਆ ਦੀ ਸਭ ਮਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੂਰਿ ਕੀਤੀ। ਇਕੁ ਖਾਦੁਮ ਪੀਰ ਨਗਰ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਜੋ ਬਾਬਾ ਪੀਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਸਭਨਾ ਘਰਾ ਦੀ ਭਾਹਿ ਸਭ ਮਾਰਿ ਦੂਰ ਕਰਣੀ। ਅਗਿ ਰਹਿਣ ਨਾਹੀਂ ਦੇਣੀ, ਅਨ੍ਹੇਰੀ ਆਂਵਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਗ ਹੋਸੀ, ਤਿਸੁ ਦਾ ਘਰੁ ਸੜਸੀ। ਬਾਬਾ ਹੁਕਮ ਪੀਰ ਦਾ ਹੈ ਅਗ ਮਾਰਿ ਦੂਰਿ ਕਰਣੀ। ਲੋਕਾ ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਅਗਿ ਚੁਲਿਆਂ ਵਿਚਿ ਆਹੀ ਜੋ ਹੋਰਸ ਕੂ ਦਿਤੀਆ ਮੈ ਮਰਿ ਜਾਸੀ ਆਹੀ। ਤਿਤੁ ਦਿਨ ਲੋਕਾਂ ਪਾਣੀ ਲੁੜਾਇ ਚੁਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਿਤਾ। ਕੁਲ ਨਗਰ ਵਿਚਹੁ ਅਗ ਦਫੈ ਹੋਇ ਗਈ। ਅਗਿ ਕਿਥਾਊ ਨਾ ਰਹੀਆ। ਦੁਹਿ ਪਹਿਰੀਂ ਰਾਤਿ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਜਾਗਦਾ। ਪਹਰ ਰਾਤ ਦੇ ਵਿਚ ਪੀਰ ਕੂ ਪਾਣੀ ਤਤਾ ਕਰੇਂਦਾ। ਆਪੇ ਦੱਦਣਿ ਕ ਮਿਸਾਕ ਕਰੇਂਦਾ। ਪਹਰਿ ਰਾਤ ਵਿਚ ਪੀਰ ਕੁ ਜਾਗਾਇ ਦਾ ਨਵਾਲ, ਧੁਵਾਲ ਵਜੂ ਕਰਾਇ ਪੀਰ ਕੂ ਖਿਜਮਤ ਕਰੇਂਦਾ ਜਾ ਪੀਰ ਨਿਵਾਜ ਉਪਰ ਖੜਾ ਹੋਂਦਾ ਤਾ ਨਿਵਾਜ ਕਰਾਇ ਪੀਰ ਕੂ ਆਪ ਨਿਵਾਜ ਗੁਜਾਰਿ ਕਰਿ ਹਥ ਜੋੜ ਪੀਰ ਪਾਸ ਅਗੈ ਖੜਾ ਰਹਿੰਦਾ ਜਿ ਕੁਝ ਪੀਰ ਫਰਮਾਇਦਾ ਸੇਖ ਫ਼ਰੀਦ ਕੂ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਬੰਦਗੀ ਕਰੇਂਦਾ। ਜਾਂ ਫਰੀਦ ਆਪਣੇ ਵਖਤਿ ਜਾਗੈ ਤਾ ਝਖੜ ਮੀਂਹ ਪਾਲਾ ਠਕ ਆਖੈ ਜਿ ਅਜਰੀ ਹੋਸਾਂ ਫਿਰਿ ਮੈਂ ਹੋਵਣਾਂ ਨਾਹੀਂ, ਜਾਂ ਫਰੀਦ ਦੇਖੈ ਤਾ ਬਹੁਤ ਪਾਲਾ ਹੈ। ਆਖਿਸੁ ਜਿ ਭਾਈ ਤਾ ਪਾਲਾ ਮੀਂਹ ਝਖੜ ਬਹੁਤ ਹੈ ਪਰ ਜਿ ਕਿਤੇ ਅਠੇ ਪੀਰ ਕੂ ਪਾਣੀ ਤਤਾ ਕਰੀਂ ਤਾ ਕਾਈ ਹੋਵੈ। ਉਠਿਆ ਜਾਂ ਉਠਿ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ਮੁਦਬ ਖਾਨੈ ਵਿਚ ਅਗ ਨਾਹੀ ਕਿ ਤੈ ਚੁਲੈ। ਜਾਂ ਦੇਖੈ ਨਗਰ ਵਿਚ ਤਾ ਕਿਥਾਊ ਕਿਤੈ ਘਰਿ ਨਾਹੀ। ਜਿਸ ਦੇ ਦੇਖੈ ਤਿਸ ਦੈ ਨਾਹੀਂ। ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇ ਗਇਆ ਜਿਏ ਖੁਦਾਇ ਏਹੁ ਕਿ ਹੋਸੀ। ਜਿ ਪਾਣੀ ਤਤਾ ਨਾਹੀਂ ਹੋਦਾ ਤਾਂ ਪੀਰੁ ਵੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗ ਲਭਦੀ ਨਾਹੀ, ਐ ਖੁਦਾਇ ਕਿਆ ਹੋਸੀ! ਮੈਡਾ ਹਭੁ ਕਿਝੁ ਗਇਆ, ਬੁਰੀ ਹੋਈ ਨਿਹਾਇਤਿ ਕਰਿ ਜਿਤਨਾ ਨਗਰ ਆਹਾ ਤਿਤਨਾ ਹਭੁ ਡਿਠਸੁ। ਅੰਤਮ ਕਿਥਾਊਂ ਨ ਲਭੀਅਸੁ। ਦਿਲਗੀਰ ਹੋਇ ਗਇਆ। ਯਾ ਖੁਦਾਇ ਇਹੁ ਕਿਆ ਹੋਸੀ। ਦਉੜਿਆ ਦਉੜ ਕਰਿ ਜਿਤਨਾ ਸਹਿਰ ਆਹਾ ਚਉਗਿਰਦ ਡਿਠੋਸੁ। ਅਗ ਕਿਥਾਊ ਨਦਰਿ ਨਾ ਆਵੈ। ਜਾਂ ਦੇਖੈ ਤਾ ਨਗਰ ਬਾਹਰ ਵਾਰ ਦੀਵਾ ਬਲੇਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਜਾਹਗਾ ਕੂ ਦਉੜਿਆ। ਆਇ ਕਰ ਦਿਹਿਲੀਜ ਠੋਕੀਅਸੁ। ਓਨੀ ਜਾਤਾ ਜਿ ਹਾਜਤ ਵੰਦ ਕਈ ਕਾਮੀ ਆਇਆ ਹੈ। ਓਨੀ ਤਖਤੇ ਉਤਾਰੇ, ਉਤਾਰਿ ਕਰਿ ਅੰਦਰ ਵਾੜ ਲੀਤਾ ਸੁ। ਜਾਇ ਧਉਲਰ ਉਪਰ ਚੜ੍ਹਿਆ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਸੂਰਤ ਵਿਚਿ ਬਹੁਤ ਖੂਬ ਥਾ। ਜਿਥੈ ਵੇਸਵਾ ਕੂ ਨਜਰਿ ਆਇਆ ਤਿਥੈ ਵੇਸਵਾ ਮਾਇਲ ਹੋਇ ਗਈ। ਬੇਸਵਾ ਲੰਪ ਟਾਈ ਵੇਸਵਾ ਆਖਿਆ ਜਿ ਐ ਮੀਆਂ ਖਟ ਉਪਰ ਬੈਠ। ਤਾਂ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਕਹਿਆ ਜਿ ਹਾਂ ਮਾਈ ਮਿਹਰਵਾਨ ਇਥਾਊ ਬੈਠਾ ਹਾਂ। ਤਾਂ ਬੇਸਵਾ ਆਖਿਆ ਜਿ ਐ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹਾਂ ਜਿ ਖਟ ਉਪਰ ਆਉ। ਅਰੁ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿ ਮਾਈ ਮਿਹਰਵਾਨ ਇਹੁ ਕਿਆ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਬੇਸਵਾ ਗੁਸੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਇ ਗਈ ਬਹੁਤ ਗੁਸੇ ਹੋਈ । ਗੁਸੇ ਹੋਇ ਕਰਿ ਕਹਿਓਸੁ ਐ ਤੇਰੀ ਕਿਆ ਗਰਜ ਹੈ । ਜਿ ਤੂੰ ਈਹਾਂ ਆਇਆ ਹੈਂ ? ਜਿ ਮਾਈ ਮਿਹਰਵਾਨ ਗਰਜ ਇਹ ਹੈਸੁ ਜਿ ਤਉ ਖੁਦਾਇ ਦਿਵਾਈ ਤਾਂ ਭਾਹਿ ਢੇਹਿ । ਤਾਂ ਓਨਿ ਬੇਸਵਾ ਆਖਿਆ ਜਿ ਹੋਰ ਕੋਈ ਹੋਂਦਾ ਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਭਲ ਕੇ ਗਰਦਨ ਮਰਾਇਦੀ ਪਰ ਤੂੰ ਫਕੀਰ ਨਜਰਿ ਆਵਦਾ ਹੈ । ਅਗ ਉਗ ਕਿਝੁ ਨਾਹੀਂ ਜਿਸ ਰਾਹਿ ਆਇਆ ਹੈ, ਉਸੇ ਰਾਹ ਜਾਹਿਸੁ । ਅਖੈ ਮਾਦਰਿ ਮਿਹਰਵ੍ਹਾਨ ਖ਼ਦਾਇ ਤੇਰਾ ਭਲਾ ਕਰੇਗਾ । ਅਵਰ ਜਾਹਗਾ ਕਿ ਥਾਉਂ ਨਹੀਂ ਪਈਦੀ । ਭਾਹਿ ਹਿਕੁ ਡੋਰਾ ਮੈਕੂ ਭਾਹਿ ਇਸੁ ਦੀਵੇ ਨਾਲੋਂ ਘਿੰਨ ਵੰਵਣ ਡਿਹ । ਤੈਂਡਾ ਭਲਾ ਥੀਸੀ । ਤਾ ਉਨਿ ਬੈਸਵਾ ਆਖਿਆ ਅਖੈ ਮੀਆਂ ਤੈਡੀਆਂ ਅਖੀ ਭਲੀਆਂ ਹਨ ਹਿਕੁ ਅਖ ਅਸਾਂ ਕੂ ਡੇ ਵੰਵ । ਤਾ ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਹੋਇਆ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ ਮਾਦਰਿ ਮਿਹਰਵਾਨ ਜੇ ਤੂੰ ਅਖੀਆਂ ਘਿਨੀ ਖੁਸ਼ੀ ਥੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਭਲਾ ਥੀਵੈ ਘਿੰਨ ਵੰਵ । ਤਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਦੋਵੇਂ ਅਖੀਆਂ ਉਸਦੇ ਅਗੈ ਰਖੀਆ । ਓਨਿ ਛੁਰੀ ਦੀ ਨੋਕ ਨਾਲ ਹਿਕੁ ਅਖ ਸੇਖ ਦੀ ਕਢ ਲਈਸੁ । ਅਗ ਲੈ ਦੋਂ ਫਿਰ ਪੀਰ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਆਇਆ । ਲਕੜੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀਅਸੁ । ਅਖ ਦੇ ਕਰਿ ਪਟੀ ਬਧੀਸੁ । ਪਾਣੀ ਤਤਾ ਕੀਤੋਸੁ । ਜਾਇ ਕਰ ਪੀਰ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਖੜਾ ਹੋਇਆ । ਪੀਰ ਕਹਿਆ ਜਿ ਕਉਣ ਹੈ ? ਪੀਰ ਸਲਾਮਤੀ ਬੰਦਾ ਤੇਰਾ ਖਾਦਮ ਫੂਕ ਰਾਉ । ਤਾ ਪੀਰ ਆਖਿਆ ਫਰੀਦ ਹੈ ? ਅਖੈ ਜੀ ਵੇ ਪੀਰ । ਬਚਾ ਪਾਣੀ ਤਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ? ਅਖੈ ਜੀਵੇ ਪੀਰ ਤਿਆਰ ਹੈ । ਤਾ ਪੀਰ ਆਖਿਆ ਜਿ ਬਚਾ ਤਾਕ ਕੂ ਦੂਰਿ ਕਰਿ । ਪੀਰ ਨ੍ਹਾਵਣ ਦੀ ਜਾਹਗਾ ਆਇ ਖੜਾ ਹੋਇਆ । ਤਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਅਸਤਾਵਾ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਦਾ ਅਤੈ ਮਿਸਾਕਲ ਜਾਇ ਹਾਜਰ ਕੀਤਾ । ਪੀਰ ਹਥ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਧੋਇ ਕਰ ਕਲੂਲੀ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਟ ਕਰਿ ਮਿਸਾਕ ਲਗਾ ਦੇਵਣਿ । ਮਿਸਾਕ ਕਰਿ ਕਰਿ ਨਾਤਾ, ਨਾਇ ਕਰਿ ਨਿਵਾਜ ਉਪਰ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਨਿਵਾਜ ਗੁਜਾਰਿ ਕਰਿ ਹੁਕਮ ਯਾਦ ਕਰਿ ਕਰਿ ਸੁਕਰ ਬਜਾਇਆਦੁਸੁ । ਦੁਆਇ ਸਿਫਤਿ ਵਦੀਫਾ ਮੁਕਾਇ ਕਰਿ ਫਿਰਿ ਬੈਠਾ । ਬਚਾ ਫਰੀਦ ? ਅਖੈ ਜੀਵੈ ਪੀਰ । ਅਖੇ ਚੰਗਾ ਹੈ । ਜੀ ਤੇਰੇ ਸਦਕੇ ਨਾਲ ਤੇਰੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਹਾ । ਬਚਾ ਅਗ ਕਿਥੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਸੁ । ਅਖੈ ਪੀਰ ਸਲਾਮਤੀ ਤੈਨੂੰ ਹਭੋ ਕੁਝ ਰੋਸਨ ਹੈ । ਤਾ ਪੀਰ ਫੁਰਮਾਇਆ ਜਿ ਬਚਾ ਅਖ ਕਿਉ ਬਧੀ ਆਹੀ । ਅਖੈ ਜੀ ਪੀਰ ਸਲਾਮਤੀ ਅਖ ਗਈ ਹੈ । ਤਾਂ ਪੀਰ ਫੁਰਮਾਇਆ ਜਿ ਨਾ ਬਚਾ ਫਰੀਦਾ ਅਖ ਗਈ ਨਾਹੀ ਆਈ ਹੈ । ਜਿ ਬਚਾ ਫਰੀਦ ਓਹੋ ਜੇਹੀ ਆਵਸੀ ਤਾਂ ਲੋਕ ਕੂੜ ਕਰ ਮਨੇ ਸੀ । ਜੇ ਤੇਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਥੀਵੇ ਤਾ ਓਹੋ ਜੇਹੀ ਆਵੈ ਜਿ ਤੇਰੀ ਖੁਸੀ ਥੀਵੈ ਤਾਂ ਕੁਝ ਫਰਕ ਥੀਵੈ । ਤਾ ਸੇਖ਼ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ, ਜਿ ਜੀਵੈ ਪੀਰ ਕੁਝ ਵੀ ਫਰਕ ਥੀਵੈ ਅਖੈ ਬਚਾ ਫਰੀਦਾ ਅਖੈ ਜੀਵੈ ਪੀਰ ਅਖੈ ਬਚਾ ਬਿਸਮਿਲਹੁ ਕਰਿ ਕਰਿ ਡਿਖਾ ਅਖ ਖੋਲੀ ਜਾ ਫਰੀਦ ਅਖ ਖੋਲੈ ਤਾਂ ਅਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਓਹੋ ਜੇਹੀ ਢੰਗੀ ਭਲੀ ਹੈ। ਬਿੰਦਕ ਲਾਵੇਰੀ ਹੋਈ ਨੀਸਾਨੀ ਜਿ ਪੀਰ ਦਿਤੀਆਹੀ। ਡੇਖਦਿਆ ਨਾਲ ਲੋਕਾ ਪੁਛਣ ਦੀ ਹਾਜਤ ਨਾ ਹੋਈ। ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੂ ਪੀਰ ਮਿਹਰਵਾਨ ਥੀਆ। ਆਖਿਆਸੁ ਜਿ ਆਉ ਬਚਾ ਫਰੀਦਾ ਤੈਡਾ ਦੁਗਨਾ ਕਬੂਲ ਪਇਆ। ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਦੁਰਗਾਹ ਜ ਕੁਝ ਆਖ ਸੀ ਸੋ ਥੀਸੀ। ਤੂੰ ਬਚਾ ਨਿਹਾਲ ਹੈਂ ਵੰਵ ਖੁਦਾਸਿ ਕੂ ਯਾਦ ਰਖ। ਜਾਇ ਕਰ ਹਿਕ ਜਾਹਗਾ ਤਕੀਆ ਕਰਿ ਬੈਠਿ ਜਾਹਿ। ਜਹਾਨ ਤੁਧ ਕੰਨੈ ਆਵਸੀ। ਅਖੇ ਪੀਰ ਸਲਾਮਤੀ ਜਿਤੁ ਜਾਹਗਾ ਤੇਰਾ ਹੁਕਮ ਥੀਵੈ ਤਿਤੁ ਜਾਹਗਾ ਜਾਇ ਟਿਕਾਂ ? ਤਾਂ ਪੀਰ ਦੇ ਮੁਅਹੁ ਨਿਕਲਿਆ ਜਿ ਜਾਹਿ ਬਚਾ ਜਿਥੈ ਨੀਗਰ ਢੀਮਾਂ ਮਾਰਸਨੀ ਉਥਾਊ ਤੂ ਅਸਰਾਮਾ ਕਰਿ ਬੈਠਿ ਜਾਹਿ। ਖੁਦਾਇ ਭਲਾ ਕਰੇਸੀ। ਫਰੀਦ ਲੈ ਦੇ ਕੁਲਹ ਸਿਜਦਾ ਗਇਆ ਵਿਦਾ ਹੋਦੇ ਪੀਰ ਦੀ ਕਦਮ ਬੋਸੀ ਲੈਦੇ। ਪੀਰ ਦੀ ਦੁਆਇ ਲੈ ਦੋ ਪੀਰ ਕੂ ਸਿਜਦਾ ਦੇਦੋ। ਪੀਰ ਭਾਈਆ ਕੂ ਸਿਰ ਨਿਵਾਖਿ ਦੋ ਦਰਗਾਹ ਉਪਰ ਸਿਜਦਾ ਧਰ ਦੋ ਵਿਦਾ ਹੋਦੋ ਚਲਿਆ।

ਅਬ ਅਠਾਰਵਾਂ ਮਸਲਾ ਚਲਿਆ

ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਥੀਆ, ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਵਦਾ ਆਵਦਾ ਆਇ ਕਰਿ ਪਟਣਿ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਤਾ ਓਥੇ ਨੀਗਰ ਖੇਡਦੇ ਆਹੇ। ਜਿਥੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੂ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਨਜ਼ਰ ਪਇਆ ਲਗੇ ਢੀਮਾਂ ਮਾਰਣ ਅਤੈ ਲੋ ਲੋ ਲੋ ਫਕੜੀਵਲਾਇਨ। ਮਗਰਿ ਨੀਗਰ ਅਤੈ ਅਗੈ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਕੂ ਲਗੇ ਢੀਮਾ ਮਾਰਣ ਤਾਂ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜੇ ਏਹਾ ਜਾਹਗਾ ਆਈ ਜੇ ਪੀਰ ਦਸੀ ਆਹੀ। ਫਰੀਦ ਮਾਰਦਿਆ ਸੁ ਉਤ ਹੀ ਜਾਹਗਾ ਬਹਿ ਗਇਆ। ਨੀਗਰ ਝਟ ਕੁ ਢੀਮਾਂ ਮਾਰ ਕਰਿ ਹਟ ਗਏ। ਫਰੀਦ ਉਤ ਹੀ ਜਾਹਗਾ ਟਿਕ ਗਇਆ, ਹਿਕੁ ਦਿਨ ਬੈਠਾ ਰਹਿਆ ਦੁਇ ਦਿਨ ਬੈਠਾ ਰਹਿਆ ਤੀਸਰੇ ਦਿਨ ਬੈਠਿਆ ਹੋਇਆ ਦਰਵੇਸਾਂ ਕੂ ਉਤ ਜਾਗਾ ਸੋਇ ਕੋਈ ਨਾਹੀ ਖਬਰ ਨਗਰ ਵਿਚ ਕਿਨੇ ਨਾ ਕੀਤੀਆ ਜਿ ਦਿਖਾਂ ਫਕੀਰ ਕੋਈ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਨਾਹੀਂ ਆਇਆ ਬੀਰ ਪਾ ਨਾਥ ਜੋਗੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਭੋ ਕੋਈ ਕਰਦਾ। ਜੋਗੀਆਂ ਦੀ ਹੀ ਪੂਜਾ ਹੋਂਦੀ। ਦਰਵੇਸਾਂ ਕੂ ਕੋਈ ਨਾ ਮੰਨਦਾ ਜਾਂ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੂ ਦਿਨ ਦਸ ਬੈਠਿਆਂ ਹੋਏ ਤਾ ਹਿਕੁ ਬੁਢੜੀ ਜਟੜੀ ਆਹੀ। ਉਹ ਦੀ ਗਾਇ ਭਜ ਗਈ ਆਹੀ ਗਾਇ ਦੀ ਥਣੀ ਲੋਹੂ ਪਇ ਗਇਆ ਆਹਾ। ਉਸ ਬੁਢੀੜੀ ਜਾ ਆਖਿਆ ਜਿ ਭਾਈ ਏਸੁ ਫਕੀਰ ਦੀ ਪੈਰੀਂ ਜਾਇ ਪਵਾਂ ਮਤਾ ਵਗੀ ਦੁਧ ਪਵੈ। ਬੁਢੀ ਗੁੜ ਲੈ ਕਰ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦੀ ਪੈਰੀ ਆਇ ਪਈ। ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ ਮਾਈ ਬੁਢੜੀ ਤੂ ਜਿ ਗੁੜ ਲੈ ਕਰਿ ਆਈ ਸਿ ਕਿਉਂ ਆਈ ? ਤੈਕੂ ਕਿਆ ਮਖਸੂਦ ਹੈ ? ਤਾਂ ਓਨਿ ਬੁਢੜੀ ਆਖਿਆ ਬਚਾ ਖੁਦਾਇ ਤੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੇ ਪੈਰ ਤਕੇ ਹਨ ਚਉਥੇ ਦਿਨ ਦੀ ਗਾਇ ਭਜ ਗਈ ਹੈ। ਥਣੀ ਲੋਹੂ ਪਇ ਗਿਆ ਹੈ । ਹਉ ਤੈਂਡਿਆਂ ਪੈਰਾ ਕੰਨੇ ਆਈ। ਨਾਹੀ। ਜਿ ਕੁਝ ਖੁਦਾਇ ਤੈਂਥੀ ਕਰਾਇ ਸੁ । ਕਰਿ । ਆਖੈ ਮਾਈ ਵੰਞ ਲੋਹੂਉ ਦੁਧ ਥੀ ਸੀ ਅਤੈ ਮਾਈ ਅਗੈ ਡੰਗ ਦੁਧ ਕਿੰਨਾ ਕੂ ਦੇਂਦੀ ਆਹੀ ਅਖੈ ਬਚਾ ਸੇਰ ਪੰਜ ਦੇਂਦੀ ਆਹੀ । ਅਖੈ ਜਾਹਿ ਮਾਈ ਹੁਣ ਖੁਦਾਇ ਕਰੇ ਦਸ ਸੇਰ ਦੁਧ ਦੇਸੀ। ਵੰਞ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਨਾਉ ਘਿੰਨ ਕਰਿ ਪਾਣੀ ਦੇ ਛਟੇ ਮਾਰਿ। ਬਿਸਮਿਲਹੁ ਕਰਿ, ਕਰਿ ਗਾਇ ਦਿਆਂ ਸਿੰਗਾਂ ਥਣਾ ਉਪਰ ਹਥ ਫੇਰ, ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਕੁਰੇ ਗਾਇ ਆਏ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਖੁਦਾਇ ਨਾਲ ਬੁਢੀ ਘਰ ਗਈ, ਆਇ ਕਰਿ ਸਜਰਾ ਪਾਣੀ ਲੈ ਕਰਿ ਬਿਸ ਮਿਲਹ ਕਰਿ ਕਰਿ ਪਾਣੀ ਦੇ ਛਟੇ ਗਾਂਇ ਦਿਆਂ ਸਿੰਗਾ ਪੈਰਾਂ ਥਣਾਂ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਸੁ। ਗਾਇ ਹਿਸਾਇ ਕਰਿ ਵਛੇ ਉਪਰਿ ਆਇ ਮਿਲੀ ਬੁਢੀ ਗਾਇ ਮੇਲੀ ਦਹ ਸੇਰ ਗਾਇ ਦੁਧ ਦਿਤਾ। ਬੁਢੀ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇ ਗਈ। ਬੁਢੀ ਪੁਤਰਾਂ ਕੰਨੇ ਆਖਿਆ ਲਗੇ ਲੋਕ ਆਇ ਆਇ ਮਿਲਣ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੂ । ਜੇਹੀ ਜੇਹੀ ਕੋਈ ਗਰਜ ਆਵੈ ਤੇਹੀ ਤੇਹੀ ਲੋਕ ਦੀ ਗਰਜਥੀਵੈ । ਫਿਰਿ ਹੋਰ ਨੀ ਹੂ ਗਿਰਾਂਈ ਹੂ ਲੋਕ ਲਗੇ ਆਵਣਿ । ਫਿਰਿ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਲਗੇ ਆਵਣ । ਲੈ ਲੈ ਸਰੀਨੀਆਂ ਆਵਣ ਬਹੁਤ ਗਉਗਾ ਹੋਇਆ । ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਦਾ । ਬੀਰਪਾ ਨਾਥ ਕੰਨੇ ਆਵਣੋਂ ਵੰਵ-ਲੋਕ ਰਹਿ ਗਇਆ ਹਭਾ ਲੋਕ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੰਨੇ ਲਗੇ ਆਵਣਿ। ਤਾਂ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ ਯਾਰੋ ਖੁਦਾਇ ਕੂ ਯਾਦ ਕਰਹੁ। ਤੁਸਾਡਾ ਭਲਾ ਥੀਵੈ । ਲੋਕ ਹਭੋ ਕੋਈ ਫਰੀਦ ਹੀ ਕੰਨੇ ਆਵੈ। ਤਬ ਬੀਰਪਾ ਨਾਥ ਜੋਗੀ ਖੁਣਸ ਕੀਤੀ ਜਿ ਤਾਂ ਜਿ ਇਹੁ ਕਿਆ ਹੋਇਆ ਜਿ ਏਤ ਮੁਲਖ ਆਹਾ ਅਸਾਡਾ ਆਹਾ ਅਤੇ ਕੋਈ ਦਰਵੇਸ ਆਇ ਕਰਿ ਮੁਲਖ ਸਭ ਗਵਾਇਆ, ਇਹੁ ਕਉਣ ਹੈ । ਜਿ ਈਹਾਂ ਮੇਰੀ ਹਦ ਮਹਿ ਆਇਆ ਹੈ । ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਚੇਲੇ ਭੇਜ ਦੀਏ ਜਿ ਜਾਇ ਕਰ ਦਰਵੇਸ ਕੂ ਪਕੜਿ ਲੈ ਆਵਹੁ । ਤਾਂ ਚੇਲੀ ਆਇ ਕਰਿ ਕਹਿਆ ਜਿ ਸੇਖ ਜੀ ਬੀਰ ਪਾਨਾਥ ਤੁਮ ਕਉ ਬੁਲਾਵਤਾ ਹੈ, ਚਲੀਐ । ਅਖੈ ਬਾਬਾ ਕਿਛ ਤਉ ਬੀਰਪਾ ਨਾਥ ਕਾ ਘਿਧਾ ਨਾਹੀ ਮੁਤਾ ਨਾਹੀ ਅਸਾਂ ਕੂ ਕਿਆ ਅਖੇਂਦਾ ਹੈ ? ਅਖੇ ਤੁਮ ਕਉ ਬੁਲਾਂਵਦਾ ਹੈ । ਅਖੈ ਰਾਸ ਬੁਲਾਵਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਰਾਸ । ਅਖੈ ਰਾਸ ਭੀ ਲੈ ਜਾਂਹਗੇ ਕੁਰਾਸ ਭੀ ਲੈ ਜਾਂਹਗੇ। ਤਾਂ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਕਹਿਆ ਖੁਦਾਇ ਅਹੁ ਪਿਆਰਿਹੁ ਇਦੂ ਤਾਂ ਮੇਵਾ ਡਾਕੂ ਕੁਝ ਨਾਹੀਂ ਤੁਸੀਂ ਭੋਰਾ ਕੁ ਬਹੁਹੁ ਜਿ ਡਿਬੀ ਓਗਰਾ ਚੜਾਇਆ ਹੈ ਭੋਰਾ ਕੂ ਖਾਇ ਘਿੰਨਾ ਡਿਬੀ ਰਿਝੁ ਓਹਿ ਬੈਠੇ ਰਿਝਨ ਮੁਕੀ ਡਿਬੀ ਚੜੀਆ ਚੜੀ। ਤਾਂ ਬੀਰਪਾ ਨਾਥ ਹੋਰਿ ਜੋਗੀ ਭੇਜ ਦੀਹੇ। ਤਾਂ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੂ ਆਇ ਕਰਿ ਓਹ ਭੀ ਲਗੇ ਕਹਿਣ ਜਿ ਚਲਹੁ ਜੋ ਬੀਰਪਾ ਨਾਥ ਜੋਗੀ ਬੁਲਾਵਤਾ ਹੈ। ਅਖੈ ਬਾਬਾ ਬਰਹੁ ਇਹੁ ਡਿਬੀ ਰਿਝੈ ਅਤੇ ਖਾਇ ਕਰ ਵੰਞਾ ਹੈ। ਉਹ ਭੀ ਜਾਇ ਬੈਠੇ ਸੋ ਬੈਠਾ ਚੁਤੜ ਭੁਇ ਨਾਲ ਲਗ ਗਇਆਨੇ ਫਿਰ ਉਠ ਕੋਈ ਨ ਸਕਈ। ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਥੀਆ। ਬੀਰਪਾ ਨਾਥ ਪਾਸ ਖਬਰ ਗਈ ਜਿ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬੀਰਪਾ ਨਾਥ ਜੀ ਤੇਰੇ ਚੇਲੇ ਜਿਤਨੇ ਸੇ ਸਭ ਬੈਠਿਆ ਰਹੇ ਉਠ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ । ਤਾਂ ਬੀਰਪਾ ਨਾਥ ਜੋਗੀ ਆਖਿਆ ਜਿ ਇਨਾ ਕੂ ਕਿਆ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿ ਕੁਝ ਤੇਰ ਬਿਚ ਕਰਾਮਾਤ ਹੈ ਤਾ ਤੂ ਈਹਾਂ ਈ ਆਉ । ਆਇ ਕਰ ਮੁਝ ਸਾਥ ਬਾਤਾ ਕਰ ਕਹੇ ਜੇ ਕਿਛ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਹੋਵੈ ਤਾਂ ਹਉ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਆਵਾਂ ਜੇ ਕਿਛੁ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਕਰਾਮਾਤ ਹੈ ਤਾਂ ਤੂ ਆਉ । ਤਬ ਬੀਰਪਾ ਨਾਥ ਕਹਿਆ ਕਹੈ ਆਵਤਾ ਹਉ ਤਕੜਾ ਹੋਈ ਅਹੁ । ਕਹੈ ਜੀ ਆਉ ਬਿਸ ਮਿਲਹ ਅਲਹ । ਜਿਸੇ ਦੇਹ ਤਿਸਹ ਖੁਦਾਇ ਤਬ ਬੀਰਪਾ ਨਾਥ ਜੋਗੀ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ । ਲੋਕ ਜਿਤਨਾ ਆਹਾ ਕੁਲ ਦੇਸ ਕਾ ਹਭ ਇਕੱਠਾ ਹੋਇਆ । ਜਿ ਅਜ ਬੀਰਪਾ ਨਾਥ ਅਤੈ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਪ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਥੀਏ ਹਨਿ । ਕਰਾਮਾਤ ਅਜ ਡਿਸ ਸੀ ਭੂਹਾਂ ਦੀ ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਥੀਆ ਬੀਰਪਾ ਨਾਥ ਜੋਗੀ ਆਖਿਆ । ਐ ਫਰੀਦ ਤੂ ਕਿਛੁ ਦਿਖਲਾਇ । ਤਾਂ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ ਮੈਂ ਬਿਚਾਰਾ ਦਰਵੇਸ਼ ਹਾਂ ਗਰੀਬ ਅਤੈ ਇਹੁ ਜਹਾਨ ਤਾਹੂ ਕੂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਤੂਹੈ ਕਿਝ ਦਿਖਲਾਇ ਅਸਾਂ ਕੰਨੇ ਕਿਝੁ ਨਾਹੀਂ । ਡਿਖਲਾਵਣ ਕੂ ਤਾਂ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕਉ ਬੀਰਪਾ ਨਾਥ ਜੋਗੀ ਆਖਿਆ ਮੈਂ ਤੁਝ ਕਉ ਦਿਖਲਾਇ ਦੇਂਦਾ ਹਾਂ । ਅਖੈ ਜੀ ਦਿਖਾਈਐ । ਤਬ ਬੀਰਪਾ ਨਾਥ ਜੋਗੀ ਮਿਰਗਾਣੀ ਉਡਾਈਐ ਮਿਰਗਾਣੀ ਇਉ ਹੀ ਜਾਏਗੀ ਜਿਉਂ ਇਲ ਜਾਇ ਅਸਮਾਨ ਭਉਂਦੀ ਹੈ ਤਿਵੈ ਲਗੀ ਭਵਣ । ਅਗੈ ਸਿ ਜਾਇ ਥਰਰਾਇ ਰਹੀ । ਏਹੁ ਕਰਾਮਾਤ ਬੀਰਪਾ ਨਾਥ ਜੋਗੀ ਦਿਖਲਾਈ । ਤਾ ਬੀਰਪਾ ਨਾਥ ਜੋਗੀ ਆਖਿਆ—ਜਿ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਤੂ ਕੁਝ ਦਿਖਾਲ ਤਾ ਬਾਬੇ ਫ਼ਰੀਦ ਦੀ ਪੈਰੀ ਖੁੜਾਵ ਹੁੰਦੀਆਂ ॥ ਤਾ ਬਾਬੇ ਫਰੀਦ ਉਨਾ ਖੜਾਵਾਂ ਕੂ ਹੁਕਮੁ ਕੀਤਾ ਦਿਖਾ ਖਰਾਵੇ ਕਿਆ ਕਟੇਸੀ ਉਸ ਮਿਰਗਾਣੀ ਕੂ ॥ ਮਾਰ ਉਤਾਰਹੁ ਹੁਕਮ ਅਲਹੁ ਦੇ ਨਾਲਿ ਅਤੈ ਖੜਾਵ ਉਡੀਆ ਉਡਿ ਕਰਿ ਉਪਰਹੁ ਹੋਇ ਕਰ । ਅਤੈ ਲਥੀਆ ਮਿਰਗਾਣੀ ਕੂ ਪਟ ਪਟ ਪਟ ਮਿਰਗਾਣੀ ਖੜਾਵਾ ਪਵਨਿ ॥ ਜਿਉ ਸਹ ਬਾਜੁ ਕੂਜਾ ਕੂ ਪਕੜਿ ਭੁਇ ਲੈ ਬੈਠਦਾ ਹੈ । ਏਤੈ ਮਿਸਾਲਿ ਖੜਾਵੀ ਮਿਰਗਾਣੀ ਮਾਰਿ ਉਤਾਰੀ ॥ ਜਿਤਨਾ ਜਿ ਕਲੀ ਜਹਾਨੁ ਜੁੜਿਆ ਆਹਾ ਏਤਨਾ ਸਭੁ ਹੈਰਾਨੁ ਹੋਇ ਰਹਿਆ ॥ ਜਿਵਹੁ ਖੁਦਾਇ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਤੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ॥ ਜਿ ਇਤਨੀ ਅਜਮਤਿ ਜਿਸੁ ਕੰਨੇ ॥ ਜਿ ਮਿਰਗਾਣੀ ਭੁਇ ਲਥੀ ਮਾਰੀ ਖੜਾਵੀ ਦੀ ॥ ਤਾਂ ਫੇਰ ਹੁਕਮੁ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕਾ ਖੜਾਵਾ ਕੂ ਥੀਆ ਡਿਖਾ ਹੁਣਿ ਜੋਗੀ ਵੈਸੇਹੇ ਡਿਖਾ ਕਿਆ ਕਰੇਸਹੁ ॥ ਸੁ ਏਤੈ ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਹੁਕਮ ਸੇਖ ਫਰੀਦਿ ਦੈ ਨਾਲਿ ਮਿਰਗਾਣੀ ਛੁਟੀ ਅਤੇ ਜੋਗੀ ਦੈ ਸਿਰ ਆਈ ॥ ਏਤੈ ਸਿਰਿ ਏਤੇ ਮਿਰਿ ਖੜਾਵਾਂ ਪਵਨਿ ਪਟ ਪਟ ਪਟ ਸਿਰਿ ਖੜਾਵਾ ਵਜੇ ਬੀਰਪਾ ਨਾਥ ਜੋਗੀ ਦੈ । ਤੋਬਹ ਤੋਬਹ ਕਰਿ ਭੰਨਾ । ਸਿ ਭੰਨਾ ਖੜਾਵਾ ਜਾਵਣ ਦੇਦੀ ਆਹਿਨਿ ॥ ਜਿਤੁ ਵਲਿ ਚਲੈ ਤਿਤੈ ਵਲਿ ਏਤੇ ਮੁਹਿ ਏਤੈ । ਮੁਹਿ ਖੜਾਵਾ ਪਵਨੁ ॥ ਜੋ ਖੜੋਵੈ ਤਾ ਸਿਰੇ ਸਿਰਿ ਖੜਾਵਾ ਪਵਨਿ । ਜੋਗੀ ਮਾਰੀ ਦਾ ਮਾਰੀ ਦਾ ਖੜਾਵੀ ਆਇ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦੀ ਪੈਰੀ ਪਇਆ ॥ ਏ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਮੁਹਬਤਿ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਤਾਂਈ ਬਖਸਾਇ ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਖੁਦਾਇ ਮੁਹਬਤਿ ਰਜਾਇ ਖੁਦਾਇ ਬਖਸਿ ॥ ਅਖੈ ਈਵ ਨਾਹੀ ਛੁਟਤਾ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਾਇ ਇਥੋ ਜਾਹਿ ਤਾ ਛੁਟਹਿ ॥ ਅਖੈ ਜੀ ਜਾਦਾ ਅਖੈ ਹਾਂ ਅਖੈ ਨਾ ਹੁਣੈ ਜਾਹਿ ॥ ਅਖੈ ਆਸਣੁ ਬੈਸਣ ਕਿਛੁ ਲੈ ਜਾਉ । ਅਖੈ ਨ ਆਸਾਣੁ ਨ ਬੈਸਣ ਪਿਛੇ ਤੇਰੇ ਚੇਲੇ ਘਿਧੀਆਵ ਸਨਿ ਹੁਣਿ ਤੂ ਏਥਹੁ ਜਾਹਿ ॥ ਅਖੈ ਜੀ ਹੁਣਿ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਇਨਾ ਖੜਾਵਾਂ ਕੂ ਮਨਹਿ ਕਰਿ ॥ ਤਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ ਖੜਾਵਹੁ ਇਸਕੁ ਮਾਰਹੁ ਨਾਹੀ ॥ ਪਰ ਸਿਰ ਉਪਰਿ ਹੋਈਆਂ ਆਵਹੁ ਇਹੁ ਹਦ ਪਠਾਣ ਦੀ ਲਘਾਇ ਕਰਿ ਫਿਰੋ । ਜਾ ਪਠਾਣਾਂ ਦੀ ਹਦ ਲੰਘੇ ਤਾਂ ਛੋਡਣਾ ਨਾਹੀ ਤਾ ਈਵ ਨਾਹੀ ਛੋੜਣਾ । ਜਿਉ ਜਿਉ ਜੋਗੀ ਭੰਨਾ ਤਿਉਂ ਪਠਾਣਾਂ ਦੀ ਹਦ ਲੰਘ ਟਿਲੈ ਗਇਆ । ਪਿਛੋਂ ਜੇ ਚੇਲੇ ਜਿ ਕਿਛੁ ਆਸਣੁ ਬੇਸਣੁ ਆਹਾ ਸੁ ਚੇਲੇ ਘਿੰਨ ਗਏ । ਏਹੁ ਹਾਲ ਬੀਰਪਾ ਨਾਥ ਜੋਗੀ ਓਦੂ ਬੁਲਾਇਦੇ । ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕਢਿਆ । ਫਿਰ ਜਿਤਨਾ ਜਹਾਨ ਆਹਾ ਏਤਨਾ ਹਭੇ ਕਹਿ ਉਠਿਆ ਜਿ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਫਰੀਦ ਵਾਹੁ ਫਰੀਦ । ਦੰਮ ਦੰਮ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ । ਜਿ ਮਾਣਸ ਕਿਸਕੇ ਝਪੜੇ ਜਿ ਪੰਖੀ ਭੀ ਥੀਏ ਮੁਰੀਦ ਜਿਤਨਾ ਜਹਾਨ ਆਹਾ ਹਭੋ ਫਰੀਦੁ ਫਰੀਦੁ ਸਾਹ ਸਾਹੁਪਾਤਸਾਹੁ ਲੈ ਕਰਿ ਕਰਿ ਉਠਿਆ ਖੁਦਾਇੰਦੀ ਬੰਦਗੀ ਲਗਾ ਕਰਨ ਜੇ ਕੋਈ ਆਵੇ ਸੋ ਮੁਰੀਦ ਥੀਵੈ ਤਿਸਕੂ ਖੁਦਾਇ ਯਾਦ ਰਖਾਏ । ਪੰਜ ਵਖਤ ਨਿਵਾਜ ਤ੍ਰੀਹ ਰੋਜੇ ਰਖੇ । ਖੈਰ ਮਿਹਰ, ਸਿਦਕ ਸਬੂਰੀ ਕਰਣਾ । ਖੁਦਾਇ ਕੂ ਅਠੇ ਪਹਿਰ ਯਾਦ ਰਖਣਾ । ਸਾਂਈ ਦਾ ਨਾਉਂ ਯਾਦ ਕਰਣਾ । ਇਹੋ ਨਸੀਹਤ ਮੁਰੀਦਾਂ ਕੂ ਦੇਵੈ । ਜੇ ਕੋਈ ਮੁਰੀਦ ਥੀਵੈ । ਅਤੈ ਮੁਰੀਦ ਬਗੈਰ ਜਿ ਕੋਈ ਆਵੈ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਵੈ ਤਿਸਦੀ ਗਰਜ ਹਾਸਿਲ ਥੀਵੈ । ਭਾਵੈ ਤਿਤੁ ਗਰਜ ਕੋਈ ਆਵੈ । ਜੇਤੀ ਗਰਜ ਆਵੈ ਤੇਤੀ ਹਾਸਲ ਥੀਵੈ । "ਸਚ ਅਲਹੁ ਦਾ ਨਾਉ ਹੈ ਹੋਰ ਸਭੋ ਕੋਈ ਫੈਲ" ਵੰਝੈ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੰਨੇ ਆਵੈ ਉਤਰਿ ਵੰਞੇ ਮੈਲ :—

"ਫਰੀਦਾ ਕੁਰੀਕੈ ਕੁਰੀਐ ਵੈਦਿਆ ਤਲੈ ਗਾੜਾ ਮਹਰੇਰੁ ।
ਦੇ ਖੈ ਛਿਟ-ਛਿਟ ਥੀਵਦਾ ਮਤੁ ਖਿਸੇਈ ਪੇਰੁ ।
ਫਰੀਦਾ ਪੈਰੀਂ ਬੇੜਾ ਠੇਲ ਕੈ ਕੰਢੇ ਖੜਾ ਨ ਰੋਊ ।
ਵਤਨ ਆਵਣ ਥੀ ਸੀਆ ਏਤੁ ਨ ਨੀਦੜੀ ਸੋਊਂ ।
ਫਰੀਦਾ ਸੁਤਾ ਅਹਿ ਨੀਂਦਮ ਪਿਵਦੋ ਈਵ ।
ਜਿੰਨੀ ਨੈਣ ਨੀਦਾਵਲੇ ਸੇ ਧਣੀ ਮਿਲੰਦੇ ਕੀਵ ।
ਫਰੀਦਾ ਰਾਤੀ ਚਾਰ ਪਹਿਰ ਤੂ ਸੁਤਾ ਜੂ ਜਾਗ ।
ਘਣਾ ਸੋਵਸੀ ਗੋਰ ਮਹਿ ਲਹਿ ਸੀਆ ਇਹੁ ਵੈਰਾਗ ।
ਫਰੀਦਾ ਵਡ ਵੇਰ ਨ ਜਾਗਿਓ ਜੀਵੰਦਾ ਮੁਇ ਓਇ ।
ਜੇ ਤੈਂ ਰਬ ਵਿਸਾਰਿਆ ਤੂ ਰਬ ਨ ਵਿਸਰ ਓਇ ।
ਫਰੀਦਾ ਕਿਆ ਲੁੜ ਚਟੇ ਲਟ ਬੀ ਜਾਈ ਚੂੰਜ ਵਣੇ ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੇ ਤੂੰ ਮਰਹਿ ਪਟ ਤਾਂ ਕੇਹਾ ਤੇਰਾ ਦੁ ਪਿਰੀ ।
ਫਰੀਦਾ ਰਾਤੀਂ ਸੋਵਹਿ ਖਟ ਅਤੇ ਡੀਹੇ ਪਿਟੈ ਪੇਟ ਕੂ ।
ਜਾ ਤੋ ਖਟਣ ਵੇਲ ਤਡਾ ਹੀ ਤੇਹੇ ਰਿਹਾ ।
ਫਰੀਦਾ ਹੇ ਜੀਆ ਖੜਸੀ ਜਥਿ ਅਤੈ ਕਸੀਸੀ ਸੁਵੰਨ ਜਿਉਂ ।
ਕਿਆ ਚਵਸੀ ਤਬ ਜਉ ਰੈਹੀ ਕੂੜਾ ਥੀਆ ।
ਫਰੀਦਾ ਸੋ ਦਰ ਸਚਾ ਸੇਵ ਤੂੰ ਜਿਤੁ ਮੁਕਲੂਬ ਨੀ ਜਾਹਿ
ਰਿਜਮ ਸੱਤਕ ਹਡ ਖਉ ਅਮਲ ਨ ਵਿਕਣ ਖਾਹਿ ।
ਫਰੀਦਾ ਨੇਹੁ ਤ ਲਬ ਕਿਆ ਲਬ ਤਾ ਕੂੜਾ ਨੇਹੁ ।
ਕਿਚਰ ਤਾਂਈ ਰਖੀਐ ਤੁਟੇ ਛੁੰਬਰ ਮੇਹੁ ।
ਫਰੀਦਾ ਜਾਗਣਾ ਈ ਤਾਂ ਜਾਗੁ ਰਾਤੜੀਆਂ ਹਭ ਵਿਹਾਣੀਆਂ ।
ਪਿਰੀ ਵਿਸਾਰਣ ਨ ਕਰਣੁ ਜੇ ਮੂ ਮਥੈ ਭਾਗ ।
ਫਰੀਦਾ ਪਿਰੀ ਵਿਸਾਰੇ ਨਾ ਅਤੈ ਬਿਆ ਰਵਨ ਕਬੁਧੀ ਚਵੇਨਿ ।
ਕੰਚਨ ਰਾਸ ਵਿਸਾਰਿ ਕਰਿ ਮੁਠੀ ਧੂੜ ਭਰੇਨਿ ।
ਫਰੀਦਾ ਤੂੰ ਤੂੰ ਕਰੇਦੇ ਜੋ ਮੁਏ ਅਤੈ ਮੁਏ ਭੀ ਤੂ ਤੂ ਕਰੇਨਿ ।
ਜਿੰਨੀ ਤੂ ਤੂ ਨ ਕੀਆ ਤਿੰਨੀ ਸਿਵਾਤੋਂ ਤੰਨਿ ।
ਰਬਨ ਭੰਨੇ ਪੋਰਿਆ ਸੰਦੇ ਫਕੀ ਰੰਨ ।
ਫਰੀਦਾ ਜਿੰਨੀ ਦਾ ਸਬਰ ਕਮਾਣ ਅਤੈ ਜਿਕਰ ਕਾਮਾ ਵਧਿ ਕਾਨੀਆਂ
ਓਨਾਂ ਸੰਦੇ ਬਾਣ ਖਾਲਕ ਖਾਲੀਨ ਕਰੇ ।
ਫਰੀਦਾ ਦਰ ਵਸਾਣੀਆਂ ਕਾਨੀਆਂ ਰਬ ਨੇ ਘੜਿਆਨ ।
ਲਗਣਿ ਤਿਨਾਂ ਮੁਨਾਫਕਾਂ ਜੋ ਕਦਰ ਨ ਜਾਣੇਨ ।

ਫਰੀਦਾ ਜਿ ਸਾਹਿਬ ਲੋੜਹਿ ਹਭ ।
ਤਾਂ ਥੀਉ ਪਵਾਹੇ ਦੱਭ ।
ਹਿਕ ਛਿਜਹਿ ਬਿਆ ਲਤਾੜੀਅਹਿ ।
ਤਾ ਸਾਹਿਬ ਦੈ ਦਰ ਵਾੜੀਆਹਿ ।

ਫਰੀਦਾ ਦਿਲ ਦੀ ਤੋੜ ਤਕੱਬਰੀ ਮਨ ਦੀ ਲਾਹਿ ਭਰਾਂਦ ।
ਦਰਵੇਸਾਂ ਕੂ ਲੋੜੀਅਹਿ, ਰੁਖਾਂ ਦੀ ਜੀਰਾਂਦ !
ਫਰੀਦਾ ਕਦੈ ਆਹੋ ਹੇਕੜਾ ਅਤੈ ਹੁਣਿ ਥੀਓ ਪ੍ਰਗਟ ।
ਏਵੀ ਪਾਣ ਮਸ਼ਾਹਰੋ ਜਾ ਲਾਇ ਬੈਠੋ ਹੱਟ ।
ਫਰੀਦਾ ਕਡੈ ਅਹਿ ਹਿਕੜਾ ਅਭੈ ਹੁਣਿ ਭੀ ਥੀਸੀ ਹਿਕ ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੇਹੀ ਲਾਈਅਮੁ ਸਿਕੁਓ ਪਈ ਟੰਨਾ ਨਾ ਕਰੇ ।
ਫਰੀਦਾ ਜੰਗਲੁ ਜੰਗਲੁ ਕਿਆ ਫਿਰਹਿ ਵਣੁ ਕੰਡਾ ਮੋੜੇਹਿ ।
ਵਸੀ ਰਬ ਹਿਆਲੀਐ ਬਾਹਰੁ ਕਿਆ ਢੂਢੇਹਿ" ।

ਫਿਰ ਏਹਾ ਜੇਹਾ ਉਪਦੇਸ ਨਸੀਹਤਿ ਘਿੰਨ ਘਿੰਨ ਕਰਿ ਵੰਝਣ । ਏਈ ਬੈਤ ਫਰੀਦ ਦੇ ਸਿਖਣ । ਜਿ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਹਾ ਸੁ ਹਭੋ ਕੋਈ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਆਵੈ । ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਓਥੈ ਘਰ ਪਾਏ । ਅਵਰਤਾ ਉਥਾਉਂ ਸਦਾਇ ਘਿਧੀਆ । ਮਾਉ ਪਿਉ ਭਰਾਵਾ ਭਾਈ ਆਹੇ ਸਿ ਹਭਿ ਆਇ ਮਿਲੇ । ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਫਿਰ ਲੰਗਰ ਤਰ ਹਲਵਾ ਮੈਦੇ ਦੇ ਧੂਗੜ ਤਹਿਰੀ ਚਾਵਲ, ਦਹੀ ਬਕਰੀਆਂ ਦਾ ਹੇੜਾ ਜਿ ਕੋਈ ਆਵੈ ਸੁ ਖਾਵੈ । ਅਤੈ ਜਿ ਕੋਈ ਜਾਰਤ ਆਵੈ ਸੁ ਹੁਕਮ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦਾ ਜਿ ਸਰੀਨੀ ਸਕਰ ਹੀ ਲੈ ਆਵਹੁ । ਹੋਰ ਦੰਮ ਰੁਪਯੇ, ਅੰਨ ਨ ਕਪੜੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਾ ਆਨਣੇ । ਹੁਕਮ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਦਾ ਜਿ ਕੋਈ ਗਰਜ ਵੰਦੁ ਸਰੀਨੀ ਸੁਖੈ ਸੋ ਭੀ ਸਕਰ ਸੁਖੈ । ਜੇ ਕੋਈ ਜਾਰਤ ਕਰਣ ਆਵੈ ਸੋ ਭੀ ਸਕਰ ਲੈ ਆਵੈ । ਜਾਰਤ ਮੁਰੀਦਾ ਕਿ ਫਰਤਾ ਗੁਨਹ ਰਾਹ ਪੀਰ ਤੇ ਮੰਗਦਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਪੀਰ ਹੋਇਆ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਾ । ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਵੈ ਹੋਇਆ । ਖਾਦਮ ਖਾਦਮੀ ਕਰਨ ਸੇਵਕ ਸੇਵਾ ਕਰਨ । ਬੇਟੇ ਭਾਈ ਭਤੀਜੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕਰਨ । ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਉਮਰਾਉ ਖਾਨ ਸੁਭਹਾਨ ਮੀਰ ਮਲੂਕ ਰਯਤ ਰਾਉ ਜਿ ਕੋਈ ਆਹਾ ਸੁ ਹਭੋ ਕੋਈ ਜਾਰਤ ਆਵੈ । ਲੰਗਰਹੁ ਖਾਣਾ ਹਭਨਾ ਕੂ ਪਹੁਚੈ ਸਰੀਨੀ ਜਿ ਸਕਰ ਚੜੈ ਸਿ ਹਥੋ ਹਥੀ ਵੰਡ ਮਿਲੈ । ਲੰਗਰ ਸੇ ਖਾਣਾਂ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਕੁਦਰਤਿ ਨਾਲ ਚਲੇ । ਇਹੁ ਗਉਗਾ ਉਠਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦਾ । ਜਹਾਨ ਵਿਚ ਜਿ ਕੁਲਿ ਫਰੀਦੋ ਫਰੀਦ ਥੀ ਗਇਆ ।

ਮਸਲਾ ਉਨੀਵਾਂ ਚਲਿਆ

ਜਾ ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਹੋਇਆ, ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਪੀਰੀ ਵਿਚ ਆਇਆ । ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਬੈਂਤ ਦਿਤਾ :—

"ਦੇਖੁ ਫਰੀਦਾ ਜੁ ਥੀਆ ਦਾੜੀ ਹੋਈਅਸੁ ਭੂਰ ।
ਅਗਹੁ ਨੇੜਾ ਆਇਆ ਪਿਛਹੁ ਰਹਿਆ ਦੂਰ"

ਜਾਂ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦੇਖੈ ਦੇਹੀ ਅਤੇ ਬਲੁ ਵੰਨੁ ਫਿਰਦੇ ਆਵਾਦੇ ਹਨ । ਨਾਹੀ ਦੇਹੀ ਕਉ ਉਵੇਹਾ ਬਲ ਚੁਕਾ ਹਥ ਪੈਰ ਲਗੇ ਕੰਮਣ । ਤਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਕਹਿਆ—

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

"ਬੁਢਾ ਥੀਆਹੁ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਕੰਬਣ ਲਗੀ ਟਾਲ ।
ਟਿੰਡੜੀਆਂ ਜਲ ਲਾਣੀਆਂ ਤੁਟਣ ਲਗੀ ਮਾਲ" ।

ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ, ਅਜ ਸੁ ਭੈਹੁ ਨਿਉਵਾਰ ਖੁਦਾਇਆ । ਮਉਤ ਆਇ ਲਗੀਜਰੁ ਆਇ ਪਹੁਤੀ । ਜੀਵਣ ਦੀ ਆਸਾ ਚੁਕੀ । ਇਸ ਦਿਲ ਕੂੰਅਜੇ ਖਬਰ ਨਾਹੀਂ ਥੀਦੀ ਜਿ ਮਰਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਹੀ ।

ਸਲੋਕ :—ਫਰੀਦਾ ਦਮਾਮਾ ਵਜਿਆ ਮਉਤ ਦਾ ਚੜਿਆਂ ਮਲਕਅਨ ਮਉਤ ।
ਘਿਨਣ ਵਾਹੇ ਜਿੰਦੜੀ ਢਾਹਣ ਵਾਹੇ ਕੋਟ—
ਕੋਟ ਢਠਾ ਗੜ੍ਹ ਲੁਟਿਆ ਡੇਰੇ ਪਈ ਕਹਾਹੁ ।
ਜੀਂਵਦਿਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਰਾਹੁ ਮੋਇਆ ਦੇ ਏਹੀ ਰਾਹ ।
ਅਜ ਕਿ ਕਲ ਕਿ ਚਹੁੰ ਦਿਹੀਂ ਮਲਕੁ ਅਸਾਡੀ ਹੇਰ ।
ਕੈ ਜਿਤਾ ਕੈ ਹਾਰਿਆਓ ਸਓਦਾ ਏਹਾ ਵੇਰ ।
ਫਰੀਦਾ ਜਿਤੁ ਦਿਹਾੜੇ ਏਹ ਧਨ ਵਰੀ ਅਤੈ ਸਾਹਾ ਲਿਆ ਲਿਖਾਇ ।
ਮਲਕ ਜਿ ਕੰਨੀ ਸੁਣੀਦਾ ਸੁ ਮੁਹ ਵੇਖਾਲੇ ਆਹਿ—
ਉਨ ਜਿੰਦੁ ਪਿਆਰੀ ਕਢੀਅਹ ਹਡਾ ਕੂ ਕੜਕਾਇ ।
ਸਾਹੇ ਲਿਖੇ ਨ ਚਲਣੀ ਜਿੰਦੂ ਕੂ ਸਮਝਾਇ ।
ਜਿੰਦੁ ਵਹੁਟੀ ਅਤੈ ਮਰਣਿ ਵਰ ਲੈ ਜਾਸੀ ਪਰਨਾਇ ।
ਤਿੰਨਾਂ ਅਤਿ ਪਿਆਰਿਆ ਕੋਇਨ ਪੁਛਸੀ ਜਾਇ ।
ਖੰਨਿਅਹੁ ਤ੍ਰਿਖੀ ਪੁਰਸਲਾਤ ਅਤੈ ਕੰਨੀ ਨ ਸੁਣੀ ਆਇ ।
ਫਰੀਦਾ ਕਿੜੀ ਪਵੰਦੀ ਏ ਤੂ ਖੜਾ ਨ ਆਪ ਮੁਹਾਇ ।
ਫਰੀਦਾ ਕਿਥੈ ਸੁ ਤੇਡੈ ਮਾਪਿਆ ਅਤੇ ਜਿੰਨੀ ਤੂੰ ਜਣਿਆ ।
ਓਹਿ ਤੈਂ ਡੇਖਦਿਆਂ ਲਦ ਗਏ ਤੂੰ ਅਜੇ ਨ ਪਤੀਣਿਆ ।
ਫਰੀਦਾ ਨਿਕੜੀ ਜੇਹੀਐ ਜੰਙੜੀਐ ਹਭੇ ਜਗ ਭਵਿਓਮ ।
ਵਿਚ ਮਸੀਤੀ ਕੂਜੜਾ ਸਉ ਕਹਾ ਥੀਓਮ ।

ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਬਿਰਧ ਥੀਆ ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਹੋਇਆ । ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਤੂੰ ਹੁਣ ਇਸ ਜਾਹਗਾ ਥੀ ਮੇਰੈ ਪਾਸ ਆਉ । ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਸਿਰ ਉਪਰ ਰਖਿਆ । ਪੁਤਰਾਂ ਕੂ ਅਤੇ ਖਾਦਮਾ ਕੂ ਅਤੇ ਮੁਰੀਦਾ ਕੂ ਆਖਿਓਸੁ ਜਿ ਯਾਰੋ ਅਸਾਂ ਕੂ ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਆਇਆ ਹੈ । ਤੁਸੀਂ ਜਿ ਕੁਝ ਤੁਸਾਡੇ ਪਾਸ ਹੈ ਸਿ ਹਭੋ ਕੁਝ ਮੈਡੇ ਪਾਸ ਘਿਨਆਵੁ । ਜਿਤਨੇ ਖਾਦਮ ਮੁਰੀਦ ਆਹੇ । ਸੁ ਹਭੇ ਕੁਝ ਜਿਤਨਾ ਲੰਗਰ ਵਿਚ ਆਹਾ ਹਭੁ ਘਿਨ ਆਏ । ਅਤੈ ਜਿਤਨਾ ਬੇਟਿਆ ਪਾਸ ਆਹਾ ਓਹ ਭੀ ਹਭੁ ਛਪਾਏ ਘਿਨ ਗਏ । ਜੋ ਕੁਝ ਆਹਾ ਸੇਖ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਫਰੀਦ ਨਦਰ ਆਂਵਦਾ ਹਭੁ ਕੁਝ ਖੁਦਾਇ ਰਜਾਇ ਵੰਡ ਦਿਤਾ ਸੁ । ਰਜਾਏ ਖੁਦਾਏ ਅਤੇ ਆਖਿਅਸੁ ਯਾਰੋ ਜਿ ਕੋਈ ਪਿਛੇ ਥੀਸੀ ਸੁ ਅਠਵੇਂ ਦਿਨ ਲੁਟਾਇ ਕਰਣ ਰਜਾਇ ਖੁਦਾਇ ਸੰਜਣਾਂ ਨਾਹੀਂ । ਜੇ ਸੰਜੇਸੋ ਤਾਂ ਵਤ ਨਾ ਥੀਸੀਆ ਅਤੇ ਜਿ ਰਜਾਇ ਖੁਦਾਇ ਜਿ ਵੰਡ ਦੇਸੋਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਆਵਸੀ । ਤੁਸੀਂ ਭੀ ਨਿਹਾਲ ਥੀਸੋ । ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਚਲਣੈ ਉਤੈ ਹੋਇਆ । ਜਿਤਨਾ ਲੋਕ ਆਹਾ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਣ ਹਭ ਦੀਦਾਰ ਵੇਖਿ ਵੇਖਿ ਵਿਦਾ ਹੋਏ । ਤਾਂ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਜੀਕ ਆਇਆ । ਤਾ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਦਾ ਜਿ ਮੁਰੀਦ ਆਹਾ "ਜਮਾਲ" ਖਰਾ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਪਿਆਰਾ ਆਹਾ । ਪੀਰ ਦੀ ਖਿਜਮਤਿ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹਜੂਰ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦੇ । ਸੇਖ ਦੀ ਖਾਤਰ ਫਰੀਦ ਦੀ ਜਿ ਇਹੁ-ਸੇਖ ਜਮਾਲ ਮੇਰਾ ਬੇਟਾ ਆਹਾ । ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਅਜਮਤ ਇਸਕੂ ਡੇਵਾਂ । ਸੇਖ ਕੂ ਅੰਤ ਆਈ । ਹੁਕਮ ਬੇਟੇ ਕੂ ਹੋਇਆ ਆਖਿਓਸੁ ਅਤੇ ਮੁਰੀਦ ਕੂ ਜਿ ਚਾਰ ਪਹਰ ਰਾਤ ਡੇਖਿਆਹੇ ਮਤ ਕੋਈ ਸਉਦੇ ਹੋਵਹੁ । ਤਾਂ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਖਾਦਮਾ ਮੁਰੀਦਾ ਕੂ ਬੈਤ :—

"ਜਿ ਇਟ ਸਰਾਣੈ ਅਤੈ ਗੋਰ ਘਰ ਕੀੜਾ ਲੜਿਅਸੀ ਮਾਸ ।
ਕੇਤੜਿਆਂ ਜੁਗ ਜਾਣਗੇ ਜਿ ਪਇਆਂ ਇਕ ਤੈ ਪਾਸ" ।

ਤਾਂ ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਯਾਰੋ ਕਈ ਜੁਗ ਹੋਵਸਨਿ ਪਰ ਜਿਚਰ ਦਮ ਹੈ ਨਾ ਸਮੋ ਅਤੇ ਨਾ ਮੈਕੂ ਸਵਣ ਡੇਹੁ । ਵਖਤ ਨਜੀਕ ਆਇਆ ਹੈ । ਅਤੇ ਸੇਖ ਜਮਾਲ ਕੂ ਆਖੋ ਜਿ ਨਜੀਕ ਰਹਿਣਾ । ਸੇਖ ਜਮਾਲ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਲ ਛੁਪਾਇਆ ਆਹਾ ਓਹ ਜਾਣੈ ਮੈ ਪਾਸੋ ਖੋਹ ਕਰ ਵੰਡ ਦੇਸੀ । ਖੁਦਾਇ ਰਜਾਇ ਜੈ ਮੈਂ ਹਜਰ ਥੀਵਾ ਤਾਂ ਭਲਾ ਥੀਵੈ ਜਾ ਹਕ ਥੀ ਵੰਞੇਗਾ ਤਾਂ ਮੈ ਜਾਵਾਗਾ । ਸੇਖੁ ਫਰੀਦ ਅਸਵਾਰੀ ਵਿਚ ਥੀਆ । ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ ਯਾਰੋ ਸੇਖ ਜਮਾਲ ਕੂ ਘਿੰਨ ਆਵਹੁ । ਜਿ ਕੋਈ ਜਾਇ ਤਾ ਤਿਸੁ ਪਾਸੋ ਛਪ ਪਵੈ ਆਵੈ ਨਾਹੀਂ । ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਤੰਗ ਥੀਆ ਚਲਣ ਕੂ । ਜਾ ਵਖਤ ਆਇ ਲਗਾ ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਬੋਲਿਆ ਜਿ ਐ ਯਾਰ ਤੂੰ ਕਉਣ ਹੈ । ਜੀ ਵੈ ਪੀਰ ਜੀ ਮੈਂ ਜਮਾਲ । ਜਮਾਲ ਬੇਟਾ ਕਿ ਮੁਰੀਦ ? ਜੀਵੈ ਪੀਰ ਮੁਰੀਦ । ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਜਿ ਵੰਞ ਬੇਟੇ ਕੂੰ ਘਿੰਨ ਆਓ । ਓਹ ਦਉੜਿਆ ਅਖੇ ਸੇਖ ਜਮਾਲ, ਪੀਰ ਚਲਣ ਵਿਚ ਹੈ । ਤਉ ਕੂ ਬਲਾਉਦਾ ਹੈ । ਚਲੀਐ, ਅਖੇ ਰਾਵਣ ਪਇਆ ਹੈ ਅਖੇ ਜਿ ਘਰ ਨਾਹੀਂ । ਓਹ ਜਾਇ ਖੜਾ ਹੋਇਆ । ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਆਖਿਆ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਤੂੰ ਕਉਣ ਹੈ ? ਜੀਵੈ ਪੀਰ ਮੁਰੀਦ ਅਖੇ ਜਮਾਲ ਬੇਟਾ ਆਇਆ । ਅਖੇ ਜੀ ਆਵਦਾ ਹੈ । ਅਖੇ ਘਿੰਨ ਆਉ । ਉਹ ਜਾਇ ਉਹ ਆਵੈ ਨਾਹੀਂ । ਕਈ ਵਾਰ ਗਇਆ ਸੇਖ ਦਾ ਡੇਜਿਆ ਉਹ ਥੇਟਾ ਨਾ ਆਵੀ । ਤਾ ਫਿਰਿ ਉਹ ਜਾਇ ਖੜਾ ਹੋਇਆ । ਅਖੈ ਤੂ ਕਉਣ ਹੈ ? ਜੀਵੈ ਪੀਰ ਜਮਾਲ ਬੰਦਾ ਤੇਰਾ, ਅਖੈ ਮੁਰੀਦ ਜਮਾਲ ਕਿ ਬੇਟਾ ਅਖੈ ਜੀਵਾ ਪੀਰੁ ਮੁਰੀਦ । ਅਖੈ ਜਮਾਲ ਆਇਆ । ਅਖੈ ਜੀ ਆਵਦਾ ਹੈ ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਖੇ ਬਹੁਤੇਰਾ ਗਿਆਉ ਕੀਤਾ ਆਹਾ । ਅਜਮਤਿ ਡੇਵਣ ਕੂ ਬਚਾ ਪਰੁ ਖੁਦਾਇ ਨ ਡਿਤੀਆ ਉਸ ਕੂ । ਆਉ ਬਚਾ ਜਮਾਲ ਮੈਡੀ ਅਜਮਤ ਡਾਹੂ ਕੂ ਆਈ । ਖੁਦਾਇ ਈਵੈ ਲੋੜਿਆ ਆਹਾ ਜੁ ਵੰਞੁ ਜੁਬਾ ਆਸਾ ਰੋਟੀ ਕਾਠ ਦੀ ਟੋਪੀ ਏ ਮੈਡੇ ਵਸਲੇ ਭੀ ਘਿੰਨ ਵੰਞ । ਅਜਮਤ ਤਾਹੂ ਕੰਨੇ ਆਈ ਹੈ ਵੰਞ । ਸਾਹੁ ਜਮਾਲ ਅਜਮਤ ਲੈਂਦੋ ਵਿਦਾ ਹੋਇਆ । ਪਿਛੇ ਵਤ ਬੇਟਾ ਆਇਆ ਅਖੇ ਕਹਿਰ ਪਾਇਓਸੁ ਅਜਮਤ ਕੂ । ਤੈਨੋ ਪੀਰ ਸਡੇਂਦਾ ਆਹਾ ਤੈਂ ਅਜਮਤ ਝਲ ਨਾ ਸਕਿਆ। ਅਜਮਤ ਸਾਹ ਜਮਾਲ ਕੂ ਮਿਲੀ । ਅਖੇ ਜੁਬਾ ਟੋਪੀ ਕਾਠ ਦੀ ਰੋਟੀ ਕਾਠ ਦੀ ਕਾਸਾ, ਹਭ ਕੁਝ ਸਾਹ ਜਮਾਲ ਕੂ ਡਿਤਸੁ । ਪਿਛੋ ਪਏ ਪਰ ਵਖਤ ਚਲ ਗਇਆ । ਅਜਮਤ ਸਾਹ ਜਮਾਲ ਘਿੰਨ ਗਇਆ । ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਜਾਇ ਖੁਦਾਇ ਕੂ ਮਿਲਿਆ । ਉਸ ਜਾਹਗਾ ਕੋਈ ਜਾਰਤਾ ਜਾਦਾ ਹੈ ਬੈਠ ਗਇਆ ਹੈ ਵਾਹ ਖੁਦਾਇ ਵਾਹ ਖੁਦਾਇ ਵਾਹ ਵਾਹੁ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਪਿਆਰੇ । ਜਿ ਕੋਈ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦਾ ਨਾਉਂ ਲਏਗਾ, ਇਹੁ ਮਸਲਾ ਸੁਣੇਗਾ, ਤਿਸਦਾ ਖੁਦਾਇ ਦੀਨ ਦੁਨੀਆਂ ਭਲਾ ਕਰੇਗਾ । ਉਸ ਉਪਰ ਦੋਜਕ ਦੀ ਭਾਹ ਹਰਾਮ ਹੋਸੀ, ਹੁਕਮ ਪਰਵਦਗਾਰ ਦਾ ਹੈ । ਸਹੀ ਤਦ ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਦਾ ਥੀਆ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਸੇਖ ਜਮਾਲ ਕੂ ਆਖਿਆ ਸਿ ਸੇਖ ਸਲਾਮਤੀ ਹੈਫ ਹੈ ਜਿ ਅਜਮਤ ਭੀ ਓਹ ਘਿੰਨ ਜਾਇ ਅਤੈ ਵਸਲੇ ਭੀ ਘਿੰਨ ਜਾਇ । ਈਊ ਭਲਾ ਨਾਹੀ ਥੀਂਦਾ ਲੋੜੀਐ । ਜਿ ਪੈਰ ਵਾਈ ਕੀਚੈ । ਉਸ ਕੂ ਦਉੜ ਕਰ ਪਕੜੀਐ ਅਤੈ ਵਸਲੇ ਪੀਰ ਦੇ ਉਸ ਕੰਨਉ ਖੋਹ ਘਿੰਜਨ । ਤਾਂ ਓਥੋਹੁ ਬੇਟਾ ਅਤੇ ਮੁਰੀਦ ਜਿਆਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਜਮਤਦਾਰ ਆਹੇ ਜਿ ਹਭ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਏ ਪਿਛੋਂ ਚੜ ਪਏ । ਉਹ ਪੈਰ ਪਿਆਦੇ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਆਹਾ । ਓਹ ਜੋ ਘੋੜੀ ਚੜ ਕਰਿ ਜਿ ਪਏ ਸਿ ਜਾਇ ਮਿਲੇ । ਖੜਾ ਹੋ ਐਸਾ ਜਮਾਲ ਘਣੀ ਦੂਰ ਆਇਆ ਹੈ । ਅਸਾਡੇ ਪੀਰ ਦੀ ਅਜਮਤ ਘਿੰਨ ਆਇਆ ਹੈ । ਖੜਾ ਹੋਇ ਸਾਹ ਜਮਾਲ ਅਖੈ ਅਵਹੁ ਜੀ ਜਿ ਕੁਝ ਤੁਸਾਡਾ ਅਸਾਂ ਪਾਸ ਹੈ ਸੁ ਲੀਚੈ।ਅਖੈ ਹੋਰ ਤਾ ਅਸਾਡੇ ਬੁਤੈ ਲੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਤੂ ਅਸਾਂ ਕੂ ਡੇਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੀਆਂ ਇਹ ਜਿ ਅਸਾਡੇ ਜਾਹਰਾ ਬਾਤਲਾ ਹਨਿ ਵਸਲੇ ਬਾਬੇ ਫਰੀਦ ਦੇ, ਟੋਪੀ ਆਸਾ ਖੜਾਵਾਂ ਜੁਬਾ ਰੋਟੀ ਕਾਸਾ ਇਹੁ ਦੇ ਵੰਞ । ਅਖੇ ਮੀਆਂ ਏਹੁ ਆਸਾ ਇਹ ਜੁਬਾਹ ਤੁਸੀਂ ਉਠਾਏ ਸੰਘਦੇ ਹਉ ਤਾ ਉਠਾਇਆਹੁ । ਸੇਖ ਜਮਾਲ ਬੇਟੇ, ਹਥ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਨਾਹੀ ਨਾ ਜੁਬਾ ਨ ਆਸਾ ਉਠਇ ਕਿਛੇ ਨ ਸਕੀ ਹੋਰ ਆਇ ਚੰਮੜੇ ਰਹੇ ਨਾਹੀ ਕਿਛ ਕੋ ਕਿਛੁ ਕੋਈ ਉਠਾਇ ਨਾ ਸਕਈ । ਸੈ ਹਜਾਰਾਂ ਤੀਕ ਚਮੜ ਥਕੇ ਪਰ ਉਠਾਇ ਕੋਈ ਨ ਸਕਈ । ਨ ਆਸਾਨ ਜੁਬਾ ਨਾ ਖੜਾਵਾਂ ਨਾ ਕਾਸਾ ਤਾਂ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦੇ ਬੇਟੇ ਫਰਮਾਇਆ ਜਿ ਸਾਹ ਸਲਾਮਤੀ ਅਸਾਡੈ ਕੀਤੇ ਕਿਆ ਹੋਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪੀਰ ਤਉਕੂ ਇਨਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸਾਡੇ ਆਖਿਐ ਕਿਆ ਹੋਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਨਿਅਤ ਰਜਾਇ ਖੁਦਾਇ ਰੁਆਹ ਮੁਸਤਫਾ ਦੀ ਮੁਹਬਤ ਪੀਰ ਦਸਤਗੀਰ ਦੀ ਬਾਝੈ ਫਰੀਦ ਦੇ ਨਾਇ ਅਸਾਂ ਕੂ ਭੀ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੋਹੁ, ਜਿ ਇਤੁਲ ਬਾਸ ਅਸਾਡੀ ਰੋਟੀ ਚਲੇਸੀ । ਇਨਾਇਤ ਪੀਰ ਦੀ ਤਾਹੂ ਕੰਨੇ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵਸਲੇ ਅਸਾਂ ਨੂੰ ਇਨਾਇਤ ਕਰ ਜਾਇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਿਬਾਸ ਅਸੀਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੋਟੀ ਖਾਣਾ ਹੈ । ਤਾਂ ਸਾਹ ਜਮਾਲ ਮਿਹਰ ਪਈ ਜਿ ਜਾਹੁ ਤੁਸਾ ਕੂ ਰੋਟੀਆਂ ਕਪੜੇ ਦਹਾਂ ਪੀੜੀਆਂ ਤੀਕ ਪਹੁੰਚ ਸਨ । ਅਖੈ ਜੀ ਜਿਉ ਪੀਰ ਹੋਂਦੇ ਚਲ ਦੀ ਆਂਹੀ ਉਵੈਂ ਕਿਵੇਂ ਚਲੈ । ਇਹੁ ਹੁਕਮ ਕਰਿ ਅਸਾ ਕੂ ਮਿਹਰਵਾਨ ਹੋਇ ਤਾਂ ਸਾਹ ਜਮਾਲ ਦੇ ਮਹੋਹੁ ਨਿਕਲਿਆ ਜਿ ਜਾਹੁ ਤੁਹਾਡਾ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੀਕੁ ਲੰਗਰ ਭੀ ਚਲ ਸੀ । ਅਤੈ ਇਹੁ ਰੋਟੀਆਂ ਹੈ ਇਹੁ ਜੁਬਾ ਤੁਸੀਂ ਘਿਨ ਵੰਞਹੁ । ਰੋਟੀ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦੀ ਕਾਠ ਦੀ ਅਤੇ ਜੁਬਾ ਬਾਬੇ ਫਰੀਦ ਦਾ ਉਨਾ ਕੂ ਡਿਤਸੁ ਓਹ ਘਿਨ ਆਏ । ਅਤੈ ਟੋਪੀ, ਸਾਹ ਜਮਾਲ ਸਿਰ ਰਖੀ । ਅਤੈ ਆਸਾ ਹਥ ਘਿਧਸੁ । ਖੜਾਵਾਂ ਪੈਰੀਂ ਪਾਈਆਂ ਸੁ । ਓਥੋਂ ਲੈਦੇ ਪੀਰ ਜਾਦਿਆ ਕੂ ਵਿਦਾ ਕਰੇਂਦਾ ਵਿਦਾ ਹਇਆ,ਜਿਸੈ ਵੇਹਿ ਤਿਸੈ ਖੁਦਾਇ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਭਿਸਤ ਸਿਧਾਇਆ । ਜਾਇ ਖੁਦਾਇ ਕੂ ਰੋਸਨੁ ਥੀਆ । ਅਲਹੁ ਤੇਰੀ ਪਨਾਹ ਉਸ ਦੈ ਨਾਵ ਪਿਛੈ ਰੋਟੀਆਂ ਅਜੈ ਫਰਾਕਤੀ ਖਾਦੈ ਹੈਨ । ਸਦਕਾ ਬਾਬੇ ਫਰੀਦ ਦਾ । ਫਰੀਦ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਦਰਨਸਾਹ ਵਿਚ ਕਬੂਲ ਪਈ । ਜੇ ਕੋਈ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦਾ ਨਾਓ ਘਿਨਸੁ ਸੁ ਨਿਹਾਲ ਥੀਵੈ । ਭਿਸਤ ਲਾਇਕ ਥੀਵੈ । ਹੁਕਮ ਅਲਾਹ ਹੂੰਦਾ ਹੈ ਸਹੀ ਬੈਤ ਫਰੀਦ ਦਾ ਬੈਤ:—

"ਫਰੀਦਾ ਇਹ ਸਹਿਜ ਦੀਆਂ ਬੂਥੀਆਂ ਰਖੀਆਂ ਰਬ ਸਵਾਰ !
ਜਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਜਹਾਨ ਮਹਿ ਤਾਂ ਤਾਂ ਦੇਖਹਿ ਜਾਰ ।
ਫਰੀਦਾ ਸੇ ਦਾੜੀਆਂ ਕੁੜਾਵੀ ਜੋ ਸੈਤਾਨ ਭੁਚੰਨ ।
ਅਹਿਰਣ ਤਲੈ ਵਦਾਣ ਜਿਉਂ ਦੋਜਕ ਖੜ ਧਰੀਅੰਨ ।
ਫਰੀਦਾ ਦਾੜੀਆਂ ਲਖ ਵਤੰਨ ਹਭਿ ਨ ਹਿਕੋ ਜੇਹੀਆਂ ।
ਇਕ ਦਰਿ ਲਖ ਲਹਿਨ, ਹਿਕੁ ਕਖੋ ਕੰਨਉ ਹਉਲੀਆ ।

ਅਬ ਮਸਲਾ ਵੀਹਵਾਂ ਚਲਿਆ

ਬਿਸਮਿਲਹ ਕਰਿ ਕਰਿ ਮੀਏ ਹਸਨਿ ਸਰਬਤ ਪੀ ਲੈਇਆ । ਤਬ ਸੋ ਪੀਆ ਸੋ ਪੀਆ ਸੋ ਜਹਰੁ ਚਲੀ ਜਿਉ ਪਾਣੀ ਥੀ ਨਿਕਲੀ ਮਛੁਲੀ ਤੜਫਤੀ ਹੈ, ਏ ਤੈ ਮਿਸਾਲਿ ਲਾਹਾ ਤੜਫਨਿ । ਤਬ ਹਸਨਿ ਕਹਿਆ ਜਿ ਏ ਮੀਆ ਕਾਸਬ ਕਾਸਮੁ ਬੇਟਾ ਥਾ ਹਸਨ ਕਹਾ ਉਸ ਬੇਟੇ ਕਉ ਕਹਾ ਜਿ ਏ ਮੀਆ ਕਾਸਮ ਜਾਇ ਕਰ ਹੁਸੇਨ ਕੇ ਤਾਈ ਬੁਲਾਇ ਲੇ ਆਉ । ਤਬ ਕਾਸਮ ਜਿ ਦਉੜਿਆ ਰੋਦਾ ਰੋਦਾ ਹੁਸੇਨ ਪਾਸ ਗਇਆ । ਹੁਸੇਨ ਕਹਿਆ ਜਿ ਪੜੂਣੈ ਕੈ ਲੀਏ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਗਾ । ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਰੋਤਾ ਹੈ । ਤਬ ਖਰਾ ਬਹੁਤੁ ਕਾਸਮ ਲਾਗਾ ਰੋਵਣ । ਤਬ ਉਠਿ ਕਰਿ ਗਲ ਵਿਚ ਲੀਆ ਕਾਸਮ ਮੀਏ ਹੁਸੇਨ । ਏ ਨੂਰ ਚਸਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਏ ਮੀਰੀ ਜਾਨਿ ਏ ਮੇਰੇ ਬਾਬਾ ਤੂ ਕਿਉ ਰੋਤਾ ਹੈ, ਤੂ ਮੇਰੇ ਪਾਸਿ ਕਹੁ। ਏ ਚਚਾ ਹਉ ਏਤੁ ਵਾਸਤੇ ਰੋਤਾ ਮਹਾ ਜਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਖਰਾ ਦੁਖੀ ਹੈ। ਜਿਉ ਮਛੁਲੀ ਪਾਣੀ ਬਿਨ ਤੜਫਤੀ ਹੈ ਤਿਵ ਹੀ ਤੜਫਤਾ ਹੈ। ਭਾਵੇ ਨਿਬੜਿਆ ਹੋਇ ਭਾਵੈ ਨਿਬੜਿਆ ਹੋਇ। ਉਤ ਹੀ ਜਿ ਮੀਆ ਹੁਸੇਨ ਦਉੜਿਆ ਹਾਇ ਹਾਇ ਕਰਤਾ ਆਇ ਮੀਏ ਹਸਨ ਉਪਰ ਖੜਾ ਹੋਇ ਰਹਿਆ। ਜਾ ਦੇਖੈ ਤਾ ਬਿਸੁ ਚਰਿ ਗਈ ਹੈ। ਪੀਲਾ ਜਹਦ ਹੋਇ ਗਇਆ ਹੈ। ਨਿ ਜੋਤਿ ਹੋਇ ਕਰਿ ਪੜਿ ਰਹਿਆ ਹੈ। ਤਰ ਤਰ ਦੇਖਿਆ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੀਏ ਹੁਸੇਨ ਮੀਏ ਹਸਨ ਕੀ ਹਿਕ ਉਪਰਿ ਡਿਗਿ ਪੜਿਆ। ਨ ਪਗੜੀ ਸੰਭਲ ਸਕੈ ਨ ਬਾਤਾ ਕਰ ਸਕੈ। ਹਾਇ ਹਾਇ ਕਰੈ ਰੋਇਆ ਹੀ ਕਰੈ। ਹਾਇ ਭਾਈ ਤੈ ਮੇਰੇ ਤਾਈ ਇਕੇਲਾ ਕਿਉਂ ਛੋਡ ਚਲਾ। ਮੇਰੇ ਸਿਰਿ ਜਵਾਲੁ ਹੋਇਆ। ਲਗਾ ਰੋਵਣੈ ਹੁਸੈਨ ਤਬ ਮੀਏ ਹਸਨਿ ਕਹਿਆ ਏ ਭਾਈ ਹੁਸੇਨ ਆਈ ਰਦਤ ਸਾਥਿ ਜੋਰੁ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ਚਲਤਾ। ਹੁਕਮ ਖੁਦਾਇ ਦਾ ਈਵੈ ਹੋਵਣਾ ਸੁ ਤੂੰ ਰੋ ਨਾਹੀ। ਮਤੁ ਏਸੁ ਰੋਵਣੇ ਦਾ ਲੀਤਾ ਹਜਰਥ ਰਸੂਲ ਅਸਾਂ ਉਪਰ ਖਿਝਦਾ ਹੋਇ। ਤੂੰ ਏਹੁ ਬਾਤ ਕਰੀਅਹੁ ਜਿ ਬੁਰਾ ਕਿਸੀ ਦਾ ਨਾਹੀ ਮਨਾਵਣਾ ਅਤੈ ਬੀਬੀ ਗਜ ਬਾਨੋ ਕੈ ਤਾਈ ਵੀ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ਕਹਣਾ। ਇਸ ਕੈ ਹਥਿ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ। ਏਹੁ ਬਾਤਾ ਖੁਦਾਇ ਹਾਲਹ ਈਵੈ ਕਰਣੀ ਥੀ। ਹੁਸੀਆਰ ਹੋਵਣਾ ਖੁਦਾਇ ਨਾਲ ਸਹੀ ਹੋਵਣਾ। ਜਿਨਾ ਥੀ ਏਹ ਬਾਤ ਹੋਈ ਹੈ ਓਹੈ ਜਾਣਨਿ ਉਨਾ ਦਾ ਅਲਹੁ। ਤੁਸਾ ਮੁਤਲਕਿ ਨਾਹੀ ਏਹ ਬਾਤ ਚਲਾਵਣੀ। ਬੰਦਗੀ ਖੁਦਾਇ ਤਾਲਹ ਦੀ ਬੈਠਿਆ ਕਰਣੀ। ਤਾ ਸਲਾਮਾ ਲੇਕੰ ਭਾਈ ਹੁਸੇਨ ਅਲੇਕੰ ਸਲਾਮੁ ਭਾਈ ਹਸਨ। ਇਤਨੇ ਕਹਣੈ ਸਾਥਿ ਮੀਆ ਹਸਨੁ ਚਲ ਗਇਆ।

ਤਬ ਮੀਆ ਹਸਨ ਗੋਰ ਮਜਲ ਪੁਚਾਇਆ ਸਤਾਈਆ ਹੋਇਆ। ਦੁਆਇ ਫਾਇਤਾ ਕੀਏ ਯਜੀਦ ਦੇ ਸਾਦੀਆਨੇ ਹੂਏ। ਜਿ ਹਸਨੁ ਅਰੁ ਹੁਸੈਨ ਜਿ ਭਾਈ ਥੇ ਤਿਨ ਬੀਚ ਥੀ ਏਕ ਤਉ ਮੂਆ ਹੈ, ਫਤਹਿ ਹੂਈ ਹੈ, ਪਰੁ ਫਿਰਿ ਲਿਖਿਆ ਕੀਤਸੁ ਯਜੀਦ ਸੰਮਰ ਅਰੁਮਲਾ ਉਨ ਕਾਫਰ ਸਉਹਾ ਜਿ ਏਹੁ ਜਿ ਹਸਨੁ ਮਰਿਆ ਹੈ ਸਿ ਨਹਕ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਾਡਾ ਜਿ ਦਾਵਾ ਹੈ ਸਿ ਹੁਸੇਨ ਸਾਥ ਹੈ। ਜਿਨਿ ਹਮਾਰੀ ਅਵਰਤ ਕਰੀ ਹੈ। ਜਉ ਲਗੁ ਹੁਸੇਨ ਕਾ ਸਿਰੁ ਮੇਰੇ ਪਾਸਿ ਕਟਿ ਕਰਿ ਨਾ ਭੇਜਹੁ ਤਉ ਲਗੁ ਤੁਮਰੇ ਤਾਈ ਖਾਣਾ ਹਰਾਮ ਹੈ। ਤਬ ਉਨਿ ਸੀਮਰਿ ਅਰੁਮਲਾ ਉਨ ਕਹਿਆ ਜਿ ਏ ਖੁਦਾਇ ਸਾ ਹਿਕਮਤਿ ਕਵਣੁ ਹੈ ਜਿਤੁ ਹੁਸੇਨ ਕਾ ਸਿਰ ਕਟਿਆ ਜਾਇ ਕਈਕ ਦਿਨ ਹੋਏ ਜਿ ਕਾਈ ਹਿਕਮਤਿ ਨ ਆਵੀ ਬਲਿ ਜਿਤੁ ਹੁਸੇਨ ਮਾਰਿਆ ਜਾਇ। ਤਬ ਲੜਾਈ ਮੈਦਾਨੁ ਬਦਿਆ ਸੀਮਰਿ ਅਰੁ ਮਲਾ ਉਨ ਕਹਿਆ। ਮੀਆ ਹੁਸੇਨ ਹੁਕਮ ਪਤਸ਼ਾਹ ਕਾ ਹੈ ਜੇ ਤਾ ਤੂ ਹਮਰੇ ਕਹਿਐ ਲਗਹਿ ਤਾ ਏਹ ਅਵਰਤ ਪਤਸਾਹ ਮੰਗਤਾ ਹੈ ਤੂ ਭੇਜ ਦੇਹਿ। ਜੇ ਨਾ ਦੇਹੀ ਤਾ ਆਉਮਕੇ ਥੀ ਜੁਦਾ ਲੜਾਈ ਖਾਹਿ। ਜੈ ਦੇ ਤੈ ਖੁਦਾਇ ਤਬ ਹੁਸੇਨ ਕਹਿ ਭੇਜਿਆ ਜਿ ਭਲਾ ਹੋਵੈ ਮਕੇ ਕੇ ਮੈਦਾਨਿ ਸਬਾਹ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੋਜ ਕੋਸਨ ਲੜਾਈ ਕਰਣੀ । ਜਿਸਹਿ ਦੇਇ ਤਿਸਹਿ ਅਲਹਿ । ਤਬ ਸਬਾਹ ਮਰਦਾ ਉਸ ਤਰਫਤੀ ਸੀਮਰੁ ਅਰੁਮਲਾ ਊਨ, ਉਸ ਤਰਫ ਤੀ ਹੁਸੇਨ ਅਰੁ ਮੁਸਲਮੁ ਅਰੁ ਉਕਲੁ ਏ ਹੁਸੇਨ ਕੇ ਸਾਥਿ ਥੇ । ਸਬਹ ਮਰਦਾ ਦੋਵੈ ਤਰਫਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੋਇਆ, ਲੜਾਈ ਸਬਾਹ ਕੇ ਲੜਤੇ ਫਤਹਿ ਹੁਸੇਨ ਕੀ ਹੁਈਆ । ਪਿਤ੍ਰ ਖੁਦਾਇ ਤਾਲਹਿ ਹੁਸੇਨ ਕਉ ਦੀਆ ਓਹਿ ਹਾਰਿ ਕਰਿ ਜਾਇ ਅੰਦਰਿ ਵੜੇ । ਤਬ ਉਨਿ ਸੀਮਰਿ ਅਰੁਮਲਾ ਊਨਿ ਕਹਿਆ ਜਿ ਬੁਰਾ ਹੋਇਆ ਜਿ ਹਮਾਰੀ ਇਨਾ ਓੜਕਿ ਕੰਡਿ ਦੇਖੀ । ਏਹ ਭੀ ਸਾਹ ਮਰਦਾ ਕੀ ਪਰਛੋੜਿ ਹੈ । ਹਮਰੇ ਬੁਤੇ ਲੀਏ ਜਾਤੇ ਨਾਹੀ । ਪਰੁ ਏਹੁ ਹੁਨਰੁ ਕੀਜੀਐ ਜਿਤੁ ਏ ਮਾਰੇ ਜਾਇ । ਤਬ ਹੁਕਮ ਹਕ ਤਾਲਹ ਦਾ ਹੋਇਆ ਤਬ ਉਨਹੁ ਸੀਮਰਿ ਅਰੁਮਲਾ ਊਨ ਕਾਫਰ ਹੁ ਲਿਖਿਆ ਕੀਆ ਅਹਮਦ ਪਤਸਾਹ ਸਉਹਾ।ਅਹਮਦ ਪਤਸਾਹੁ ਕੂਫਾ ਸਹਰ ਕਾ ਥਾ । ਉਸ ਸਾਮਣਾ ਉਨਹੁ ਲਿਖਿਆ ਕੀਆ । ਜਿਏ ਅਹਮਦ ਤੂ ਜਿ ਹੈ ਸਿ ਅਸਾਡੇ ਪਤਸਾਹ ਕਾ ਬਹੁਤ ਯਾਰ ਹੈ । ਯਜੀਦ ਪਾਤਸਾਹ ਦਾ । ਏਹੁ ਲਿਖਿਆ ਯਜੀਦ ਪਤਸਾਹ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਤੇਰੈ ਤਾਈ ਆਇਆ ਹੈ । ਕਿਤੈ ਉਪਾਇ ਤੂ ਅਸਾਡੀ ਸਨਤ ਆਉ । ਜਿ ਹੁਸੇਨ ਸਾਹ ਮਰਦਾਂ ਅਲੀ ਕਾ ਬੇਟਾ ਇਹਨਾ ਪਤਸਾਹ ਦੈ ਤਾਈ ਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਨ ਅਗਰੁ ਮਨਦਾ ਹੈ, ਲੋੜੀਏ ਜਿਤੁ ਅਸਾਡੀ ਸੰਨਥ ਆਵਹਿ । ਆਇ ਕਰਿ ਹੁਸੇਨ ਕੇ ਤਾਈ ਯਾ ਪਕੜੀਐ ਯਾ ਮਾਰੀਐ ! ਤੇਰਾ ਆਵਣਾ ਭਲਾ ਹੈ । ਏਸ ਤੇ ਹੋਰ ਅਵਸਰੁ ਨ ਹੋਇਗਾ । ਤੇਰੇ ਆਵਣੈ ਸਾਥਿ ਖੁਦਾਇ ਫਤਹਿ ਕਰੇਗਾ । ਤਬ ਓਨਿ ਅਹਮਦ ਪਤਸਾਹ ਫੇਰ ਉਨਿ ਸਉਹਾ ਲਿਖਿਆ ਜਿ ਏ ਸੀਮਰਿ ਅਰੁਮਲਾ ਊਨ ਮੇਰੇ ਬੁਤੈ ਤੁਸਾਡੀ ਸੰਨਥ ਨਾਹੀ ਆਇ ਕੀਤਾ ।

———

ਪ੍ਰਿੰਟਰ : ਸ: ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕੌਮੀ, ਕੌਮੀ ਪ੍ਰੈਸ, ਰੇਲਵੇ ਰੋਡ, ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ।
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ : ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

B-1499

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org